

Møteinnkalling

Utvalg: Nordreisa nærings- og kulturutvalg
Møtested: Kommunestyresalen, Rådhuset
Dato: 17.09.2012
Tidspunkt: 08:00

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 25/12	Høring - kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025		2011/913
PS 26/12	Innspill til kommunal planstrategi 2012-2015		2009/3064

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
11/12	Nordreisa oppvekstutvalg	18.09.2012
22/12	Nordreisa nærings- og kulturutvalg	30.08.2012
17/12	Nordreisa helse- og omsorgsutvalg	07.09.2012
16/12	Nordreisa administrasjonsutvalg	20.09.2012
32/12	Nordreisa driftsutvalg	18.09.2012
	Nordreisa barn og unges kommunestyre	
6/12	Nordreisa eldreråd	31.08.2012
	Nordreisa rådet for funksjonshemmede	
25/12	Nordreisa nærings- og kulturutvalg	17.09.2012

Høring - kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025

Henvising til lovverk:

Vedlegg

- 1 KOMMUNEPLAN SAMFUNNSDEL 2012-2025 - Høringsutkast 14062012
- 2 Kommuneplanens handlingsdel 2012 - 2025 Høringsforslag pr 19 juni 2012

Saksprotokoll i Nordreisa eldreråd - 31.08.2012

Behandling:

Ingen anmerkninger, tas til orientering.
Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Ingen anmerkninger, tas til orientering.

Saksprotokoll i Nordreisa helse- og omsorgsutvalg - 07.09.2012

Behandling:

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:

7.3 Folkehelse – påvirkning foran behandling

Folkehelse er et begrep som tar for seg befolkningens helse som helhet og de faktorer som påvirker denne. Tilnærmingen til dette begrepet må derfor være tverrsektorielt og tverrfaglig. De overordnede målene for folkehelsepolitikken er flere leveår med god helse i befolkningen som helhet og å redusere sosiale helseforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper i befolkningen, mellom etniske grupper og mellom kvinner og menn.

Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer innebærer en dreining av folkehelsearbeidet fra et sykdomsperspektiv til et påvirkningsperspektiv (jf. ny Folkehelselov gjeldende fra 1. januar 2012). Gjennom dette dreies folkehelsepolitikken mer ut fra helsesektoren og mer inn i politikken og andre sektorer i kommunen. Fokus må nå ligge på tiltak i alle sektorer og faktorer som påvirker befolkningens helse. Forskning viser at det er nær sammenheng mellom levekår, sosiale ulikheter og helsetilstanden i befolkningen. Gode oppvekst og levekår gir gode levevaner, fremmer fellesskap, trygghet og deltakelse.

Det er viktig at kommunen kanalisere sin innsats for å kartlegge og utjevne sosiale ulikheter, for på den måten å unngå at de minst ressurssterke i befolkningen utvikler et varig omsorgsbehov. Det må legges vekt på å favne alle grupper og søke å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere på sikt kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.

En vesentlig del av det offentlige folkehelsearbeidet må være å legge til rette for frivillig sektor, samt å stimulere til egenaktivitet. Nordreisa kommune har nesten 100 lag og foreninger som legger til rette for organisert aktivitet og vi har natur, friluftsanlegg, stier og løyper som er åpne for uorganisert fysisk aktivitet. I Nordreisas natur har vi kanskje landets beste «helse- og trimrom» for å motvirke inaktivitet i befolkningen, og den viktigste ressursen i folkehelsearbeidet.

Fundamentale forutsetninger for god folkehelse er

- ✓ Å ha en tilfredsstillende bolig
- ✓ Ha et meningsfylt aktivitetstilbud
- ✓ Inngå i en sosial sammenheng
- ✓ Å ha mulighet for kulturell og åndelig stimulering

Prioriterte innsatsområder

Økt arbeidsdeltakelse og inntekt. Sosial nød og fattigdom går lett i arv og det medfører ofte uførhet og dårlig helse og livskvalitet. Nordreisa må lykkes med å sikre bedre arbeidsdeltakelse også for de gruppene som i dag faller utenfor arbeidslivet. Vi må også gi bedre rom for tilpasset arbeidsdeltakelse for personer med ulike former for funksjonsnedsettelse eller psykiske lidelser mv.

Flere med fullført utdanning. Gjennomført skolegang er en beskyttelse mot dårlig helse og sosial isolering. Nordreisa må ha et sterkt fokus på forebygging av frafall i skolen. Dette må innebære en aktiv rolle i møte med skolevegrere, tidlig innsats i forhold til barn som sliker faglig og sosialt samt tilstrekkelige ressurser i skolen til å skape et godt læringsmiljø. Tilbud til høyere utdanning må videreføres og forsterkes.

Bolig til alle. Mulighet for å bo i egen bolig har stor betydning for folkehelsen, men det er vanskelig for mange grupper å få råd til egen bolig. Økte byggekostnader og økte krav til egenkapital hindrer mange i å komme inn på boligmarkedet. Nordreisa kommune må derfor utvikle en plan for sosial boligbygging.

Sosial tilhørighet og tilgjengelighet. Sosialt nettverk bidrar til god helse. Ensomhet og mangel på sosiale nettverk gjør livet vanskelig for mange. Mange av Nordreisas innbyggere deltar i frivillig arbeid, idrett og kultur. Men mange eldre, aleneboende og tilflyttere mangler nettverk og sosiale arenaer for føler seg ensomme. Her kan frivillig sektor spille en nøkkelrolle ved å skape inkluderende møteplasser og aktiviteter. Det kan også være behov for å styrke samarbeidet med menigheten og den diakonale arbeid.

Tilrettelegging for positiv individuell helseadferd. Faktorer som ernæring, fysisk aktivitet, bruk av rusmidler og tobakk, og seksuell helse har stor betydning for folkehelsen. Temaene drøftes i skoleverket, men det bør tilbys veiledning også til et bredere lag av befolkningen. Et relativt høyt antall unge og voksne har eller står i fare for å utvikle et risikofylt forhold til rusmidler, både legale og illegale. Dette krever at kommunen utvikler mer offensive strategier i rusarbeidet. Tilrettelegging for fysisk aktivitet må skje på flere fronter. Barn behov for gode lekearealer må vektlegges både ved regulering av boligfelt og ved etablering og renovering av skole- og barnehagebygg. Frivillig sektor må gis gode rammevilkår for å tilby aktiviteter både på bredd- og toppnivå. Turløyper og turområder må vedlikeholdes og gjøres tilgjengelig også for mennesker med nedsatt funksjonsnivå.

Ytre miljøfaktorer. Kommunen har gjennom sin planlegging ansvar for å sikre at det ikke bygges inn økt sårbarhet i samfunnet. Dette sikres blant annet gjennom arealplanlegging hvor fokus ligger spesielt på naturfarer (flom, skred mv.), virksomhetsfarer (trafikkulykker, akutt forurensning, strømbrydd mv) og forventede effekter av klimaendringer som havnivåstigning, økt nedbørsmengde og hyppigere ekstremvær.

Under dette tema ligger også fokus på den enkelte arbeidstaker med hensyn til miljørettet helsevern. Miljørettet helsevern er å motvirke og forebygge midlertidig og varig forfall fra arbeidslivet. Det omfatter psykososiale og fysiske forhold på arbeidsplassene.

(Nordreisa kommune skal styrke skolehelsetjenesten og lavterskeltilbudet til barn og unge for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade.) flyttes til 8.1.3

(Ny nummerering i kapittel 8.)

8.1.1 Helse-, omsorgs- og sosialtjenesten.

Helse-, omsorgs- og sosialtjenesten skal bidra til å styrke enkeltmenneskers evne til å mester egne liv. Til grunn for dette ligger et syn på det enkelte menneske, uansett alder og omsorgsbehov, som den fremste ekspert på eget liv og hva som er viktig for han eller henne.

En helhetlig politikk for helse, omsorg og sosial er politikk som angår alle forhold av betydning for innbyggernes velferd. Et velfungerende tilbud innen helse, omsorg og sosial betyr mye for den enkeltes levekår og livsutfoldelse, og er en viktig forutsetning for et godt samfunn. De nasjonale målene for denne politikken er å redusere sosiale helseforskjeller. Alle skal ha et likeverdig tilbud av helsetjenester uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn etnisk bakgrunn og den enkeltes livssituasjon. Når sykdom rammer eller behov for bistand oppstår, skal folk oppleve at de får tilbud om behandling og pleie med kort ventetid og med størst mulig nærhet til brukeren. Dette er gjelder også for Nordreisa kommune.

Tjenesten må tilpasses en eldre befolkning og sannsynligvis et krav til større omfang av tjenester. Bemanning og lokaliteter er ikke tilpasset en (mulig) økning på 25 %. Nordreisa kommune mangler et ledd i «omsorgstrappen» nærmere bestemt heldøgns bemannet omsorgsboliger, som skal gi tjenester til de brukerne som er for syke til å bo i egne hjem, men som er for friske til sykehjem. Dette gir et unødige høyt press på både hjemmetjenestene og på

institusjonene. Det er høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger som til sammen gir store rekruttering- og bemanningsutfordringer.

Flere yngre brukere (f.eks demens), stiller andre og nye krav til personalets kunnskaper og kompetanse og andre ressurser. Mange delstillinger gir for liten kontinuitet og kan påvirke kvaliteten på tjenestene. Mangel på dagtilbud gir trolig økt behov for tjenesten.

Hovedmål

Alle innbyggere i Nordreisa, uavhengig av alder, kjønn, bosted, inntekter og resurser skal sikres god tilgang på offentlige helse- og sosialtjenester av god kvalitet. Nordreisa kommune skal være pådriver og medvirke til helsefremmede og forebyggende arbeid innenfor helse tiltakskjeden. Nordreisa kommune skal fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd, likestilling og forebygge sosiale og helsemessige problemer.

Strategi

- ✓ Sikre brukermedvirkning og trygge den enkeltes rettsikkerhet
- ✓ Møte den enkeltes individuelle behov gjennom god samhandling med tjenestemottaker og pårørende
- ✓ Gi brukere rett til tjeneste på rett nivå, og sikre god flyt i tjenestetilbudene
- ✓ Heve kompetansen i sektoren gjennom målrettede stipender til etter- og videreutdanning
- ✓ Opparbeide og videreutvikle et godt omdømme for å styrke rekrutteringen til sektoren
- ✓ Sikre og videreutvikle dagens tilbud innenfor sosialtjenesten (DMS) i samarbeid med UNN
- ✓ Være en god vertskommune for regionale tjenestetilbud
- ✓ Sikre at brukernes individuelle planer følger brukerne og bestemmer hvilket tilbud brukerne skal få
- ✓ Arbeides for at det åpner for større samhandling og kommunikasjon mellom ulike dataprogrammer for helse- og omsorgssektoren
- ✓ Prøve ut fleksible arbeidstidsordninger innenfor helse- og omsorgssektoren
- ✓ Opprette et faglig etisk råd for anke/klagesaker i helse- og omsorgssektoren

Sigrund Hestdal (Ap) fremmet følgende forslag:

Kap. 7.3 side 14 – andre avsnitt

Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer til et påvirkningsperspektiv. Siste ord byttes ut med forebyggingsperspektiv.

s.15, Tilrettelegging for positiv individuell helseadferd, siste setning: «isasjonen kommer til» Ufullstendig setning.

s.15, Økonomisk handlefrihet, nest siste avsnitt: «Utgiftssiden kan påvirkes» osv. endres til «Utgiftssiden påvirkes av kommunen selv» osv.

s. 16, Nordreisa bruker mer en gjennomsnittet for vår kommunegruppe, 4.avsnitt:» Nordreisa kommune har over tid hatt et høyt fravær pga sykdom», Setningen flyttes under under-kap. Betydelig økt arbeidsnærvar (s.16)

s.17, Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa, Faktaopplysninger må sjekkes og omskrives

s.17 Kap 8.1 Nest siste setning. Nøkkelen til et liv osv. Fjernes.

18, Hovedmål Kulepunkt 3. Befolkningen skal ha osv. Fjern ordene «individuell og grupperettet»

s.18, Hovedmål Forslag nytt kulepunkt:- rekruttere helsefaglig personell

s.19. følgende avsnitt fjernes «Det er høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger som til sammen gir rekruttering- og bemanningsutfordringer.»

s.25, Frivillighet, 5.Avsnitt, 2. setning: »Mangel på anlegg, lokaler og forutsigbare ...», strykes.

s. 25, nytt avsnitt: forventninger til frivillighetssentralen (må skrives)

s.25 Hovedmål: »Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen». Endres til: «Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud».

s. 25 Forslag til nytt kulepunkt:

«Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.»

s. 35 Helsenæringer, avsnittet fjernes

Handlingsdel

Side 5 Guleng III 2013

PLANTILTAK

Dagsentertilbud prioriteres

Omsorg + 2014/2015

Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innafor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.

Terje Olsen (H) fremmet følgende forslag:

Kap 8.1.2

Hovedmål og kulepunkt

Formulere inn Nordreisa som regionsenter innenfor helse, utvikle DMS – kompetanse, bruk av teknologi, desentraliserte spes. Helsetjenester- og ambulering. Samhandling/samarbeid med kommunene i regionen og spesialhelsetjenestene Bruke kunnskap til utvikling av næring.

Sigrund Hestdal (Ap) fremmet følgende forslag:

Forslag til innspill til samfunnsdelen oversendes til bearbeidelse.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Forslag til innspill til samfunnsdelen oversendes til bearbeidelse.

Saksprotokoll i Nordreisa nærings- og kulturutvalg - 30.08.2012

Behandling:

Halvar Wahlgren (H), fremmet følgende forslag:
Saken utsettes til eget arbeidsmøte 17.9.12.

Forslaget fra Halvar Wahlgren (H) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes til eget arbeidsmøte 17.9.12.

Rådmannens innstilling

Saken legges frem uten innstilling. Utvalget bes gi skriftlig innspill til merknadsbehandling – Formannskapet.

Saksopplysninger

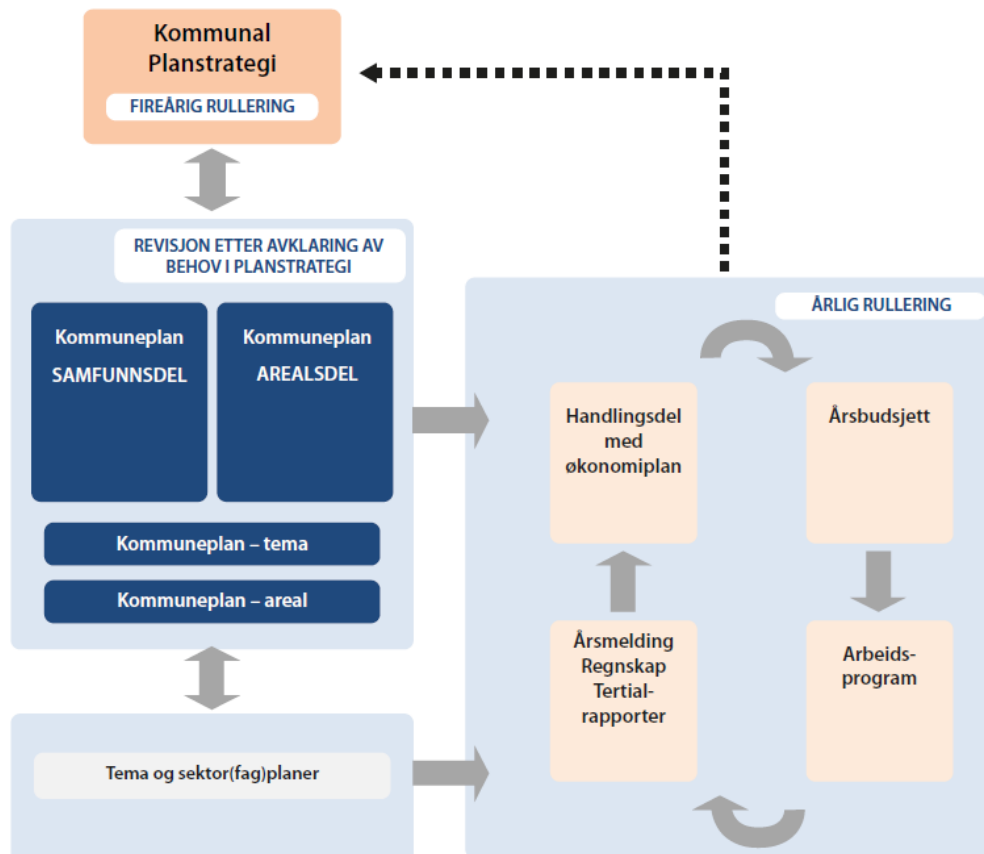
Formannskapet i Nordreisa har i sak 25/12 den 26.06.2012 vedtatt høring av forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 og handlingsdel 2012-2025. Det ønskes innspill til forslagene fra myndigheter, nabokommuner, næringsliv, innbyggere, arbeidstakere i kommunen og øvrige interesserte. Det legges også opp til at underutvalgene skal benytte høringen til formell behandling av forslagene. Saken legges derfor frem for utvalgene nå.

Det kommunale plansystemet og politisk styring

Den politiske styringen i kommunene bør i størst mulig grad gjøres gjennom det kommunale plansystemet. Det er gjennom planverket at premissene for den daglige driften legges, og det er her de viktigste beslutningene tas knyttet til drift og utvikling. Forutsetningen for at det kommunale plansystemet skal virke er at planene er på plass, at planene er i tråd med kommunestyrets politiske sammensetning og at planene følges og legges til grunn i alt arbeid som gjøres i kommunen. Kommuneplanarbeid kan bidra til å styrke medvirkningen i kommunens planarbeid og bidra til en bedre politisk styring. Ved at man i samfunnsdelen klargjør hvilke planområder og satsingsområder man vektlegger kan den ønskede utvikling i kommunene gis en politisk retning. Ved å vektlegge kommunenes prioriterte områder innenfor ulike sektorer og tema i samfunnsdelen, åpnes det for en tydeligere og sterkere politisk innflytelse i planlegging og forvaltning av kommunene.

Det kommunale plansystemet har en hierarkisk struktur hvor de overordnede planene legger føringer / er bestemmende på underliggende planer og enkeltvedtak.

Plansystemet er illustrert i figuren under. Nærmere beskrivelse under figuren.

1. Kommunal planstrategi: Ble innført med ny plan og bygningslov i 2008. Er ikke en plantype, men et verktøy for kommunestyret for å prioritere planoppgaver i kommunen. Den endelige prioriteringen skal bygge på de spesifikke utfordringer som kommunen står ovenfor. Planstrategien skal behandles senest innen et år etter at nytt kommunestyre er konstituert. Det er utarbeidet et forslag til kommunal planstrategi for Nordreisa kommune 2012-2015. Formannskapet har lagt ut strategien for innspill. Denne legges frem for utvalget i egen sak.
2. Kommuneplanen består i det minste av 3 deler/planer
 - a. Kommuneplanens samfunnsdel: Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Samfunnsdelen har to hovedinnretninger; kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel skal kommunen vektlegge viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og synliggjøre de strategiske valg kommunen tar. Spesielt viktig er dette for sentrale samfunnsforhold som folkehelse, barn og unge, integrering, næringspolitikk m.m. Kommuneplanen skal videre synliggjøre utfordringer, mål og strategier for kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel skal gi overordnede mål for sektorenes planlegging og retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i den kommunale virksomheten. Planen legger også føringer på statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen. I samfunnsdelen skal det tas strategiske valg for utviklingen av kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen er således et godt verktøy for strategisk overordnet styring. Dette forsterkes ved å knytte handlingsdelen til samfunnsdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel for 2012-2025 er vedtatt lagt ut til høring og offentlig ettersyn av Formannskapet i møte 26.06.2012.

Statens veileder for kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel kan lastes ned fra <http://www.regjeringen.no/pages/37859260/T-1492.pdf>

- b. Kommuneplanens handlingsdel: Er konkret på prioriteringer i planperioden og på tiltak som skal gjennomføres. Handlingsdelen følger opp intensjonene og målene fra samfunnsdelen, og viser hvordan den planen skal gjennomføres. Da muliggjøres en sterkere strategisk styring og prioritering av arbeidsoppgaver. Handlingsdelen bør bli en del av kommunens økonomiske styringsinstrumenter og resultatvurderinger. Dette gjelder økonomiplan, budsjett, regnskap og årsmeldinger. I figuren over er dette illustrert ved at handlingsdelen (utarbeides etter bestemmelser i PBL) er samordnet med økonomiplanen (som utarbeides etter bestemmelser i kommuneloven). På denne måten vil kommunens prioriteringer (gjennomføring av tiltak) få en årlig gjennomgang og kunne følges bedre opp. Videre settes den i sammenheng med årsbudsjett/årsrapportering, som igjen gir bedre mulighet for politisk styring og prioritering.

Forslag til kommuneplanens handlingsdel 2012-2025 er lagt ut til høring og offentlig ettersyn av Formannskapet i møte 26.06.2012

Statens veileder for kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel kan lastes ned fra <http://www.regjeringen.no/pages/37859260/T-1492.pdf>

- c. Kommuneplanens arealdel: Arbeidet med arealdelen av kommuneplan vil henge sammen med hvilket plangrunnlag kommunen har fra før, og det planbehovet som følger av den kommunale planstrategien. Arealdelen bør bygge på en oppdatert samfunnsdel. Det vil derfor ofte være en god modell å samordne arbeidet med arealdelen og samfunnsdelen i en samlet kommuneplanrevisjon. Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og framtidig arealbruk. Arealdelen skal fastlegge hva de forskjellige arealene skal kunne brukes til, slik at det blir lettere å utarbeide mer detaljerte planer for enkeltområder, og slik at det raskt og enkelt kan fattes beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk. Arealdelen er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå de målene som blir vedtatt for kommunens utvikling.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel for Nordreisa er samkjørt med samfunnsdelen og handlingsdelen fra 2009/2010. Det ventes at forslag til revidert arealdel leges frem for behandling/høring innen utgangen av 2012 eller våren 2013.

Statens veileder for kommuneplanens arealdel kan lastes ned fra http://www.regjeringen.no/pages/37605189/veileder_kommuneplanens_arealdel_25april.pdf

- d. Kommunedelplaner: Planene som er beskrevet over kan i ønsket grad utarbeides som tematisk planer (eks kommunedelplan for idrett og friluftsliv) og/eller med

geografisk avgrensning mindre enn hele kommunen (eks kommunedelplan for kystsonen). For øvrig faller disse plantypene inn under de beskrevne planene.

3. Tema og sektorplaner: Ved behov kan kommunen utarbeide tema og sektorplaner som tar for seg enkelte sektorer og/eller enkelte tema (eks: skole- og barnehagepolitisk plan eller helse- og omsorgsplan). De er mer detaljert enn kommuneplaner. Flere av slike planer følger også etter krav fra annet lovverk enn plan- og bygningsloven. Disse planene bør utarbeides og være i tråd med overordnede planer, men kan også utarbeides som grunnlag for revisjon av overordnede planer.

Nordreisa kommune har ikke et velfungerende plansystem, og har ikke hatt det på mange år. I en slik situasjon er det vanskelig å få en god og langsiktig styring og både utvikling og drift må baseres på mer eller mindre enkeltstående vedtak. Dette kan være noe av årsaken til de problemene som kommuneorganisasjonen strir med i dag.

Formannskapetets vedtak om høring av kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel er sånn sett et svært viktig steg i etablering av en ny og bedre plan- og styringsstruktur for Nordreisa kommune. Det er nå om å gjøre at forslagene som foreligger gjennomgås at mange – og at det kommer innspill til forslagene som kan gjøre planen til det styringsverktøyet det er ment å være. Planene skal sluttbehandles i kommunestyret før årsskiftet 2012 (trolig KST møte 20. desember 2012). Det er nå om å gjøre at planene samordnes med økonomiplan arbeidet og senere med årsrapporteringen. På denne måten kan Nordreisa kommune allerede i 2013 ha etablert et helhetlig styringssystem som kan videreutvikles og forbedres i årene fremover.

Kort om planens innhold

Formannskapet har lagt frem forslag til hhv kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens handlingsdel. Plandokumentene er vedlagt saken og må leses nøye. Vi vil uansett trekke frem følgende;

Kommuneplanens samfunnsdel angir at Nordreisa har eller står ovenfor følgende hovedutfordringer;

- Endringer i aldersgrupper og konsekvenser av dette: Statistisk materiale og utsiktsanalyser anslår atbefolkningssammensetningen i Nordreisa vil endre seg betydelig frem mot 2030. Størst endring ser vi for aldersgruppene 35-49, som er kjernen i arbeidsstokken (nedgang på ca 300 personer – nærmere 20%) og betydelig økning for aldersgruppene over 67 år.
- Tjenestebehovet øker: Vi legger til grunn at behovet for tjenesteyting innenfor barnehage og skole øker mot 2020. Det er et økende behov for tjenester innenfor helse , pleie og omsorg ,og fra år 2020 vil behovet for tjenester forsterkes. Dette sett ut fra dagens situasjon. Dette får økonomiske effekter og sterkt økt rekrutteringsbehov innenfor offentlig sektor.
- Rekruttering: Stor andel av dagens arbeidstakere går ut av arbeidslivet pga alderspensjon. Det er ikke mange nok i ungdomsgruppene til å erstatte disse. Det blir sannsynligvis arbeidskraftsmangel i Nordreisa som forsterkes utover i perioden. Kommunen merker allerede i dag konkurransen om arbeidstakere og kompetanse.
- Økonomisk balanse: Kommunens inntekter har sterkesammenhenger med folketall og befolkningssammensetningen (rammeoverføringer) samt skatteinntekter. Det er sannsynlig at rammeoverføringene øker mindre enn de faktiske utgiftene til

tjenesteproduksjonen. Det er også sannsynlig at skatteinngangen vil gå ned ved at flere personer er pensjonert og færre er i ordinært arbeid (sett ut fra 2011). Det vil trolig kreve svært strenge prioriteringer mellom ulike tjenesteområder for å oppnå en balanse mellom utgifter og inntekter.

- Mange ute av arbeid: Nordreisa har relativt sett større andel uføre og sykemeldte enn gjennomsnitt i fylket og landet. Mange av disse har en viss arbeidsevne som de ikke får brukt. Tilrettelegging og tilpasning samt forebygging vil være viktige innsatsområder.
- Høye forventninger til kommunen: Nordreisa kommune har på svært mange felt en meget god tjenesteleveranse. På andre områder er det forbedringspotensial. I ytterligere andre tilfeller er forventningene til kommunens tjenesteyting større enn hva kommunen faktisk kan levere. Dette gapet vokser etter hvert som kommunene får stadig vanskeligere økonomi.

Med den bakgrunnen foreslår planen at Nordreisa kommune må prioritere følgende innsatsområder for å møte disse utfordringene:

1. Den store attraktivitetskonkurransen. Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning / oppvekst og markedsføring / omdømme.
2. Inkluderende lokalsamfunn – det åpne sted. Innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedidentitet og ta i bruk innflytternes kompetanse.
3. Folkehelse – påvirkning foran behandling. Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdanning, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseadferd.
4. Økonomisk handlefrihet. Tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærvær.

Ut fra det overnevnte foreslås hovedmål, delmål og strategier under fire hovedpunkter under kapittel 8;

- Trygghet og livskvalitet. Herunder folkehelse, helse, omsorg og sosial, utdannings- og oppvekspolitikk, bosetting- og boligforhold, frivillighet, kultur
- Bærekraftig samfunnsutvikling. Herunder sysselsettings- og næringspolitikk, naturressurs, miljø- og energipolitikk, Nord-Troms regionen.
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Organisasjon, mennesker og ressurser. Herunder kommunalt eierskap, kommunale bygg og anlegg.

Planprosessen er detaljert beskrevet i kapittel 3.2 og i mer detalj i kapittel 9 (vedlegg).

Kommuneplanens handlingsdel er kortfattet og beskriver i korte trekk forslag til langsiktige prioriteringer for og i Nordreisa kommune mot 2025.

For perioden 2012 – 2019: Skole og oppvekstforhold for barn og unge

- fordi en god oppvekst og sunne barn og unge vil kreve mindre behov for behandling og ekstra tiltak i voksen alder og i alderdom.
- fordi tidlig innsats tidlig i utdanningsløpet gir grunnlaget for gjennomføring av det helhetlige utdanningsløpet.

Perioden 2019 – 2025: Helse, pleie og omsorg

- fordi behovet for helse- og omsorgstjenester øker vesentlig

Videre legges frem konkrete forslag til tiltak hvor 1 er prioriterte tiltak og 2 er tiltak som forslagsvis ikke prioriteres gjennomført i inneværende periode.

Merk at handlingsdelen må behandles spesielt nøye av utvalgene – da det er denne som danner grunnlag for de investeringer og tiltak som skal gjennomføres i perioden. Merk også at det kan være tiltak som ikke er tatt med. Vi ber utvalgene vurdere dette spesielt.

Vurdering

Om utvalgenes behandling

Planforslaget er utarbeidet med bakgrunn i et såkalt ”arbeidsdokument for samfunnsdelen” se <http://www.nordreisa.kommune.no/getfile.php/1894341.1386.rarvyfvfbt/Kommuneplanen+Nordreisa+mot+2030+Forslag+p%C3%A5+arbeidsdokument+for+samfunnsdelen+pr+21+mars+2012.pdf> og arbeidsdokument for arealdelen (tar bla for seg vurdering rundt lokalisering av barnehager) se <http://www.nordreisa.kommune.no/getfile.php/1917775.1386.wwepxatvca/Arealdelen+18042012.pdf>

I prosessen har alle utvalgene fått presentert grunnlagsinformasjon og har i større eller mindre grad drøftet dette og gitt innspill til innhold i planen, mål og strategier. Etter avtale med Formannskapet har møtene bygget på en dialogform/drøfting hvor planleggerne har notert innspill, fortolket informasjonen og innarbeidet disse i planene etter beste evne.

Formannskapet ønsker at alle underutvalgene nå gjør en ny gjennomgang basert på foreliggende planforslag. Er innholdet, mål og beskrivelser i tråd med utvalgenes meninger? Er det formuleringer som må endres? Er det innhold som mangler? Osv

Merk at forslag til plantiltak (planer som mangler) må meldes inn i høringen tilknyttet planstrategien (egen sak), men også at investeringsbehov/ressursbehov tilknyttet plantiltak innarbeides i handlingsdelen.

For den videre prosessen er det svært viktig at det utarbeides entydige og klare innspill (skriftlige) til Formannskapet. Innspill fra utvalgene og andre behandles deretter i en egen merknadsbehandling og innarbeides i plandokumentene der det passer. Formannskapet har i sitt mandat å evt forkaste eller endre innspill hvis det er formålstjenelig. På denne måten vil Formannskapets politiske sammensetning i merknadsbehandlingen være bestemmende for planens endelige utforming. Det bør søkes konsensus om innholdet i planen.

Kommunestyret er vedtaksmyndighet på plandokumentene og har myndighet over Formannskapet.

- Saksframlegg slutt -

*KOMMUNEPLANENS
SAMFUNNSDEL
NORDREISA KOMMUNE 2012-2025
"MOT ET ÅPENT
KUNNSKAPSSAMFUNN"*

Høringsutkast 14.06.2012

Revisjonsoversikt

Revisjon	Revisjonsdato	Revisjon gjelder
1	13.07.2012	Pkt. 2.2 Planprosess

INNHold

1. Innhold

2. FORORD	2
3. INNLEDNING	3
3.1 PLANENS FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG RETTSVIRKNING.	3
3.2 PLANPROSESSEN.....	4
4. VÅR IDENTITET, VÅRT VERDIGRUNNLAG OG VÅR VISJON	5
4.1 VÅR IDENTITET OG VERDIGRUNNLAG.....	6
4.2 VISJON FOR NORDREISA-SAMFUNNET MOT 2030	6
5. RAMMEBETINGELSER	7
5.1 HISTORISK SAMFUNNSUTVIKLING. FRA FORNORSKNING TIL ET FLERKULTURELT KUNNSKAPSAMFUNN.	7
5.2 KUNNSKAPSGRUNNLAGET.....	8
5.2.1 Nasjonale og regionale føringer.....	8
5.2.2 Befolkningsutviklingen i Nordreisa...	9
5.3 KOMMUNENS HANDLINGSROM.....	10
6. UTFORDRINGER FOR NORDREISA-SAMFUNNETS MOT 2030	10
7. HVORDAN MØTER VI UTFORDRINGENE?	11
7.1 DEN STORE ATTRAKTIVITETS-KONKURRANSEN	11
7.1.1 Vår viktigste målgrupper.....	12
7.1.2 Prioriterte innsatsområder for å skape attraktivitet	12
7.2 INKLUDERENDE LOKALSAMFUNN – ET ÅPENT STED	13
7.3 FOLKEHELSE – PÅVIRKNING FORAN BEHANDLING	14

7.4 ØKONOMISK HANDLEFRIHET	15
8. MÅL OG STRATEGIER FOR VIKTIGE SAMFUNNSOMRÅDER	17
8.1 TRYGGHET OG LIVSKVALITET.....	17
8.1.1 Folkehelsen.....	17
8.1.2 Helse-, omsorgs- og sosial.	18
8.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk....	20
8.1.4 Bosetting- og boligforhold.....	23
8.1.5 Frivillighet.....	25
8.1.6 Kultur.....	25
8.2 BÆREKRAFTIG SAMFUNNSUTVIKLING	26
8.2.1 Sysselsetting- og næringspolitikk ..	26
8.2.2 Naturressurs- , miljø- og energipolitikk.....	36
8.2.3 Nord-Troms region	38
8.3 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	39
8.4 ORGANISASJON – MENNESKER OG RESSURSER	39
8.4.1 Kommunalt eierskap	41
8.4.2 Kommunale bygg og anlegg.....	42
9. VEDLEGG	1
9.1 VEDLEGG NR. 1: KOMMUNEPLAN – DETALJERT PLANPROSESS	1

2. Forord

Nordreisa kommune startet opp arbeidet med kommuneplanens arealdel i 2009 og kommuneplanens samfunnsdel høsten 2010. Kommuneplanens samfunnsdel omfatter samfunnsspørsmål og erstatter den gamle planen vedtatt i 1988. Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel skal innarbeides i et helhetlig plansystem hvor den operative delen ligger i handlingsdel og økonomiplan.

Nordreisa kommune har store utfordringer hvor handlingsrommet hemmes av kommuneøkonomi. For å løse de utfordringer vi står overfor, er det beste utgangspunktet at vi alle drar i samme retning og løfter sammen og det er avgjørende at vi sammen klarer å skape dette handlingsrommet. Kommuneplanens samfunnsdel er derfor kommunens viktigste styringsdokument. Planen viser de politiske retninger som kommunen skal arbeide for. Planen er også et bindeledd mellom kommunen, næringsliv, organisasjoner og befolkning og retter oppmerksomheten på hvordan vi skal videreutvikle Nordreisa kommunes kvaliteter.

Nordreisa kommune har også store muligheter for positiv utvikling. Våre store fortrinn ligger i vår unike kulturhistoriske bakgrunn og vår unike natur. Både kultur og natur kan være med på å tilrettelegge for positive og varige ringvirkninger som kunnskapssamfunn og til det beste for de som bor her, vil bo her og de som ønsker å besøke oss.

For mange lesere vil kanskje mål og veivalg i planen virke svært generelle og nærmest intetsigende. Hvor står det noe om skolestruktur? Helsehus? Bredband? Har ikke kommunen tatt innspillene på alvor?

Mange innspill fra medvirkningsprosessene vil først framkomme i kommuneplanens handlingsdel og i virksomhetsplaner, selv om de også har spilt en viktig rolle i utviklingen av samfunnsdelen.

I denne planen fokuserer vi på overordnede målsettinger og veivalg for de neste 12 årene. Disse skal tydeliggjøres gjennom kommuneplanens arealdel, og videre gjennom en handlingsdel med tilhørende økonomiplan. Videre skal handlingsdelen konkretiseres ytterligere gjennom kommunens årsbudsjett og virksomhetsplaner.

Intensjonen er at mål og tiltak for hvert år er del av en "rød tråd" som henger sammen med overordnede mål fra samfunnsdelen

Gjennom våre verdier, vår kultur og historie, skal vel alt ligge til rette for at Nordreisa skal bli et åpent kunnskapssamfunn.

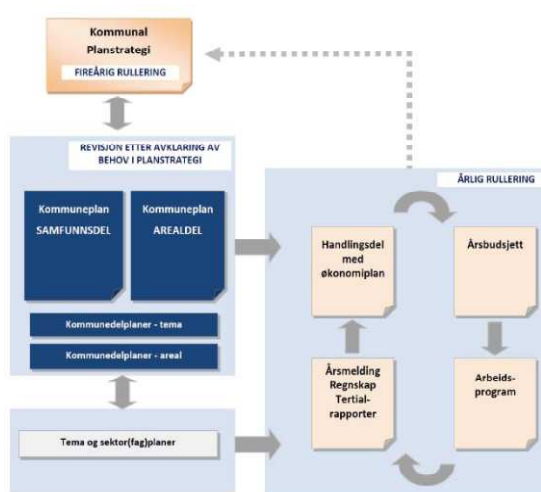
Ordfører Lidvart Jakobsen

Rådmann Ketil Hallen

3. Innledning

3.1 Planens formål, virkeområde og rettsvirkning.

Formål med planen er å vise en langsiktig retning for en positiv utviklingen av Nordreisa-samfunnet mot 2025. Kommuneplanen skal være kommunens overordna styringsdokument. Den skal gi rammer for virksomhetens planer og tiltak, for bruk og vern av arealer i kommunen. Den skal gjelde i 12 år, men vurderes rullert i henhold til den til enhver tid gjeldende planstrategi for Nordreisa kommune. En samla kommuneplan skal i henhold til plan- og bygningslovens kap.11 bestå både av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 inngår i handlingsdelen. Se figur 1.

Plansystemet

Planlegginga skal stimulere og samordne den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og estetiske utvikling i kommunen, og skal sikre befolkningen muligheter for påvirkning av kommunens utvikling. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og det er et viktig

prinsipp at all kommunal planlegging skal legge statlige og regionale pålegg og retningslinjer til grunn.

Som grunnlag for kommuneplanens valgte mål og strategier skal det drøftes de langsiktige utfordringer, mål og strategier for hele Nordreisa-samfunnet og for kommunen som organisasjon.

Gjennom planleggingen ønsker vi å finne svar på følgende tre spørsmål:

1. Hvor er vi? (beskrivelse og analyse av nåsituasjonen)
2. og Hvor skal vi? (visjon målsettinger)
3. Hvordan skal vi komme dit? (strategier og tiltak)

Kommuneplanens samfunnsdel er en langsiktig plan mot 2025 for hele Nordreisa-samfunnet. Planen er laget av kommunen, i samarbeid med samfunnet for øvrig. Det har vært holdt en rekke møter som har gitt en rekke gode innspill til planarbeidet, både når det gjelder viktige mål og hvordan vi i fellesskap skal kunne nå dem. Planen kan brukes av politikere, i offentlig administrasjon og tjenesteyting, av næringsliv og av det sivile samfunn slik at vi i fellesskap kan få en ønsket samfunnsutvikling i Nordreisa.

Til kommuneplanen hører også en **arealdel** og en **handlingsplan**, som er egne dokumenter. Nordreisa er en av landets største kommuner i areal, og en kommune med ressurser og verdier som har både nasjonal og internasjonal betydning. Nordreisa står overfor også overfor en rekke utfordringer knyttet til en historisk næringsstruktur og kultur. Sammen med de andre Nord-Troms kommunene, skiller vi oss ut fra de fleste andre kommuner med å ha en flerkulturell befolkning (samisk, norsk og finsk). Vårt kommunesamfunn er også sterkt preget av at vi fra kommunens tilblivelse i 1886 til midte

av 1970-årene hadde fornorskning som mål og visjon.

Samarbeidet mellom kommunen og samfunnet for øvrig er en fundamental forutsetning for å nå mål som beskrevet i planen. Vi ser at det kommer store økonomiske utfordringer tilknyttet helse- og omsorgssektoren som følge av "eldrebølgen" som igjen forutsetter mye større involvering av frivillig sektor og ansvar for egen helse og velvære for å kunne opprettholde dagens tjenestenivå.

Forskning viser sterk sammenheng mellom utdanning og helse. Dette vises også tydelig i statistikk for Nordreisa-samfunnet og kan på mange politikkområder forstås som en følge av mer enn hundre års fornorskningpolitikk.

3.2 Planprosessen

Planprosessen for kommuneplanen startet i 2008 ved at kommunestyret ønsket, og så nødvendigheten av, å få en framtidrettet kommuneplan som beskrev den langsiktige utviklingen av Nordreisa-samfunnet og en strategi for å møte de utfordringene som står foran oss. Et arbeidsmøte med politikere og administrasjon ble gjennomført i februar 2008 med fokus på mål og visjon for kommunen og en prosessplan ble vedtatt det forstående planarbeidet og anses som en forfase for det kommende planarbeidet.

I 2009 trådte ny plan- og bygningslov i kraft og satte ny krav til planprosess og planverk og fordret en ny oppstart på planarbeidet. Nye planverktøy som planprogram og kommunal planstrategi ble innført. Ny plan- og bygningslov medførte behov for opplæring både for politikere og administrasjon og vesentlig del av 2009 og 2010 ble brukt til opplæring og informasjon om den nye loven til politikere og administrasjonen og etablering av kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanarbeidet. Fra begynnelsen av 2011 ble det arrangert en rekke dialogmøter, verksteder og

møter med lag og foreninger for å få kunnskap og informasjon om status og "hvordan det står til". Sammen med statistiske tall fra KOSTRA (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING) og SSB-Statistisk sentralbyrå framkom kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanen samfunnsdel i det som beskrives som arbeidsdokumentet for kommuneplanens samfunnsdel. Denne perioden anses som en egen fase hvor fokus er å etablere et omforent kunnskapsgrunnlag for planarbeidet.

I september 2011 får vi nytt kommunestyre. En ny fase med politikeropplæring ble gjennomført om bl.a ny plan- og bygningslov og dens krav og rammer for kommuneplanlegging. Med denne opplæringen og *arbeidsdokumentet for kommuneplanens samfunnsdel*¹ som grunnlag ble en konkluderende fase innledet høsten 2011 og avsluttet mot våren 2012. Informasjon, involvering, dialog og politikutforming var overordnede mål og strategier ønsket resultat av prosessen. Resultatet av arbeidet, plandokumentet kommuneplanen samfunnsdel "Mot et åpent kunnskapssamfunn" (dette dokumentet) ble behandlet i formannskapsmøte 26.06.2012 og vedtatt lagt ut til høring og offentlig gjennomsyn. Etter behandling av merknader fra høringsperioden som er satt til 20. september 2012, forutsettes det at kommunestyret kan vedta kommuneplanens samfunnsdel i slutten av 2012.

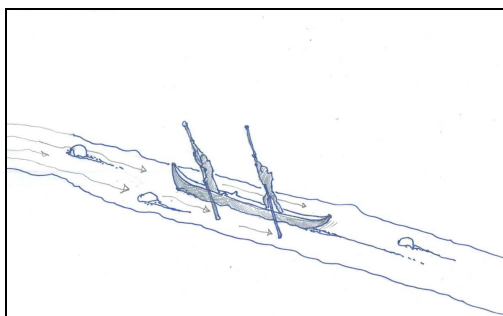
¹ Arbeidsdokumentet til samfunnsdelen finnes på <http://www.nordreisa.kommune.no/getfile.php/1894341.1386.rarvyfvfbt/Kommuneplanen+Nordreisa+mot+2030+Forslag+p%C3%A5+arbeidsdokument+for+samfunnsdelen+pr+21+mars+2012.pdf>

Detaljert planprosess i er vist i vedlegg nr. 1 til kommuneplanens samfunnsdel.

Arealplanen i kommuneplanarbeidet. Parallelt med arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel foretas det revidering av kommuneplanen arealdel. En intensjon i ny plan- og bygningslov er at kommuneplanens samfunnsdel skal angi en retning for langsiktig arealbruk vist i arealplanen. Fra arbeidet med arealplanen har det gjennom flere prosjekter som ny tunell på E6 gjennom Sørkjosfjellet, utbygging av kollektivknutepunkt i Storslett sentrum, utbygging av idrettanlegg og nye barnehager har det kommet innspill som vil ha stor betydning for valg av mål og strategier i samfunnsdelen. Revidert arealplan forutsettes endelig vedtatt i kommunestyret i begynnelsen av 2013 etter vedtatt samfunnsdel.

4. Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon

Veien frem mot en visjon er på en måte som denne lille historien;

Vi står i båten på elva. Motstrømmen er sterk, og det virker som den blir sterkere for hvert tak. Tror jammen det har blåst opp litt motvind også. Har det regnet mye innlands? Vi har noen valg fremfor oss og noen har vi allerede tatt. Vi vet at vi ikke må slippe av eller gi oss. Da vil strømmen ta tak i baugen og dra båten nedover elva i større og større fart.

Kanskje krenger vi mot en stein eller tipper hele båten. Nei- det vil vi ikke – det er vi sikker på!

Men hva skal vi gjøre videre?

Skal vi legge oss på stakstanga, akkurat nok, sånn at vi blir stående der vi er. Bare sørge for å holde baugen mot strømmen? Der kan vi stå og vente til motstrømmen blir svakere – hvis den blir det. Her er det for så vidt god utsikt. Fin natur, fuglesang og en grei fiskeplass rett foran båten.....

Nei.....kanskje vi heller skal dra på videre. Oppover, mot strømmen. Har vi styrke nok til det? Kan vi egentlig dette med staking godt nok? Rundt neste sving - der har vi hørt at alt er bedre. Vi har ikke vært der, men tror nok det er en fin plass. Hva heter plassen? Hvordan vil vi føle oss når vi kommer frem? Utslitt av den harde turen, eller glad og fornøyd for å ha klart det? Hvem vil vi møte, og hvem håper vi er der?

Bildet med Elvebåten / Stakebåten er ikke tilfeldig valgt. Den er Nordreisas symbol. Den symboliserer vår egenart og kultur – også i et fremtidsperspektiv; der elvebåten alltid går fremover i motstrøm så vel som medstrøm. Elvebåten/stakebåten er derfor også et symbol på Nordreisaværingene selv. Vi farer målbevisst frem, med passelig fart i vanskelig terreng. Overkommer hindringer, i høy og lavvann, i mot og medstrøm. Og lasten, den kommer alltid trygt frem.

Vil vi holde oss der vi er? Dvs. satse på å bli bedre på det vi allerede driver med. Bruke minst mulig ressurser, men nok til at vi ikke faller bakover.

eller

Vil vi fremover? Dvs. utvikle oss. Ikke bare bli bedre, men best på noe! Helst basert på våre fortrinn, men kanskje også på noe nytt? Vi vet

at det er krevende. At vi må få tilført energi i form av gode idéer, kunnskap, skaperglede, gjennomføringsevne og vilje.

4.1 Vår identitet og verdigrunnlag

Inntil 1959 var det ikke lov å snakke finsk eller samisk i den norske skolen i Nordreisa. I 1969 fikk barn med samiske foreldre rett til opplæring i samisk. Fra 1980-åra skjer en offisiell erkjennelse i Nordreisa og Nord-Troms om at kvensk og samisk kultur også er en del av vår kultur og identitet sammen med det norske, manifestert i dag i den årlige kulturfestivalen Paaskiviikko. Vår regionale religion Læstadianismen har fått en kulturell anerkjennelse og aksept i det norske samfunnet. Som følge av bedre og mer kommunikasjon og informasjon med både Europa og verden er vi nå en del av globaliseringen. I vår hverdag møter vi nå mennesker fra mange land og kulturer i alle samfunnsområder. I et multikulturelt samfunn skal vi nå våre mål om økonomi som gir oss handlingsrom, om folkehelse som gir et godt liv og et variert tilbud på arbeidsplasser, kulturelle møteplasser og botilbud for å øke vår attraktivitet. Tilsammen blir dette det vi kan betegne som vår felles identitet.

Verdigrunnlaget, vår kultur og historie er fundamentet for vår visjon og vår plan. Alle sektorer og politikkområder er ansvarlig for å ta vare på vårt verdigrunnlag.

For Nordreisa kommune er de viktigste verdiene;

- **Barn og unge**, fordi de er vår mest verdifulle ressurs nå og i fremtiden
- **Et åpent og inkluderende samfunn**, fordi det skaper respekt, kreativitet og trygghet til å satse.
- **God helse gjennom hele livet**, fordi det er skaper livskvalitet i alle faser av livet
- **Kultur og oppvekstvilkår**, Fordi det skaper trygg identitet, tilhørighet, skaperglede og god helse
- **Miljøansvar**, Fordi det tar vare på vårt ressurs grunnlag for framtidige generasjoner
- **Lokaldemokrati**, Fordi det skaper engasjement, medvirkning og innflytelse
- **Sentrum og distrikt**, Fordi det til sammen gir et mangfold av ressurser, tilbud og muligheter for å bo og for utvikling

4.2 Visjon for Nordreisa-samfunnet mot 2030

Kommuneplanen for Nordreisa mot 2025 viser en ny visjon å strekke seg mot. Den viser et bilde av et stolt flerkulturelt samfunn fundamentert på kunnskap, forståelse og stolthet over vår natur, kultur og historie. Dette er også fundamentet for å skape et trygt oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige, kreative og sunne barn og unge med stor kunnskap, stolthet og forståelse for vår natur, kultur og historie. En god barndom forutsetter vi skal vare og virke hele livet og

være grunnlagte for et godt voksenliv og en trygg alderdom i en kommune med stor attraktivitet, som er inkluderende, med god folkehelse og en økonomi som gir oss frihet til å ta våre egne valg.

Nordreisa kommune skal ta vare på vår natur og kultur ved å skape et godt kunnskapssamfunn, god forvaltning og øke verdiskaping omkring dette til beste for de som bor her, vil bo her og de som ønsker å besøke oss.

Derfor er vi her i Reisa !

5. Rammebetingelser

5.1 Historisk samfunnsutvikling. Fra fornorskning til et flerkulturelt kunnskapsamfunn.

I 1886 ble Nordreisa kommune skilt ut som egen kommune fra Skjervøy kommune. Befolkningen bestod da av kvener som innvandret fra Nord-Finnland, nordmenn som kom fra sør og samer og sjøsamer var og hadde vært nomader som flyttet mellom fjordområdene i Nord-Troms og vestlig del av Finnmarksvidda i sør. Før innvandringen av kvener og nordmenn omkring 1700-1800 tallet hadde Nord-Troms kun samer og sjøsamer som befolkning i området.

Nordreisa kommune består i dag av tre hovedområder. Reisadalen i sør, Oksfjord og Straumfjord i nordøst og Rotsund, Vest-Uløya, Ravelseidet, Bakkeby og Hamneidet mot nordvest. Før 1972 tilhørte Oksfjord, Straumfjord, Rotsund og Vest-Uløya Skjervøy kommune. Fra 1982 ble også Hamneidet overført til Nordreisa.

Da Nordreisa kommune ble til 1880-åra var Norge en ung nasjon hvor nasjonsbygging var hovedoppgave for våre nasjonale politikere. I dette bildet var Nord-Troms fra sentralt hold ansett et problem-område med sitt sterke innslag av kvensk og samisk befolkning. Befolkningen opplevde gjennom fornorskings - politikken i skole og samfunn at deres språk og kultur ikke ble verdsatt og protesterte bl.a med å holde barna sine borte fra skolen, den samme type protest som andre kulturelle og religiøse grupper gjør i Norge i dag.

Fram til krigen 1940-1945 livnærte folk i Nordreisa seg på landbruk og fjordfiske for å leve og på skogbruk for å få inntekt. Ved slutten av krigen ble nesten hele befolkningen i Nord-Troms evakuert og de aller fleste bolighus og fjøsbygninger brent som en del av Den brente jords taktikk. Ved gjenreisningen av Nord-Troms fram til slutten av 1960-årene fikk befolkningen nye boliger, fjøsbygg og skoler og samfunnsbygg etter planer fra Husbanken og Gjenreisningskontoret på Skjervøy.

Fornorskingspolitikken fram til slutten av 1970-årene har satt sterkt preg på mange samfunnsområder i Nordreisa. Fra 1980-årene opplever Nordreisa et nytt fokus på lokal historien og lokal kultur. Kvensk og samisk kultur og språk får ny anerkjennelse. Den læstadianske trosretningen får allmenn anerkjennelse i samfunnsniv og kulturlivet.

Fram til begynnelsen av 1960-årene var all utvikling hindret av dårlige kommunikasjoner, manglende infrastruktur og strøm. Etter sterk politisk innsats ble de igangsatt store kraftverk-utbygninger i Kildalen, Sikkajokk, i Indre Kvæningen og Goulasjokka i Kåfjord. Dette var begynnelsen på en positiv utvikling som resulterte i flyplass, Sonjatun helsesenter, videregående skole, samfunnshus og svømmehall, idrettshall og er variert næringsliv. I denne perioden har det vært en jevn befolkningsøkning fra ca 2500 personer i 1950-årene til i vel 4800 personer i 2011 hvor utvidelse av kommunegrensen i 1972 og 1982 tilførte kommunen ca. 1600 nye innbyggere.

Ved omlegging av kommunenes inntektssystem i 1986 og 1997 ble det gitt større frihet til lokal prioritering men også i større grad krav om å tilpasse tjenesteproduksjonen til lokalbefolkningens størrelse, ønsker og lokale kostnadsforhold. Kommunen blir nødt til å ha balanse i sitt regnskap og allerhelst litt overskudd i sin samlede drift.

I de siste 15-20 åren har det vært fokus på utbygging av helse og omsorgssektoren og Nordreisa har blitt et senter for kunnskap innen desentralisert helsearbeid. Næringsutvikling er preget av lite nyetablering og nyskaping og oppvekstsektoren har vært preget av gamle skolebygg og omstrukturering.

Pr. 2011 er Nordreisa kommune en ROBEK-kommune som følge av underskudd opparbeidet over flere år. Dette medfører meget begrenset handlingsrom og liten mulighet for egen prioritering. I 2011 har kommunen innført eiendomsskatt, nytt regnskapssystem og innført endret skolestruktur. Rapportering pr 1.kvartall i 2012 viser en økonomi under kontroll og i bedring. Det er satt nytt lys og fokus på næringsutvikling og oppvekstvilkår for barn og

unge. Økt fokus på kommuneplanlegging med vår historie og kultur som rammebetingelse er en del av en overordnet strategi for oppnå utvikling i Nordreisa.

5.2 Kunnskapsgrunnlaget

Kommuneplanen utarbeides innenfor rammer hvor de viktigste betingelsene er;

- Nasjonale og regionale føringer. Lovverk, stortingsmeldinger, nasjonale planbestemmelser mv som kommunen bør eller må forholde seg til i utarbeidelsen av kommuneplanen.
- Kommunale planer og prinsippvedtak. Planer og vedtak som skal gjelde og som skal legges til grunn i kommuneplanleggingen.
- Kunnskapsgrunnlaget. Ulike fakta om kommunen som beskriver nåsituasjonen.
- Kilder til faktagrunnlaget fra statistisk materiale, annen faglitteratur, møter med enkeltpersoner, lag- foreninger og fagetater i kommunen.

Faktagrunnlaget som denne planen bygger på er oppsummert i dokumentet "Hvordan står det til" fra mai 2011 og senere arbeidsdokument for samfunnsdelen fra mars 2012.

5.2.1 Nasjonale og regionale føringer

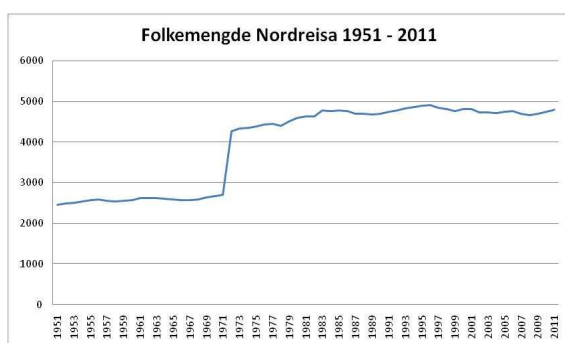
Gjennom ulike dokumenter fra Storting og Regjering gir staten til kjenne politiske føringer og forventninger til kommunene. Særlig når det gjelder spørsmål knyttet til arealforvaltning og utbyggingsmønster, er det en tydelig forventning om at nasjonale interesser blir fulgt opp gjennom kommuneplanleggingen.

Gjennom lovgivning, politikkformidling, stortingsmeldinger, rundskriv og ikke minst

gjennom rammeoverføringer, bidrar staten til å definere handlingsrommet kommunene skal operere innenfor. Plan- og bygningsloven gir prosesskrav til kommuneplan, og definerer minimumskrav til kommunal planlegging. Samhandlingsreformen er et eksempel på en sentral prioritering som vil få stor betydning for kommunens virksomhet på flere områder. I mange flere sammenhenger utfører kommunene Stortingets og Regjeringens politikk i kraft av å være det operative ledd.

5.2.2 Befolkningsutviklingen i Nordreisa

De siste 50 år har det vært en betydelig folketilvekst i Nordreisa. Foreløpig folketallstopp kom i 1996 (4919 innbyggere). Etter utvidelsen av kommunen i 1972 og 1982 er det stor netto innflytting og fødselsoverskudd som er grunnlaget for at Nordreisa ser ut som i dag.

Befolkningsutvikling Nordreisa 1951-2011.

Det har vært fødselsoverskudd i Nordreisa gjennomsnittlig både på 70-tallet, 80-tallet og 90-tallet. De første 10 årene av 2000-tallet har det, gjennomsnittlig sett, vært et lite fødselsunderskudd i Nordreisa.

Folketall og demografi i Nordreisa preges mye av stor inn- og utflytting. Som

distriktskommuner flest flytter om lag 50% av hvert kull ut av kommunen, en del returnerer til hjemkommunen slik at det varige flyttetapet av hvert kull i Nordreisa ligger på ca 20% for kvinner og 30% for menn. Nordreisa kommune har størst netto flyttetap til by-regionene sørpå og til Tromsø. Netto innflytting har primært kommet fra kommunene i Nord-Troms, særlig Kåfjord. Det varige flyttetapet kompenseres delvis av innflytting. I Nordreisa anslås det at mellom 40 og 50 % av voksenbefolkningen til en hver tid er tilflyttere. Det viser seg imidlertid også at en stor andel av tilflytterne flytter ut av kommunen igjen og blir "gjennomflyttere".

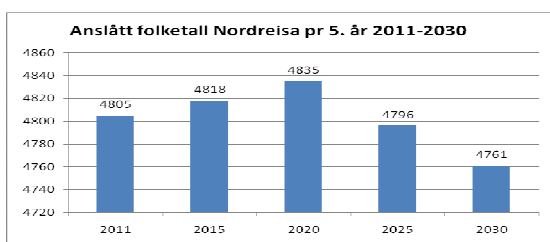
Folketallsutviklingen mot 2015 i Nord-Troms har et noe annet mønster enn for Nordreisa kommune.

I fremskrivingene mot 2024 forventes det større eller mindre nedgang i folketall i alle kommunene. Samlet sett en økning av pensjonister og eldre (alder 67+) fra 16 % av totalt folketall i 2011 til ca 25% i 2030. Samtidig anslås en reduksjon av andelen arbeidstakere (alder 16-66 år) fra 65 % i 2011 til 57 % i 2030. I rene tall ca 1200 flere alderspensjonister og 1300 færre arbeidstakere.

Hvis disse fremskrivingene blir virkelig vil en stadig større andel av befolkningen i Nord-Troms bo i Nordreisa (29 % i 2011 – 32 % i 2030).

Folketallutviklingen i Nordreisa mot 2030 anslås i Nordreisa vil være økende med vel 30 personer mot 2020 for deretter å synke med ca. 44 noe mot 2030. Denne nedgangen kommer ikke fram i Statistisk sentralbyrås framskriving for Nordreisa og Nord-Troms. I henhold til rapport fra NIBR- Norsk institutt for by- og regionalforskning antas det at

Nord-Troms vil preges av mindre innvandring enn forventningene for landet som helhet, og at dette vil påvirke folketallsutviklingen. For kommunen er det endringer i *befolkningssammensetningen*, dvs fordeling mellom aldersgrupper, som betyr mest. Hvis det ikke skjer vesentlige endringer mht. flytting, fruktbarhet, dødlighet de neste 10-15 årene – så vil befolkningssammensetningen i Nordreisa være betydelig annerledes i 2030 enn i 2012.

Viser registrert folketall for 2011 og anslått folketall ved inngangen til 2030

5.3 Kommunens handlingsrom

Kommunens handlingsrom er begrenset av vår økonomiske situasjon og vår status som ROBEK-kommune. En bærekraftig økonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i kommunen. Den viktigste indikatoren som benyttes til å måle styrken i kommunenes økonomi, er netto driftsresultat. Kommunens netto driftsresultat over tid bør være positivt og over 3 % av brutto driftsinntekter for at økonomien skal være bærekraftig for gi oss handlingsrom til selv å velge vår utviklingsretning

6. utfordringer for Nordreisa-samfunnets mot 2030

Formålet med kommuneplanprosessen er bla. å *avdekke utfordringer som vi står ovenfor* eller har og *beskrive en politikk for hvordan disse skal håndteres*. Kunnskap om de ulike problemstillinger ligger i bla statistikk, hos

fagpersoner, politikere eller andre innbyggere . Til sammen utgjør dette et kunnskapsgrunnlag som er fundamentet for denne kommuneplanen.

Med dette som utgangspunkt trekkes følgende hovedutfordringer frem:

Endringer i aldersgrupper og konsekvenser av dette

Statistisk materiale og utsiktsanalyser anslår at befolkningssammensetningen i Nordreisa vil endre seg betydelig frem mot 2030. Størst endring ser vi for aldersgruppene 35-49 (nedgang på ca 300 personer) og betydelig økning for aldersgruppene over 67 år. Disse endringene vil dra med seg noen viktige utfordringer;

Tjenestebehovet øker.

Vi legger til grunn at behovet for tjenesteyting innenfor barnehage og skole øker mot 2020. Det er et økende behov for tjenester innenfor helse , pleie og omsorg ,og fra år 2020 vil behovet for tjenester forsterkes. Dette sett ut fra dagens situasjon. Dette får økonomiske effekter og sterkt økt rekrutteringsbehov innenfor offentlig sektor.

Rekruttering.

Stor andel av dagens arbeidstakere går ut av arbeidslivet pga alderspensjon. Det er ikke mange nok i ungdomsgruppene til å erstatte disse. Det blir sannsynligvis arbeidskraftsmangel i Nordreisa som forsterkes utover i perioden. Kommunen merker allerede i dag konkurransen om arbeidstakere og kompetanse.

Økonomisk balanse.

Kommunens inntekter har sterke sammenhenger med folketall og befolkningssammensetningen

(rammeoverføringer) samt skatteinntekter. Det er sannsynlig at rammeoverføringene øker mindre enn de faktiske utgiftene til tjenesteproduksjonen. Det er også sannsynlig at skatteinngangen vil gå ned ved at flere personer er pensjonert og færre er i ordinært arbeid (sett ut fra 2011). Det vil trolig kreve svært strenge prioriteringer mellom ulike tjenesteområder for å oppnå en balanse mellom utgifter og inntekter.

Mange ute av arbeid.

Nordreisa har relativt sett større andel uføre og sykemeldte enn gjennomsnitt i fylket og landet. Mange av disse har en viss arbeidsevne som de ikke får brukt. Tilrettelegging og tilpasning samt forebygging vil være viktige innsatsområder.

Høye forventninger til kommunen.

Nordreisa kommune har på svært mange felt en meget god tjenesteleveranse. På andre områder er det forbedringspotensial. I ytterligere andre tilfeller er forventningene til kommunens tjenesteyting større enn hva kommunen faktisk kan levere. Dette gapet vokser etter hvert som kommunene får stadig vanskeligere økonomi.

7. Hvordan møter vi utfordringene?

Endringer i befolkningens alderssammensetning og konsekvensene av dette er det som gir Nordreisa de største utfordringer i planperioden.

Kommuneplanen legger til grunn 4 *hovedinnsatsområder* som vi må lykkes med for at Nordreisa skal klare å møte fremtiden og nå vår visjon.

1. **Den store attraktivitetskonkurransen.** Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning / oppvekst og markedsføring / omdømme.
2. **Inkluderende lokalsamfunn** – det åpne sted. Innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedidentitet og ta i bruk innflytternes kompetanse.
3. **Folkehelse – påvirkning foran behandling.** Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdanning, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseadferd.
4. **Økonomisk handlefrihet.** Tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærvær.

7.1 Den store attraktivitetskonkurransen

Attraktivitet handler om at samfunnet Nordreisa (og Nord-Troms) skal representere et reelt og attraktivt alternativ for innflyttere og besøkende og at samfunnet skal ha kvaliteter som gjør at de som allerede er her velger å fortsette og bli her.

Vi må være attraktiv som bosted og som arbeidssted. Nordreisa må være attraktive for innflyttere / arbeidstakere som skal bidra i samfunnet og erstatte de som går ut av jobb. Vi må være mer attraktiv for næringsetablering og vi må være et godt

alternativ for regionens ungdom som skal etablere seg etter endt utdanning (tilbakeflytting) eller som ønsker seg tilbake til hjemstedet og/eller til et sosialt nettverk og familie. Og vi må være attraktiv for besøkende som er kunder for næringslivet.

7.1.1 Vår viktigste målgrupper

Våre barn og unge. Nordreisa må ivareta våre egne barn og ungdommer. Gi dem en god start på livet og et sterkt og godt fundament for den enkeltes videre utvikling. Barn og unge som har en positiv opplevelse av sitt hjemsted og som har sterkt tilknytning til hjemstedet vil lettere komme tilbake etter endt utdanning.

Unge voksne fra andre kommuner og land. Personer mellom 25 og 40 år som har relevant utdanning for de jobbene vi har i kommunen og som ser store muligheter til å realisere det hverdagslivet de ønsker i Nordreisa både mht jobb og fritid.

Små KIFT - bedrifter. Små kunnskapsintensive foretak som kan bo og jobbe i Nordreisa, og som ikke nødvendigvis er avhengig av geografisk nærhet til store markeder.

Potensielle tilbakeflyttere. Personer som har flyttet ut for å studere og/eller jobbe og som skal etablere seg.

7.1.2 Prioriterte innsatsområder for å skape attraktivitet

Arbeidsplasser med stor tiltrekningskraft. Varierte og gode muligheter innen arbeidsmarkedet og utdanning er svært viktig for et steds attraktivitet. . Innen kommunal sektor må trolig minst 40-50% av dagens ansatte erstattes i løpet av en 10-15 års periode. Det utgjør om lag 150-200 arbeidsplasser. Arbeidsplassene i Nordreisa må være spesielt attraktive og ha spesielt stor tiltrekningskraft som "kompenserer" for vår

perifere beliggenhet. Sterke fagmiljø som gir utviklingsmuligheter for den enkelte, gode rammebetingelser og endringsvillige og progressive organisasjoner. En god personalpolitikk er et særdeles viktig middel for å utvikle og oppnå gode og attraktive arbeidsplasser.

Særlig gode muligheter for egen bolig. Mulighet for å få boliger med riktig kvalitet og til riktig pris er et sterkt konkurransemiddel i konkurranse om arbeidskraft.

Særegent sted og miljø. Nordreisa må ha fokus på våre egne kvaliteter og våre naturlige fortrinn. Aktivitetstilbud for alle aldersgrupper innen idrett, kultur og fritid er av stor betydning for bla trivsel og sosial tilhørighet. Tilgjengelighet til varer og tjenester har betydning for handelskonkurranse med andre sentra. Stedsutviklingstiltak dvs. tiltak som bedre tettstedets kvalitet for folk flest Vi må å opprettholde og forbedre gode kommunikasjoner inn og ut av regionen/kommunen. Vegnett, flytilbud, kollektivtilbud og bredbånd er viktig for vår attraktivitet. Trygge nærmiljø for barn og voksne verdsettes. Nordreisa må arbeide for å forbedre oppvekstvilkår og å styrke de sosiale nettverkene i hele lokalsamfunnet. Vi har et stort fortrinn ved at samfunnet er kompakt ved at det er kort avstand til skole, barnehage, butikk , helsetilbud og kultur- og idrettsaktiviteter.

God markedsføring og godt omdømme. Et steds omdømme er summen av de inntrykk som andre har om "oss". Å gjøre det godt i praktisk handling og riktig kommunikasjon er med på å endre kommunens omdømme. Nordreisa må ha fokus og bevissthet rundt omdømmearbeid. Det handler ikke om å fortelle om bare det gode, men å ha en klar

formening og strategi for hvordan vi ønsker at samfunnet skal være for den enkelte.

7.2 Inkluderende lokalsamfunn – et åpent sted

Inkluderende lokalsamfunn handler om hvordan den enkelte av oss blir ivaretatt og hvordan vi selv ivaretar andre. Det spiller en rolle hvordan tilflyttere og andre blir møtt, av lokalbefolkningen, av lag- og foreninger og fra kommunens side. Dette gjelder også andre besøkende og ikke minst de innbyggerne som er her.

Det oppleves positivt at stedet klarer å etablere en samhandlingskultur – **det åpne sted**. I tillegg til det fysiske stedet, er stedet en sosial arena hvor enkeltmennesker, grupper og institusjoner samhandler og har en sosial relasjon til hverandre. I stedet som er åpent ligger det en forståelse av at steder er et møte mellom mennesker med ulike historier og bakgrunn. Møteplasser og møter mellom forskjellighet binder folk sammen på tvers av kulturelle, sosiale og materielle distanser.

Inkluderende lokalsamfunn er også en vesentlig del av "attraktivitetskonkurransen".

Lokaldemokrati. Innbyggernes mulighet til innflytelse og vilje til ansvar – sosialt engasjement.

Barn og ungdom må gis innflytelse. De må få gi uttrykk for sine premisser i utviklingsarbeidet som kommunene driver. Dette fører til en sterkere tilhørighet til hjemstedet som igjen kan gjøre at ungdom i større grad kan velge å flytte tilbake. Dette gjelder også andre grupper i samfunnet som ikke normalt er de mest dominerende i lokale utviklingsprosesser, spesielt utenlandske

tilflyttere. Kommunene må invitere disse gruppene mer med inn i lokalt utviklingsarbeid. På den andre siden må vi forvente mer sosialt engasjement fra innbyggere.

Åpne og inkluderende stedsidentiteter.

Inkluderende stedsidentitet skaper tillit og trivsel. Bolyst handler om å åpne grensene for hvem som får lov å definere seg som innbygger på et sted. For å fremme stedsutvikling i distriktene er det viktig å ta innbyggerne på alvor og sørge for å lage vide kategorier. En Reisaværing blir en person som bor i Nordreisa, uavhengig av slekt, hudfarge, dialekt og tradisjon. Positiv utvikling i distriktene forutsetter positive, åpne og inkluderende lokalsamfunn, samtidig som at en satser på å formidle de spesifikke fortrinnene som kjennetegner det å bo på mindre steder.

Ta i bruk innflytternes kompetanse.

Nordreisa har ikke nok arbeidskraft for framtidens utfordringer i egen befolkning. Innvandrere med høy utdanning er en viktig ressurs som fyller posisjoner i privat og offentlig sektor. Internasjonalisering av næringsliv og samfunn bidrar til økt kreativitet og nyskaping. Samtidig opplever mange innvandrere at de ikke får jobber de er kvalifiserte for og får ikke brukt sine kunnskaper og kompetanse.

Globalisering av økonomien gjør at distrikts-Norge har stort behov for kompetent arbeidskraft med ulik kulturkompetanse. Utenlandske innflyttere med ulik kompetanse er en ressurs som næringslivet har stor bruk for nå og i fremtiden.

Bedriftene i distrikts-Norge må gjøre kjent både for ungdom og utenlandske tilflyttere at det ligger spennende jobbmulighetene i det globaliserte distrikts-Norge. Utfordringen

består også i å tørre å slippe til nye hoder og hender.

7.3 Folkehelse – påvirkning foran behandling

Folkehelse er et begrep som tar for seg befolkningens helse som helhet og de faktorer som påvirker denne. Tilnærmingen til dette begrepet må derfor være tverrsektorielt og tverrfaglig. De overordnede målene for folkehelsepolitikken er *flere leveår med god helse i befolkningen som helhet og å redusere sosiale helseforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper i befolkningen, mellom etniske grupper og mellom kvinner og menn*.

Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer innebærer en **dreining av folkehelsearbeidet fra et sykdomsperspektiv til et påvirkningsperspektiv** (jf. ny Folkehelselov gjeldende fra 1. januar 2012). Gjennom dette dreies folkehelsepolitikken mer ut fra helsesektoren og mer inn i politikken og andre sektorer i kommunen. Fokus må nå ligge på tiltak i alle sektorer og faktorer som påvirker befolkningens helse. Gode oppvekst og levekår gir gode levevaner, fremmer felleskap, trygghet og deltakelse.

Prioriterte innsatsområder

Økt arbeidsdeltakelse og inntekt. Sosial nød og fattigdom går lett i arv og det medfører ofte uførhet og dårlig helse og livskvalitet. Fullført videregående utdanning kan knyttes til dette innsatsområdet. *Nordreisa må lykkes med å sikre bedre arbeidsdeltakelse også for de gruppene som i dag faller utenfor arbeidslivet.* Nordreisa må ha fokus på å sikre tilstrekkelige antall lærlingeplasser for unge i videregående opplæring, vi må gi bedre rom for tilpasset arbeidsdeltakelse for personer

med ulike former for funksjonsnedsettelse eller psykiske lidelser mv.

Flere med fullført utdanning. Gjennomført skolegang er en beskyttelse mot dårlig helse og sosial isolering.. Nordreisa må fortsatt ha et sterkt fokus på forebygging mot frafall i skolen og utnytte de potensialene som ligger i eks grønn omsorgstilbud samt i en generell styrking av kvalitet i skolesektoren (både resultat og sosiale forhold). Tilbud om høyere utdanning må videreføres og forsterkes.

Bolig til alle. Mulighet for å bo i egen bolig har stor betydning for folkehelsen, men det er vanskelig for mange grupper å få råd til egen bolig. Økte byggekostnader og økt krav til egenkapital hindrer mang for å komme inn i boligmarkedet.

Sosial tilhørighet og tilgjengelighet. Sosialt nettverk bidrar til god helse. Ensomhet og mangel på sosiale nettverk gjør livet vanskelig for mange. Mange av Nordreisa innbyggere deltar i frivillig arbeid, idrett og kultur. Men mange eldre, aleneboende og tilflyttere mangler nettverk og sosiale arenaer og føler seg ensom. Involvering og medvirkning i planlegging og drift må vektlegges og forsterkes.

Tjenestenivået og tilpasning til behovene. Bærekraftig velferdsutvikling gir i bedre helse, er samfunnsøkonomisk og gi et mer bærekraftig helsevesen. Nordreisa må forsterke og videreutvikle den kompetansen og posisjonen som ligger til DMS og Sonjatun. I dette ligger fortsatt fokus på samvirke regionalt, på sektorovergrepene perspektiv og på videreutvikling.

Tilrettelegging for positiv individuell helseadferd. Faktorer som ernæring, fysisk aktivitet, bruk av rusmidler og tobakk, og

seksuell helse har stor betydning for folkehelsen. Nordreisa må imidlertid legge til rette for en betydelig økt satsing på disse tema bla i barnehage og skole. Kunnskapsoverføring mellom fagenheter (eks helsetjenestene - skole). isasjonen kommer til nytte også i andre virksomheter.

Sterkere fokus på påvirkningsperspektivet / forebygging samt en sterkere innsats på sektorovergripende arbeid. Innenfor tema ligger også i hvilken grad, og med hvilken kraft kommunen og andre lykkes med å legge til rette for fysisk aktivitet i hverdagen. Nordreisa har vært god på dette i de siste

Ytre miljøfaktorer. Kommuneplanen skal tydeliggjøre risikofaktorer i det fysiske miljøet som i ulik grad kan påvirke folks helse. Kommunen har gjennom sin planlegging ansvar for å sikre at det ikke bygges inn økt sårbarhet i samfunnet. Dette sikres bla gjennom arealplanlegging hvor fokus ligger spesielt på naturfarer (Flom, skred mv) og virksomhetsfarer (Trafikkulykker, akutt forurensning, strømbrydd mv)..

I dette ligger også fokus på forventede effekter av klimaendringer eks havnivåstigning, økt nedbørmengde og hyppigere ekstremvær. Under dette tema ligger også fokus på den enkelte arbeidstaker mht miljørettet helsevern.

Miljørettet helsevern er å motvirke og forebygge midlertidig og varig frafall fra arbeidslivet. Det omfatter både psykososialt og fysiske forhold på arbeidsplassene.

7.4 Økonomisk handlefrihet

Nordreisa skal ha god økonomistyring og optimal utnyttelse av ressurser. Fokus på økonomi skal sikre handlefrihet til å utvikle kommunen og sikre prioriterte tjenesteområder

Pr 2011 har Nordreisa kommune opparbeidet et akkumulert negativt resultat (underskudd) på vel Kr 27 mill. kroner.

Kommunen har som hovedmål å

- Øke inntektene
- Redusere utgiftene

Skatteinntekter og de statlige overføringene er en konsekvens av folketallet, antall personer i arbeid og deres inntekt og næringslivets lønnsomhet. Forholdet mellom skatt og rammeoverføringer mer eller mindre konstant. Økt skatteinngang betyr reduserte rammeoverføringer.

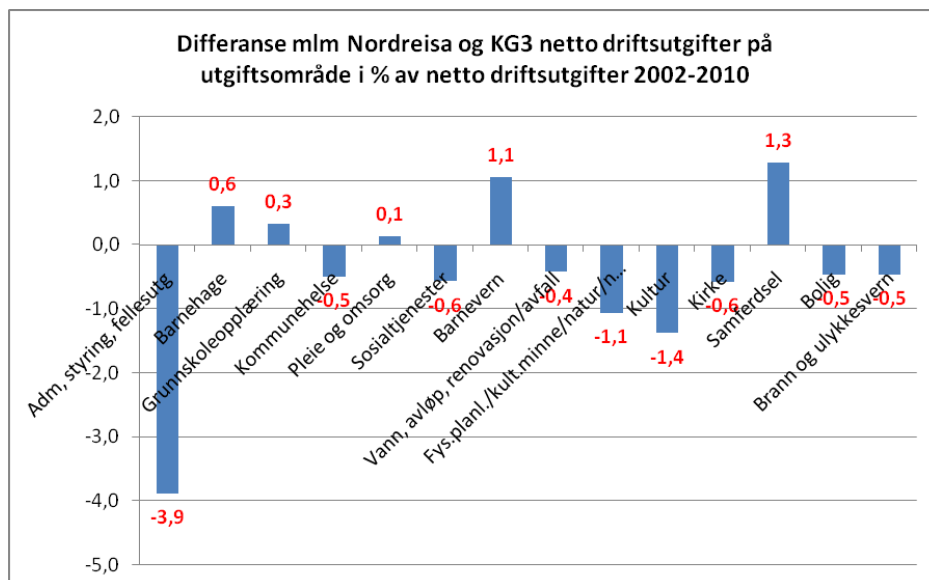
I 2010 hadde Nordreisa kommune brutto utgifter vel Kr 380 mill. Utgiftene fordeler seg i hovedsak som følger;

- 65 % på lønn og pensjonsutgifter (hvorav pensjon alene utgjør 7 %)
- 18 % på kjøp av varer og tjenester
- 7 % på renteutgifter, avdrag og låneomkostninger

Utgiftssiden kan påvirkes av kommunen selv og det foreligger krav og retningslinjer fra staten ifht hvilke prioriteringer som en mener kommunen skal gjøre. Det handlingsrommet som kommunen har gir mulighet for kostnadsreduksjon og dermed å oppnå balanse mellom inntektene og utgiftene.

En vesentlig del av utgiftene i kommunen knyttes direkte til tjenesteproduksjonen, også kalt driftsutgifter.

Differansen mellom Nordreisa og kommunegruppen i % av driftsutgifter. Gjennomsnitt 2002-2010. Negativ tall viser hvor Nordreisa bruker mindre enn gjennomsnittet for kommunegruppen. Positive tall viser hvor

Nordreisa bruker mer enn gjennomsnittet for vår kommunegruppe.

Nordreisa har en høyere lånegjeld enn Kommunegruppe 3 (KG3). I 2010 utgjør den netto lånegjelden vel 85% av brutto driftsinntekter. For KG3 er tilsvarende i 2010 64%. Det betyr også at de årlige finansutgiftene blir høy.

Nordreisa kommune har en generell ubalanse mellom inntektene og utgiftene som fører til flere år med negative driftsresultat. Udekte underskudd gir kommunen mindre valgfrihet og mindre mulighet til å utvikle kommunen og produsere velferdstjenester med høy kvalitet..

Driftsomfanget i Nordreisa er rasjonelt og rimelig sammenliknet med gjennomsnitt for Kommunegruppe 3 (se figur).

Nordreisa kommune har over tid hatt et høyt fravær pga sykdom.

For å få tilbake vår handlefrihet er det viktig å prioriterte følgende innsatsområder:

Redusere driftsnivået (utgiftsnivået). Netto driftsresultat for kommuner angir forholdet

mellom driftsinntekter og driftsutgifter og er primære indikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat i % av driftsinntekter bør minst 3%. dersom kommunen skal få tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til nye investeringer eller foreta avsetninger for å møte uforutsette svingninger i utgifter og inntekter.

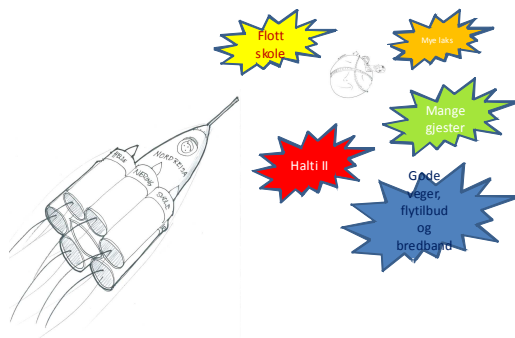
Stram økonomistyring og ledelse. Med en stadig strammere økonomi er det viktig at budsjettene holdes. Gjennom plan og budsjettprosessen og rapporteringer vil den enkelte enhet få en god forståelse for hvilke økonomiske rammer som er stilt til rådighet.

Effektiv tjenesteproduksjon og organisering. KOSTRA-tall (kommune-stat-rapportering) indikerer at Nordreisa kommune har noen områder hvor det kan være mulig å effektivisere og redusere kostnader uten at kvaliteten i tjenestetilbudet reduseres i vesentlig grad.

Betydelig økt arbeidsnærvær. Øke arbeidsnærværet betydelig. Landsgjennomsnittet ligger på om lag 94%.

8. Mål og strategier for viktige samfunnsområder.

Når vi vet hvordan vi har det , **hvor vi er** , kan vi beskrive hvor vi vil, **våre mål** og hvordan vi kommer til målene , **vår strategi**.

Reisa til målene

8.1 Trygghet og livskvalitet

8.1.1 Folkehelsen

Folkehelse er de kollektive tiltak samfunnet igangsetter for å forebygge og beskytte helsen for hele befolkningen

Folkehelsearbeid hensikt er økt overskudd til å mestre hverdagens krav

Gjennom St.meld. nr. 16 (2003-2004) "Resept for et sunnere Norge" rettes søkelyset mot den overordnede helsepolitikken, og konkluderer med at fokus skal rettes mot **å forebygge mer for å reparere mindre**. Dette forsterkes ytterligere gjennom samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 2008-2009).

Filosofien bak disse sentrale styringsdokumentene er at forebyggende tiltak vil øke livskvaliteten for mange i befolkningen, samtidig som det vil bidra til å

begrense det offentlige utgifter til behandling og velferdsordninger.

Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa viser at vi har lavere levealder , lavere utdanning, flere uføretrygdede og lavere inntekt enn landet for øvrig. Vi har god kvalitet på vann og færre blir skadd i ulykker. Profilen viser at ungdommen i 10.-klasse trives dårlig i skolen, leseferdighetene er usikre og færre fullfører videregående skole. Røyking er et problem bl.a hos gravide . Vi bruker mindre legemidler mot psykiske lidelser. Hjerter- og karsykdom er som for landsgjennomsnittet og KOLS er mindre utbredt enn ellers i landet mens utbredelsen av type 2-diabetes er høyere enn ellers i landet.

Tallene skjuler sosiale forskjeller. Forskning viser at det er nær sammenheng mellom levekår, sosiale ulikheter og helsetilstanden i befolkningen. Fundamentale forutsetning for god folkehelse er

- å ha en tilfredsstillende bolig,
- ha et meningsfylt aktivitetstilbud,
- inngå i en sosial sammenheng og
- å ha mulighet for kulturell og åndelig stimulering (Sosial-og Helsedepartement, 1998).

Det er viktig at kommunen kanalisere sin innsats for å kartlegge og utjevne sosiale ulikheter, for på den måten å unngå at de minst ressurssterke i befolkningen utvikler et varig omsorgsbehov. Det må legges vekt på å favne alle grupper og søke å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere på sikt kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.

Nøkkelen til et liv uavhengighet av offentlige tjenester ligger i naturen , kulturen og fysisk aktivitet. Nordreisa kommune har nesten 100

lag og foreninger som legger til rette for organisert aktivitet og vi har natur , friluftsanlegg og stier og løyper som er åpne for uorganisert fysisk aktivitet. I Nordreisas natur har vi kanskje landet beste "helse- og trimrom" for å motvirke inaktivitet i befolkningen og beste resurs for å oppfylle helse- reformenes intensjon.

Hovedmål

Nordreisa kommune skal være pådriver og jobbe aktivt med forebyggende og helsefremmende aktiviteter for hele befolkningen.

- Kommunens tjenestetilbud og helsetjenester skal dreies mot mer forebyggende og helsefremmende framfor behandlende.
- Vi skal ha god kunnskap om befolkningens helse og de utfordringer som finnes gjennom helseprofiler.
- Befolkningen skal ha tilbud om individuell og grupperett veiledning i forhold til kosthold/ernæring, fysisk aktivitet, rus og psykisk helse.
- Nordreisa kommune skal styrke skolehelsetjenesten og lavterskeltilbudet til barn og unge for å fremme fysisk og psykisk helse og forbygge sykdom og skade.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for turløyper og turalternativer i hele kommunen.

- Nordreisa kommune skal ha kulturaktiviteter som favner bredt og sikrer inkludering.
- Nordreisa kommune skal ha gode lekeområder for barn og unge i alle boligområder, og en sammenhengende og funksjonell grønnstruktur og løypenett som binder friluftsområder og byggeområder sammen.
- I Nordreisa kommune skal alle ha tilgang til idrettslig aktivitet eller annen organisert fysisk trening, og finner tilrettelagte tilbud som passer til deres nivå og forutsetninger.

8.1.2 Helse-, omsorgs- og sosial.

Helse-, omsorg- og habiliteringstjenestene skal bidra til å styrke enkeltmenneskers evne til å mestre egne liv. Til grunn for dette ligger et syn på det enkelte menneske, uansett alder og omsorgsbehov, som den fremste ekspert på eget liv og hva som er viktig for ham eller henne.

En helhetlig politikk for helse, omsorg og sosial er politikk som angår alle forhold av betydning for innbyggernes velferd. Et velfungerende tilbud innen helse- omsorg og sosial betyr mye for den enkeltes levekår og livsutfoldelse, og er en viktig forutsetning for et godt samfunn. De nasjonale målene for denne politikken er å redusere sosiale helseforskjeller. Alle skal ha et likeverdig tilbud av helsetjenester uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn, etnisk bakgrunn og den enkeltes livssituasjon. Når sykdom rammer eller behov for bistand oppstår, skal folk oppleve at de får tilbud om behandling og pleie med kort ventetid og med størst mulig

nærhet til brukeren. Dette er gjeldende også for Nordreisa kommune.

Vår helse påvirkes av mange faktorer

- Utdanningspolitikk - alle skal få tilpasset utdanning og fullføre sitt skoleløp
- Sysselsettings- og næringspolitikk – alle skal få mulighet til et meningsfylt arbeid.
- Boligpolitikk – alle skal ha mulighet til egen bolig i forhold til den livssituasjon man er i.
- Sosiale nettverk og sosial tilhørighet – alle skal ha et god sosialt nett verk og føle tilhørighet til et trygt lokalsamfunn
- Miljøpolitikk – Nordreisa skal ha en bærekraftig miljøpolitikk
- Frivillighetspolitikk – Kommunen er en forutsigbar samarbeidspart for frivillige organisasjoner og spiller aktivt på ressursene som frivillig sektor besitter.
- Frivillig engasjement er en viktig ressurs for kommunens tjenestetilbud

Tjenestene må tilpasses en eldre befolkning og sannsynligvis et krav til større omfang av tjenester. Bemanning og lokaliteter er ikke tilpasset en (mulig) økning på 25%.

Nordreisa kommune mangler et ledd i "omsorgstrappen" nærmere bestemt heldøgns bemannet omsorgsboliger, som skal gi tjenester til de brukerne som er for syke til å bo i egne hjem, men som er for friske til sykehjem. Dette gir et unødig høyt press på både hjemmetjenestene og på institusjonene.

Det er høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger som til sammen gir store rekruttering- og bemanningsutfordringer

Flere yngre brukere (f. eks demens), stiller andre og nye krav til personalets kunnskaper og kompetanse og andre ressurser. Mange delstillinger gir for liten kontinuitet og kan påvirke kvaliteten på tjenestene. Mangel på dagtilbud gir trolig økt behov for tjenester

Hovedmål

Alle innbyggere i Nordreisa , uavhengig av alder, kjønn , bosted, inntekter og resurser skal sikres god tilgang på offentlige helse- og sosialtjenester av god kvalitet. Nordreisa kommune skal være pådriver og merdvirke til helsefremmende og forebyggende arbeid innfor hele tiltakskjeden. Nordreisa kommune skal fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd, likestilling og forebygge sosiale og helsemessige problemer.

- Sette fokus på brukermedvirkning, rettsikkerhet, etikk og holdninger for å skape tillit og god samhandling med tjenestemottaker og pårørende.
- Gi brukere rett tjeneste på rett nivå, og sikre god flyt i tjenestetilbudene.
- Opparbeide og videreutvikle et godt omdømme for å styrke rekrutteringen, og være en god vertskommune for regionale tjenestetilbud.
- Arbeide for at brukernes individuelle planer følger brukerne og bestemmer hvilket tilbud brukerne skal få.
- Arbeides for at det åpnes for større samhandling og kommunikasjon

mellom ulike dataprogrammer for helse- og omsorgssektoren. Når det investeres i nye dataprogrammer, skal det kjøpes inn programmer som kommuniserer med eksisterende programmer.

- Prøve ut fleksible arbeidstidsordninger innefor helse- og omsorgssektoren
- Opprette et faglig etisk råd for anke/klagesaker i helse- og omsorgssektoren.

8.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk

Det viktigste for barn og unges oppvekst er hjem og velfungerende familie. Her legges grunnlaget for barns helse, fysiske og sosiale utvikling.

Barn og unges rett til medvirkning i planarbeidet er forankret i lovverket Metoder for medvirkning må tilpasses barn og unges hverdag og situasjon.

En helhetlig utdanningspolitikk. Tilpasset opplæring er et begrep som brukes i norsk skole, hvor man har som prinsipp å gi en opplæring som passer for den enkelte eleven.

En større bruk av institusjoner og foreninger utenfor skolen innen idrett og fysisk aktivitet, kultur og historie, næringsliv og det frivillige foreningsliv kan tilføre skole nye resurser for små kostnader.

Identitet og karakter. Nordreisa-samfunnet har mange institusjoner som kan være resurser for og sammen med skolen skape Reisa-skolens identitet og karakter.

Kulturskolen som en integrert del av skolen, er et resurssenter for lærelyst, møtelyst, bolyst og livslust. En kulturskole

fundamentert på vår egen kultur og vår identitet vil skal være en viktig aktør i skolens arbeidet med å lage lokalt forankrede læreplaner og tilpasset læring som fremmer tilhørighet, identitet og sjøltillit.

Nordreisa bibliotek er en resurs for kunnskap, kultur og historie, leselyst og leseevne. Kunnskapsundersøkelser i skolen viser at mange barn har lesevansker. Nordreisa bibliotekene skal være en viktig samarbeidspartner i skolens arbeid.

Barnehage I Nordreisa er det pr 2012 6 kommunale og 5 private barnehager. Det er pr januar 2012 19 avdelinger fordelt på barnehagene. Totalt er det 248 barn som har plass i disse (2011). Dette utgjør om lag 75% av kullene 0- 5år.

Barnehagebehovet mot 2025. I 2010 har om lag 75% av barna i aldersgruppen 0-5 år plass i barnehager. For 1-5 åringer er andelen 89%.

Ut fra folketallsendringene stipuleres et behov for mellom 2 og 4 nye barnehageavdelinger de neste 3-8 årene. Deretter avtar behovet mot 2030, men fortsatt mellom 1 og 3 flere avdelinger enn vi har i dag i Nordreisa. Som en konsekvens av dette vil også behovet for ansatte øke sett ut fra i dag hhv 2-4 pedagogiske ledere og mellom 3 og 7 assistenter. Hvis de nasjonale normene endres i henhold til de forslagene som nå ligger fra Regjeringen, vil bemanningsbehovet fordobles.

Grunnskole og SFO

Ved inngangen til 2011 er det samlet sett 607 personer bosatt i Nordreisa i alder mellom 6 og 15 år.

Den kommunale grunnskolen i Nordreisa har i skoleåret 2011/2012 i alt 508 elever. De private skolene (Reisa Montessori og Straumfjordnes privatskole) har i tillegg hhv 34 elever (1.-7 trinn) og 55 elever (1.-10. Trinn).

Elevtallet på de kommunale skolene antas å holde seg omtrent på dagens nivå. Privatskolene vil også ta en større andel av elevene ved at de har planer om utvidelse på ungdomstrinnet. De skolene som er i dag vil være tilstrekkelig til å dekke behovet for plasser.

Ressursbruk i grunnskolen Nordreisa skiller seg også ut mht andelen timer av totaltimetallet som brukes til spes.pedtiltak. I 2010 var 31% av det totale timetallet knyttet til dette. Dette er ca 10 % mer enn Troms og kommunegruppe 3 og 14 % mer enn landsgjennomsnitt for samme år.

Skolen i fokus. Tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på skoleledelse, rammebetingelser (systemer, økonomi, planer) og politisk fokus er viktige suksessfaktorer for de av kommunene som er best på skole i landet.

Faglig kvalitet og læring. En større andel elever i Nordreisaskolen (gjennomsnittlig) har svakere faglige resultat enn gjennomsnittet for landet og fylket.

Læringsmiljø måles også og presenteres i skoleporten.no for 7. trinn og 10. trinn. Skolen i Nordreisa skårer bedre enn landsgjennomsnitt på de fleste parametre i perioden 2007-2011. Skolen i Nordreisa er betydelig bedre ifht mobbing. Nordreisa skårer imidlertid dårligere på fysisk læringsmiljø enn landsgjennomsnitt og fylkesgjennomsnitt.

Lærer kompetanse og rekruttering. Nordreisa har en stor andel lærere med snevrere fagfelt enn allmennlærere . Om lag 60 % av

lærerstabene i den kommunale grunnskolen er over 50 år. Det betyr at svært mange lærere vil måtte rekrutteres i den neste 10-15 år til Nordreisaskolen.

Svært stor andel spesialundervisning. Pr 2010 er 32 % av det totale antall timer i grunnskolen spesialundervisning. Gjennomsnitt for landet i samme år er på 17 %.

Barnas helse. Barn mellom 6 – 15 år tilbringer store deler av dagen i skolen. Skolene har i dag noe fokus på forebygging og påvirkningsfaktorer som kosthold, rus og fysisk aktivitet, men dette kan trolig styrkes.

Sammenhengende opplæringsløp. Det er i dag for lite fokus på et sammenhengende opplæringsløp fra barnehage /SFO , grunnskole, videregående , høyere utdanning og vokseopplæringen.

Videregående opplæring

Videregående skole en del av et helhetlig utdanningsløp i Nordreisa kommune. Nord-Troms videregående skole har 330 elever i 2010. Skolen eies og driftes av Troms Fylkeskommune.

Tre av fire ungdommer går på Nord Troms videregående skole.

Kartleggingsprøvene for vg1-eleve viser en gjennomføringsgrad på rundt 65 %. Dette kan gjøre det krevende å gjennomføre videregående utdanning. Frafall i videregående er en stor utfordring. Samtidig vet vi at kommunene har stort behov for kompetanse og rekruttering bl.a til omsorgssektoren de neste årene.

Voksenopplæringen består av grunnskoleopplæring for voksne og videregående opplæring for voksen over 25år.

Nordreisa kommune har ansvaret for grunnskoleopplæringen og Nord Troms videregående skole har ansvaret for tilbudet på videregående nivå.

Høyere utdanning. Nord-Troms studiesenter

Nord-Troms studiesenter har tilbud for høyere utdanning og er det eneste tilbud på høyere utdanning i regionen. Nord-Troms Studiesenter gir et regionalt studietilbud. Nordreisa kommune har en vertskapsfunksjon som regionscenter og som tilrettelegger for gode studieforhold. Gode samferdselstilbud er avgjørende for å lykkes.

Utfordringen ; kampen om kompetansen.

Regionen Nord-Troms har i utgangspunktet svært lavt utdanningsnivå, med 16,7 % andel personer over 16 år med høyere utdanning mot et landsgjennomsnitt på 27,3 %. Bildet forsterkes også ved det høge antallet som kun har grunnskole – andelen er 43 % mot landets gjennomsnitt på 29,8 % (SSB, 2009).

Hovedmål

Nordreisa skal være et attraktivt og helhetlig utdannings- og oppvekst-samfunn forankret i kunnskap om vår kultur og vårt miljø

Barnehager

- Nordreisa kommune skal ha full barnehagedekning.
- Barnehagene i Nordreisa skal være i godkjente, permanente bygninger tilpasset formålet.
- I Nordreisa kommune skal barnehagen være en læringsarena og starten på et

helhetlig opplæringsløp. Det pedagogiske arbeidet skal basere seg på lokale fortrinn som natur, kultur og miljø.

- Barnehagene i Nordreisa skal ha fokus på å tilrettelegge for en positiv livsførsel fra ung alder med spesiell fokus på fysisk aktivitet og kosthold.
- Barnehagene holder høy kvalitet på alle nivå og områder.
- Alle barn og familier skal bli sett, hørt og tatt på alvor, og få oppfølging og hjelp som de trenger, til rett tid.
- Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren. Vi skal samordne tre til fire avdelinger med felles ledelse, uavhengig av barnehagenes lokalisering.

Grunnskolen og SFO

- Nordreisa kommune skal ha en grunnskole med et godt læringsmiljø som har fokus på læring, herunder elevens faglige resultat.
- I Nordreisa kommune skal skolen være en læringsarena. Læreplanen skal basere seg på lokale fortrinn som natur, kultur og miljø. Planen skal preges av kommunens status som Nasjonalpark-kommune.
- Nordreisa kommune skal ha fokus på tidlig innsats for å redusere behovet for spesialundervisning.

- Grunnskolen i Nordreisa skal ha fokus på å tilrettelegge for en positiv livsførsel fra ung alder med spesiell fokus på fysisk aktivitet og kosthold. Dette som forebygging mot fremtidige helseplager.
- Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren.
- Kulturskolen skal samordnes som en del av oppvekststrukturen i Nordreisa. Lærerkreftene skal inngå i den øvrige lærerstaben og ha en egen leder tilknyttet oppvekstleders team.

Voksenopplæringen

- Nordreisa kommunes voksenopplæringen skal være et kreativt senter som skal tjene innbyggere og næringsliv i forhold til norskopplæring/integrering av fremmedspråklige, og fremme aktiviteter i kommunen ved å tilby
- Nordreisa kommunes voksenopplæringen skal bidra til kvalifisering av arbeidskraft som gjenspeiler behovet i samfunnet.

Videregående opplæring

- Nordreisa kommune skal være en viktig samarbeidspartner for å reduseres frafallet i videregående skole.
- Nordreisa kommune vil synliggjøre Nord-Troms videregående skole i som en viktig del av det sammenhengende i utdanningsløpet.

- Videregående skole skal bidra til kunnskap og kompetanse om vår natur og kultur til nytte for samfunn og næringsliv.

Høgere utdanning

- Nordreisa kommune skal innta en regionsenterfunksjon i utviklingen av høgere utdanning gjennom aktivt eierskap for videreutvikling av Nord-Troms Studiesenter som læringsbase .
- Nordreisa kommune skal innta en aktiv samfunnsutvikler- rolle i forpliktende samarbeid med FoU-miljøer i landsdelen.
- Nordreisa kommune skal ha en aktiv holdning til rekruttering av folk med høgere utdanning gjennom å gi muligheter til unge som har utdanning; internship, etablererhjelp etc.

8.1.4 Bosetting- og boligforhold

Grunnlaget for utviklingen av attraktive lokalsamfunn ligger i evnen til å skape lønnsomme arbeidsplasser og et godt boligtilbud. Boligtilbudet er en avgjørende forutsetning for å sikre tilgang på kvalifisert og stabil arbeidskraft og bidra til vekst i kommunen.

En god bolig er grunnlaget for både integrering og deltakelse i arbeids og samfunnsniv. Alle innbyggere har ansvar for eget liv og for å skaffe seg et sted å bo, uansett alder, om man er i etableringsfasen , er enslig forsørger , har rusproblemer eller redusert helse. Kommune skal drive aktiv veiledning ovenfor innbyggerne.

Antall boliger bygget i Nordreisa har stagnert gjennom de siste årene.

Statistisk sett har det vært bygget 19 boliger i gjennomsnitt hvert år mellom 2000 og 2010. 70% av dette er eneboliger, mens det øvrige omfatter hybelhus, rekkehus, andre småhus eller våningshus.

For framtiden vil det være behov for økt variasjon i boligtyper.

For enkelte vil det være nødvendig å ha botilbud som sikrer bistand som er tilpasset ulike livsfaser og behov, for eksempel omsorgsboliger og sykehjem.

Bosettingspolitikk

Bosettingspolitikk handler om forhold som påvirker bosettingen i alle delene av kommunen og faktorer som påvirker hvor den enkelte ønsker å bosette seg.

Nordreisa er som kjent den største kommunen i Troms i areal. Bosettingen er spredt over store avstander fra Saraelv i sør og øverst i Reisadalen til Hamneidet og Oksfjord. Det har vært en betydelig sentralisering i bosettingen de siste 30-40 årene hvor Storslett og Sørkjosen har hatt relativ vekst.

Man antar at mer enn 80% av Nordreisas befolkning bor innenfor 30 minutters bilkjøring fra kommunesenteret Storslett/Sørkjosen og at andel av befolkningen innenfor denne grense øker ettersom vegene blir bedre med bl.a ny tunell gjennom Sørkjosfjellet.

Kommunens utfordringer er

Flytting til storby og tettsteder gir lav byggeaktivitet

Førstegangs- etablerer og de med lave inntekter har problem med å etablere seg i boligmarkedet.

Kommune mangler helhetlig planlegging innfor boligpolitikk

Sprengt utleiemarked i sentrumsområdene, og kommunen har ikke ledige boliger som skal dekke arbeidsinnvandring, tilflytting, flykninger og andre

Kommunen mangler egnede boliger for vanskeligstilte og akuttbolig.

Hovedmål

Nordreisa skal ha boliger, boformer og bomiljø som bidrar til mangfold og god livskvalitet. Nordreisa kommune skal være en attraktiv kommune å bo i og alle skal kunne etablere og bo i egen bolig.

- Nordreisa kommune skal arbeide for å utvikle attraktive og positive bomiljø ut fra et livsløpsperspektiv, og åpne for mangfold i boligbyggingen.
- Nordreisa kommune skal bidra til tilrettelegging for private boliger som kan være med på å inkludere personer som har utfordringer på boligmarkedet, herav individuell rådgiving og oppfølging for at hver enkelt skal kunne bo i og beholde egen bolig.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for bosetting i alle deler av kommunen. Det skal legges vekt på avklarte og langsiktighet mht det kommunale tjenestetilbudet.
- Nordreisa kommune skal etablere omsorgsboliger og nødboliger sentralt og i nærhet til tjenestene

- Nordreisa kommune skal i samarbeid med NYBO etablere boliger for flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet.

8.1.5 Frivillighet

Frivillig arbeid har et stort omfang i Nordreisa kommune og bidrar til trivsel, trygghet og helse for alle aldersgrupper.

Frivillig sektor bidrar i velferdsproduksjonen og mobiliserer til samfunnsmessig innsats. For de frivillige bidrar deltakelsen til økt livskvalitet, personlig vekst og kompetanse. For samfunnet som sådan representerer den frivillige innsatsen et betydelig bidrag for å stabilisere bosetting og for å legge til rette for en positiv livsførsel for folk i alle aldre.

Nordreisa-samfunnet vil i nær framtid få store utfordringer som følge av økt behov for og krav om tjenester. Kommunen kan med fordel utøve noen av tjenestene i samarbeid med frivillig sektor.

Nordreisa kommune ca. 90 lag og foreninger hvor mesteparten av arbeidet gjøres på dugnad I tillegg er det mange frivillige som bidrar utenfor etablerte lag og foreninger. Den største frivillige sysselsettingen er innen kultur og fritid, særlig idrett og sosiale foreninger. En generell trend i tiden er at viljen til å prioritere tid til tradisjonell dugnad har blitt mindre.

Erfaringer viser at samhandling mellom lag og foreninger, kommunen og næringslivet har skapt anlegg, arrangement og opplevelser som har hatt meget positiv betydning for alle våre hovedsatsningsområder , attraktivitet , folkehelse og økonomi. Mangel på anlegg , lokaler og forutsigbare resurser gjør at arrangement oppleves som "en-gangs-arrangement" selv om der arrangeres nesten årlig .

Hovedmål :

Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen

- Nordreisa kommune skal være en aktiv samarbeidspartner for å støtte den unike ressursen som frivillige lag og foreninger representerer gjennom idealisme, engasjement, dugnadsånd og forutsigbart samarbeid.
- Nordreisa kommune skal bidra til etablering av gode fora for samarbeid og samhandling.
- Nordreisa kommune skal bidra med kompetanse og legge til rette for både anleggsutvikling og planlegging.

8.1.6 Kultur

Kulturloven fastsetter det offentliges ansvar for å legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomheter slik at alle får anledning til å delta og oppleve et mangfold av uttrykk. Våre historiske og kulturelle forhold har ikke oppmuntret til å fremme kulturuttrykk og kulturformidling. Derfor blir kultur, kulturproduksjon og kulturnæringer ekstra viktig for å skape fundament for identitet og tilhørighet. I skole og utdanning forventes det at vår kultur og historie vil være med på å prege lokale skoleplaner. Gjennom aktiv involvering av institusjoner som Nord-Troms Museum, Kulturskolen, Nordreisa bibliotek har skoler og Nordreisa samfunnet for øvrig resurssentra som har og skaper kunnskap og informasjon for vår identitetsdannelse.

Våre utfordringer ligger i å skape ny og flere møteplasser, skape flere anlegg for idrett og fysisk aktivitet og øke kompetansen innen idrett, musikk, dans og drama, medier og kommunikasjon og design og håndverk.

Hovedmål

Nordreisas arbeid med kulturtjenester kjennetegnes av godt samarbeid mot felles, overordnede målsettinger.

- Vi samarbeider med både frivillige og profesjonelle kulturaktører, det lokale næringslivet og eksterne aktører for å skape et best mulig kulturtilbud.
- Vi legger til rette for et bredt, helårs kulturtilbud for alle deler av befolkningen.
- Nordreisa skal ha en godt utbygd kulturskole der det er plass til dem som ønsker det.

8.2 Bærekraftig samfunnsutvikling

8.2.1 Sysselsetting- og næringspolitikk

I Nordreisa er det om lag 150 bedrifter. Den overveiende største delen består av små bedrifter med 1-4 ansatte. Handel, service og transport er næringer med flest sysselsatte. Det settes i dag større krav til leverandørers organisasjon og formelle kvalifikasjoner til å delta i konkurranse om oppdrag og for å utføre dem. Bedriftenes størrelse og bedriftsstrukturen i Nordreisa utelukker ofte bedriftene fra å delta i oppdrag som kan danne grunnlag for utvikling og ekspansjon.

Privat sektor og offentlige foretak sysselsetter om lag dobbelt så mange arbeidstakere som kommunal sektor i Nordreisa (61 % mot 29 % av arbeidstakerne i 2010). Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Arbeidsledigheten i Nordreisa har i 2011 ligget under 3 %. Stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet.

Bedriftene i kommunen skaper tilbud av varer og tjenester som er viktige element i et attraktivt bo-miljø både for innbygger i kommunen og deler av Nord-Troms distriktet for øvrig.

Landbruksnæringen

Jord- og skogbruket har lang tradisjon i Nordreisa. I 2011 ble 308 jordbrukseiendommer høstet av 66 aktive bruk. Landbruket er en av de viktigste næringene i Nordreisa selv om det har vært store endringer i strukturen, antall gårdsbruk og antall sysselsatte de siste 15 årene. Jordbruket i Nordreisa sysselsetter i dag (direkte) om lag 4 % av arbeidsstokken.

Landbruket står overfor mange utfordringer. Bruksutbygging og generasjonskifte hindres av dårlig lønnsomhet og liten mulighet for ferie og fritid. I Nordreisa har om lag 90 % av grovfôrproduzentene leieareal, og om lag 50 % av disse har en leiejordandel på over 50 %. Produksjon på de ulike gårdene er bygd opp med denne leiejorda som en del av grunnlaget. I jordloven § 8 er det lovestet at det er driveplikt på all jordbruksareal. Driveplikta kan oppfylles ved å leie bort jorda.

Nordreisa er blant de kommunene i fylket og i landet som har hatt størst problemer med tap av sau og spesielt lam til rovdyr. Gjennomsnittstapet nådde en topp på begynnelsen av 2000-tallet og har de siste åra

gått litt ned. Likevel har vi de siste ti årene hatt en nedgang på 59 % i antall sauebruk.

Samtidig som kommunen ønsker å satse på tradisjonelt landbruk er det et ønske å ha noe fokus på økologisk produksjon og lokalprodusert mat. Dette er i tråd med kommunens satsing som nasjonalpark kommune og Storslett som nasjonalpark landsby. Nordreisa har pr. 2011 6,1 % økologiske arealer. Landbruksbedriftene skal primært hente sin inntekt fra landbruksproduksjon, men er det flere landbruksbedrifter i Nordreisa som vil kunne dra økonomisk nytte av å ha flere inntektskilder. I kommunen er det flere bedrifter som har kapasitet og kompetanse til å levere "Inn på tunet" tjenester (besøksgårder, arbeidstrening, avlastning for ulike brukergrupper mv). Kommunen har gjennom sin tjenesteleveranse ansvar for tilbud til brukere som kunne dra nytte av andre løsninger. Det krever at kommunen er villig og i stand til å kjøpe private tjenester i stedet for å produsere disse selv.

Skogbruket

Den produktive skogen i Nordreisa utgjør ca 250 000 dekar. Tilveksten utgjør om lag 30 000 m³/år, mens det avvirkes kun ca 8000 m³/årlig. Driftsapparatet er smått, enkelt og spredt på mange små aktører som har skog som tileggsnæring eller til eget bruk.

Det er store verdier i fremtiden som ikke blir produsert som følge av manglende skogskjøtsel. Mye av lauvskogen i kommunen er hogstmoden, men hogges ikke. Ved og energiflisproduksjonen kan økes mye. Energibehovet i regionen er stort og mye av veden som brukes er hentet utenfra. Dette er i samsvar med den nasjonale trenden.

Flisfyringsanlegget på Sonjatun har gitt et stort løft for skogbruket, og lagt grunnlag for et mer næringsrettet bruk av skogressursene.

De naturgitte forholdene i Nordreisa legger grunnlag for en betydelig økning i verdiskapingen både på kort og lang sikt, men de økonomiske marginene i skog og trenæringa er små.

I forhold til CO2 regnskap kan skogen spille en stor rolle uten at det koster noe økonomisk. Nordreisa kommune er alt i dag "klimanøytral" på grunn av økningen i stående kubikkmasse i skogen. 25- 30 000 tonn CO2 per år som bindes i økt stående volum i skogen i Nordreisa.

En av utfordringene for skogbruket er for liten avvirking. Dette krever en videreføring på satsinga på å legge til rette for å bruke mer bioenergi gjennom rådgiving, arealpolitikk, næringspolitikk. Kommunen må fortsette å være en aktiv kunde gjennom å bruke posisjonen kommunen har som eier av en stor bygningsmasse med potensial for vannbåren varme.

Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det må derfor legges til rette for bedre infrastruktur for skogprodukt ved å planlegge og bygge et rasjonelt skogsvegnett.

For lite skogkulturaktivitet kan hindres gjennom tiltak som kompetanseheving og informasjon, god tilskuddsforvaltning og bedre organisering av arbeidskraft.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er avgjørende forutsetning for skogbrukets framtid. Tap av areal til andre interesser og arealbruk som gir dårlig arrondering av gjenstående skog må drøftes nøye og vurderes opp mot skogens langsiktige næringspotensial

eksempel er nye verneområder, utbygging, kraftlinjer, osv.

Handel og service . Regionsenteret som service-senter.

Handelsstatistikk fra 2010 viser at omsetning i detaljhandel pr innbygger er på nivå med Tromsø og Alta, med om lag kr 33 000 pr innbygger pr. år.

Nordreisa kommune har et spredt handelssentrum (Sørkjosen-Storslett Vest-Storslett sentrum). Dette gjør at man har en struktur der hver enkeltbedrift har enkeltstående hus, og vi har lite fortetting og utnytting av sentrumsområdene i dag. Det er viktig for næringen at man i kommuneplanen legger til rette for at attraktive områder i sentrum kan utvikles til et mer helhetlig bilde av Nasjonalparklandsbyen.

Reindrift

Nordreisa er den kommunen i Troms med størst antall rein på beite på eller på vandring til sommerbeiet. Kommunen har i denne perioden fra april/mai til september/ oktober høyere innbyggertall på grunn av reindriftnæringen. Reindriftnæringen er viktig for Nordreisa kommune.

6 av 13 reinbeitedistriktene i Vest-Finnmark sokner mer eller mindre til Nordreisa kommunen som sommerbeitedistrikt. Dette omfatter i 2010 vel

20000 reinsdyr og vel 300 personer tilknyttet reindriftnæringen . Nordreisa kommune har derfor et stort ansvar som vertskommune både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjenesteyter ovenfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året

Reindrift er en arealavhengig næringsform, og kommer ofte i konflikt med andre areal-interesser.

Kommunen ønsker å bidra til å bygge en merkevare av "Reisa reinen". Det er når reinsdyrene er i Nordreisa at kjøttkvaliteten er høyest, fordi bergarter er næringsrike, forvitrer lett og gir et fruktbart jordsmonn. Nordreisa kommune ønsker at reinsdyrene skal bli slaktet mens de er i Nordreisa, men mekanisering og strenge hygienekrav har ført til at den tradisjonelle reinslaktingen er endret. Dette innebærer at per i dag må reinsdyrene flyttes og fraktes lange distanser for å bli slaktet på godkjent reinslakteri. Nordreisa kommune ønsker at reinsdyrene skal bli slaktet mens de er i Nordreisa,

Fiskeri og havbruk

Nordreisa kommune har et fiskemottak som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Kommunestyret har vedtatt at om at Reisafjorden skal være en oppdrettsfri fjord. Dette gir gode muligheter for fjordfisket og ikke minst gir dette gode betingelser for havfiske innen reiselivet.

Bygge og anleggsnæringene

Nordreisa kommune har en rekke bedrifter som har god kompetanse innen anleggsarbeid og i bygge bransjen. Det er et fortrinn når man nå ser at det blir økt aktivitet i områdene. Denne næringen er likevel preget av generasjonsskifte og man har til dels sett at bedriftene blir hengende etter i en periode der man behøver å være på hugget t forhold til satsinger i nordområdene.

Det er i tillegg mange bedrifter i kommunen som i stor grad har regionen alene som marked, og ambisjonsnivået har ikke passert dette. Det som i dag preger næringen, mer lov

om offentlig anskaffelse, og hvordan dette har endret innkjøpsrutinene for det offentlige.

Transportnæringen

Transportnæringen har i lang tid vært en av de største næringene i kommunen. Nordreisa kommune har vært vertskap for rutebilselskaper og lastebileiere i årevis, og det befinner seg mye kompetanse tilknyttet transportvirksomhet innen kommunen

Mange av bedriftene har det vanskelig med å hevde seg i konkurransen om oppdrag, og dette er jo ofte næringer som er i sterk konkurranse med internasjonale firma, der det er vanskelig å konkurrere i pris, men kanskje kompetanse er det naturlige inngangspunktet.

Naturopplevelser og reiselivsnæringen

Naturen og landskapet i Nordreisa er vår største og viktigste ressurs for næringsutvikling generelt og opplevelsesnæringer/ turisme spesielt. Forutsetningen for en bærekraftig utvikling er at ressursen foredles til å bli en attraksjon som er tilgjengelig og som trekker besøkende/turister til disse naturopplevelsene. Dette igjen gir grunnlag for økonomisk verdiskaping i lokalsamfunnet.

Nordreisa har i reiselivssammenheng et betydelig fortrinn med å ha store verneområder i kommunen. Nasjonalparkene er en merkevare internasjonalt som kan forenkle vår innsats på markedsføring.

Kommunen har i tillegg store muligheter for vinterturisme. Kommunen har flere kilometer med løyper og har tilknytting til løypenett for ski og skuter som fører deg hvor det måtte være i Europa/ Russland. Det er derimot er stor gruppe som er interessert i slike produkter og vil være til særlig nytte for lokal

verdiskaping, da denne gruppen ofte søker til høystandard overnatting og bevertning.

Naturforvaltning som næring

Pr. 2010 er over 1000 km² av i kommunens areal vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde og 3 naturreservater .

Det ble oppnevnt styre for Reisa nasjonalpark/ Ráisdouttarhalti landskapsvernområde i 2010.

Departementets intensjon er at knutepunktene skal tilfører regioner med store verneområder sterke naturfaglige kompetansemiljøer. Verneområdeforvaltere, naturveiledere, naturoppsyn og prosjektledere innen naturbasert verdiskaping er eksempler på aktører som kan være en del av en samlokalisering.

I forvaltningsknutepunktet er det i 2012 lokalisert Avdelingskontor for Statskog/ Fjelltjenesten/SNO, Halti nasjonalparksenter med autorisasjonsavtale med direktoratet for naturforvaltning , Forvaltningsstyre og verneområdeforvalter. Styre etablert i 2011. Forvalter for Reisa nasjonalpark / Ráisdouttarhalti landskapsverneområde, en stilling delt med Navit og Kvænangsbotn landskapsvernområder i Kvænangen.

Kommunen mangler en samlet lokal strategi for utvikling av verdiskaping og forvaltning av verneområdene . Kommuneplanen og kommunedeplan for næringutvikling forutsettes å gi en stragi for utviklingen.

Helsenæringer

I Nordreisa kommune har i lang tid satset på kompetanse innen helse, omsorg og rehabilitering. Dette har resultert i at man har

mange småbedrifter som fokuserer på helse, velvære og rehabilitering, flere med driftsavtaler med kommunen. Dette et potensial for utvidet næringsdrift, dvs for kunder som ikke ligger i dagens nedslagsfelt for bedriftene.

Kommunen er gjennom sin årelange innsats på helse og omsorg sida, et utstillingsvindu for innovativt helsearbeid, og dette kan næringslivet dra nytte av. I tillegg har vi et stort apparat omkring skigymnaset som vil være særdeles viktig for kommunen i fremtida. Nordreisa kommune kan tilrettelegge for en videre utvikling av bla Skilinja ved Nord-Troms videregående skole.

Mineralnæring. Sand og puk, skifer og malmforekomster.

Nordreisa har alene om lag 70 % av sand, grus og pukreserven i Troms. Det er de siste 8-10 år investert i planverk for å formalisere masseuttak flere steder i kommunen. Eterspørselen etter byggeråstoff er bestemmende for lønnsomhet i næringen. Transportkostnader har vært begrensning for å skape lønnsomhet i næringen.

Nordreisa har lang tradisjon for produksjon av skifer. Pr i dag foregår skiferproduksjon kun ute ved Storbergan skiferbrudd i Straumfjorden . Skiferdriften i Nordreisa er en del vært et nettverk av skiferbrudd i Nord-Troms og Vest-Finnmark (Alta) . Skifer fra Storbergan anses å ha en særegen kvalitet i sitt mønster som fremkommer etter sliping.

Det er i tillegg forekomster av kopper og gull innen kommunens grenser.

Petroleum- og maritim sektor

Nord-Troms har en uklar rolle i utbygging av olje- og gassressursene i nord. Regionens

sentrale geografiske plassering, lokalisering opp til flere alternative kommunikasjonsårer (riksveg E6, flyplass, havner) og et variert servicetilbud åpner gir grunnlag for en rolle som støttebase for hovedbasene Kirkenes, Hammerfest og Tromsø.

Nord-Troms i petroleumbildet

Regionens lokalisering er gunstig i et sikkerhetsmessig perspektiv både med tanke på drift til havs og oljevern.

KIFT-næringer . Kompetanse- intensive forretningsmessig tjenesteyting.

KIFT- bedrifter er viktig for innovasjon og nyskaping i både næringsliv og offentlig sektor. Den tilbyr spesialisert kunnskap som fungerer som katalysatorer og innsatsfaktorer i innovasjonsprosesser. Økt konkurranse, større krav til mer effektiv organisering og bearbeiding av informasjon bidrar til større behov for KIFT-foretakenes tjenester. KIFT-bedrifter bidrar til både innovasjon, informasjon og læring og fungere dermed også som brobygger mellom kunnskapskilder og kunnskapsbrukere.

Økt konkurransekraft fordrer i dag en samhandling mellom risikovillig kapital, kompetanse og entreprenørskap. Nord-Troms er svak på alle områdene og medfører at våre bedrifter utelukkes fra oppdrag og prosjekter både innen olje- og gassutbyggingen og store infrastruktur – prosjekter med høge krav til både administrativ og teknisk kompetanse.

Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling.

Befolkningens ønske om fritidsbolig kommer som følge av vi får mer fritid og generell velstandsøkning. Men også som følge mulighet for arbeid og kommunikasjon via internett og annen kommunikasjon (bedre veger og billigere flyreiser) flytter skille mellom fritid og arbeid over i hverandre og begrep som "second home" /andrebolig og flerstedstilknytning blir aktuelle for oss.

Mulighet for å få bygge fritidsbolig har betydning for med vår attraktivitet . Ca. 30% av Nordreisa hustander (ca.1900 hustander) antas å ha ønske om å ha en fritidsbolig. Andres ønske om fritidsbolig i Nordreisa med bosted utfor Nordreisa er en følge av markedsføring og tilrettelegging. Med forstående utbedring av hovedvegen E6 vil Nordreisa være ca 1timer 40 min fra Alta med vel 25000 innbygger og litt over 2 timer fra Tromsø med ca 70 000 innbygger. I dette bildet ligger et potensiale for næringsutvikling som vil ha betydning både for velferd og økonomi. Utløsning av potensialet forutsetter overordnet planlegging , omdømmebygging og markesføring.

Rammebetingelser for en fritidsboligpolitikk og konkurransen om arealer.

Kommuneplanen må sette rammen for fritidsboligpolitikken. Utbygging av fritidsboligområder må skje med hensyn til miljø , en bærekraftig utvikling og en avveining mellom vern og bruk. For Nordreisa vil hensyn til våre naturverdier være en absolutt rammebetingelse. Andre rammebetingelser er hensyn til landbruk , jordvern og reindrift.

Utbygging av fritidsboliger vil øke presset på arealene i Nordreisa kommune. Konkurransen om areal øker stadig. Reindriftsnæringen

opplever at deres beitearealer reduseres, dyrkbar jord for jordbruket reduseres og den tradisjonelle fiskerinæringen opplever konkurranse om areal. Oppdrettsnæringen ønsker mer areal, turist- og reiselivsnæringen ønsker mer areal til fritidsfiske og reiselivsvirksomhet.

For kommunestyret i Nordreisa er det avgjørende om næringsvirksomheten gir en godtgjøring til fellesskapet som også gjenspeiles i kommunens inntekter. En helheltig plan vil sikre hensyn til samfunn og miljø og reduseres problematikken med "bit for bit" – utbygging av attraktive areal .

Næringsmessige fortrinn i Nordreisa kommune

Nordreisa kommune er regionsenter for Nord-Troms. Nordreisa har falt naturlig inn i rollen som regionsenter, og dette har gjort at man har en rekke handels- og servicebedrifter som betjener hele regionen.

Kommunen har god infrastruktur, noe som gjør at kommunikasjon til og fra Nordreisa er gunstig for flere næringer både innen det private og offentlige. Flyplassen har i det siste gjort at vi i kommunen har mange pendlere til store prosjekter i inn og utland, og Nordreisa kan dermed enkelt være base for å bo og for fritid.

Nordreisa er forvaltningsknutepunkt for verneområder og dette kan være utgangspunkt for interessante og attraktive arbeidsplasser i fremtiden.

Nordreisa har mange fiskere. Disse utgjør en ganske stor gruppe enkeltmannsforetak. Nordreisa kommune har i lang tid vært den største landbrukskommunen i nordfylket

En av de mest fremtredende fortrinn i Nordreisa er våre verneområder, som i kraft av sin status viser til stedlige kvaliteter og opplevelsesverdi utover det vanlige. Nordreisa kommune har siden 2008 vært Nasjonalparkkommune og Nasjonalparklandsby, og dette er et av de fortrinn som skal dra nytte av våre verneområder i forhold til verdiskapning lokalt. Reiselivet i Nordreisa er fragmentert og lite, men har potensial for god lønnsomhet i kraft av vår beliggenhet og ressurser både i form av natur, kultur og produktrikdom.

Nordreisa kommune har i alltid vært flerkulturell. Fra kyst til innland har man i alle tider vært tolerante og tilpasningsdyktige i forhold til kulturell mangfold. Vår flerspråkkultur og grunnleggende forståelse for bl.a samisk og kvensk kultur kan danne grunnlag for mange av gode tiltak som skjer i kommunen, blant annet på kulturnæringer.

Vi har et stort tilfang av råvarer egnet for matproduksjon i regionen. Vi har og så en rekke muligheter i og med at vi har tilrettelagte slakteordninger for både småfe og fisk. Reinkjøtt har et betydelig potensial da reinkjøttet har den beste kvaliteten da den er i vårt område. Dette er et uutnyttet potensial som man kan videreutvikle.

Nordreisa kommune har en relativt stor gruppe næringsdrivende innen bygg og anlegg, herunder maskinentreprenører og logistikk firma. Dette er en fordel når man nå snakker mer og mer om økt industrifokus i Nord-Norge. Olje og gassvirksomhet ser ut til å flyttes nordover og med dette følge en rekke satsinger som bygging av infrastruktur for energi, alternativ energi med mer. Nordreisa kommune sitt fortrinn er også kompetansen som våre bedrifter har, med det å operere i Nord-Norge på karrige plasser, og lokalkjennskap.

Nordreisa kommune merker også økende fokus på mineraler i nordområdene. Det er kjent at det i Nordreisa er forekomster av koppermalm og det er derfor mulige forekomster av gull på østsiden av Reisadalen. Nordreisa kommuner er i stor grad vernet for inngrep og sjansene for store gruver innen kommunen er lite trolig.. Selv om det ikke ser ut til at vi har store mineralforekomster, besitter vi fylkets største grus og pukkeserver, og om logistikk problematikken løser seg her kan kommunen bli stor leverandør av dette.

Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid

Kommunen spiller en sentral rolle gjennom løsning av primæroppgavene som myndighetsutøver, utbygger og tjenesteyter. Som myndighetsutøver tar kommunen viktige beslutninger med betydning for bedriftene, blant annet i plan- og bygdesaker. Som utbygger av fysisk infrastruktur har kommunen stor betydning for bedriftenes lokaliseringvilkår og som tjenesteyter har kommunen betydning for bedriftenes rekrutteringsevne.

Kommunen skal innta en ledende rolle i næringslivssatsingen, men kan ikke løse disse oppgavene alene.

Arealutfordringer og næringsutvikling.

Nordreisa er den 9.største kommunen i Norge målt i areal . Jord- og skogbruk er næringsområder som alltid vil ha betydning både for kommunen og samfunnet generelt og hvor jordvernet er et fundamentalt viktig. I nyere tid er oppdrettsnæringen blitt en viktig næring for mange kommuner og som gjennom sin vekst har hatt et stadig økende behov for større sjøarealer, sjøareal som tradisjonelt har vært brukt av den regionale fiskerinæringen. I nyere tid er også rorbu-turisme og turist-fiske

blitt en betydelig næringsvirksomhet i Nord-Troms, også som bruker mange av de samme sjøarealene som oppdrett- og fiskerinæringen bruker. Som følge av økte mineralpriser i verdensmarkedet er igjen mineralutvinning et aktuelt næringsområde. Store infrastruktur – utbygginger og bedre veier og havner kan gi grunnlag for grus-og sand eksport fra Nordreisa.

I ny visjon for kommunen er det satt fokus på næringsutvikling i tilknytning til kommunens verna områder. Reiseliv, turisme og næringer tilknyttet fritidsliv vil, om ny visjon følges, være Nordreisa kommunes primære næringsområder i framtiden. Alle disse næringsområdene forutsetter omfattende bruk av natur- og friarealer og allmenningstettigheter som tilgang til vassdrag og felles tur- og løypenett.

Historisk erfaring fra næringsvirksomhet tilknyttet mineralutvinning og nyere tids erfaring fra oppdrettnæringen viser at kommunen får relativt lite inntekter tilbake for næringenes bruk av den kommunale allmenningen. Eiendomsskatt bidrar ikke av betydning og med tendensen til at lokalt eierskap avtar eller er fraværende reduseres også betydningen av bedrift- og personskatt.

Arealavgifter.

Fordeling av gode og ulemper ved bruk av landareal og kommunens allmenning og sjøarealer er en problemstilling som vokser i størrelse proporsjonalt med økt behov og press på arealer og økt næringsvirksomhet. Konflikter som følge av oppfatning av urimelig fordeling av goder og ulemper.

Det bør som grunnlag for utvikling og planlegging av arealer vurderes modeller som gir allmennheten og kommunesamfunnet noe igjen for næringsvirksomhetenes bruk av felles allmenning, felles friareal og felles rettigheter.

Dette vil ha konfliktdependende virkning og kan danne grunnlag for en mer helhetlig utvikling av områdene i kommunen.

Hovedmål

Nordreisa skal ha et næringsliv som er preget av nyskaping, mangfold og utvikling. Nordreisa skal fokusere på nyskaping samtidig som eksisterende næringsliv ivaretas. I dette legger kommunen opp til å være en positiv tilrettelegger for utvikling.

Jordbruk

- Jordvern. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal forbeholdes jordbruksproduksjon ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.
- Generasjonsskifte. Nordreisa kommune skal være aktiv i å stimulere til og legge til rette for eierskifter og generasjonsskifte gjennom aktiv bruk av lovverk (konsesjonslov), gjennom støttetiltak/ tilskudd til modernisering av driftsbygninger og landbruksbedrifter i kommunen.
- Leiejord. Nordreisa kommune skal bidra til aktive gårdbrukere skal få flere leiekontrakter som gir et mer forutsigbart driftsgrunnlag.
- Rovdyr og beitedyr. Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter til utforming av nasjonal og regional politikk som begrenser tap av beitedyr

- Økologisk landbruk. Nordreisa kommunen bør ha et forbruk og en omsetning av økologisk og lokal mat på 15 % innen 2023
- Inn på tunet. Nordreisa kommune skal ta i bruk "Inn på tunet"-tjenester innen sektorene oppvekst, ferie-og avlastning, arbeidstrening og helse og omsorg når tjeneste kan bidra bedre kvalitet og økonomi for kommunen. Utover disse tilbudene skal det også etablert tjenestetilbud innen integrering av innvandrere og flyktninger, kriminalomsorg og forebygging av kriminalitet.
- Innen 2023 skal det være etablert 10 Inn-på-tunet -årsverk innen gårdsbrukene i Nordreisa.
- Nordreisa kommunen skal ha 15 % økologisk dyrkede arealer innen 2023. Landbruksbedriftene skal primært hente sin inntekt fra landbruksproduksjon.

Skogbruk

- Nordreisa kommune skal legge til rette for økt avvirkning og øke tilveksten (både volumtilvekst og verditilvekst). Volumtilveksten kan dobles ut fra tilgjengelige arealressurser
- Det skal legges til rette for å øke skogkulturaktiviteten, øke lønnsomheten og bærekraftig forvaltning av skog (både i økonomisk og økologisk forstand).

Handel og service

- Nordreisa kommune skal realisere stedsutviklingsplanen. Tiltakene vil gi et mer besøksvennlig og triveligere sentrum og herigjennom sørge for økt tilgjengelighet til butikker og bedre kundetilgang.
- Det skal gjennom Nasjonalparklandsby-tiltak legges til rette for en helhetlig kvalitet og samfunnsengasjement innen service og vertskap i handelsnæringen.

Reindrift

- Nordreisa kommune skal sterkere involvere seg i reindriften utfordringer og muligheter og det skal søkes nærmere samarbeid og økt lokal verdiskapning.
- Nordreisa kommune skal i samarbeid med reindriftnæringen legge til rette for en bærekraftig og lønnsom merkevarebygging av reinkjøtt gjennom konkrete prosjekter i samarbeid med næringen selv.
- Nordreisa kommune skal løfte de økonomiske forhold vedrørende bosetting av reindriftsfamilier til regional og nasjonal politisk nivå

Fiskeri og havbruk

- Kommunen skal gjennom sitt fokus på mat, også inkludere fisk som viktig råvare. Dette skal heve lønnsomheten i fiskemottaket, og gi kunder enkel tilgang på fersk og foredlet fisk.

Bygg- og anleggsnæringen

- Nordreisa kommune skal satse på at kommunen i fremtiden har nok kompetent arbeidsfolk innen bransjen bygg og anleggsnæring. Dette gjennom samarbeid med Nord-Troms videregående skole, Nord-Troms studiesenter og andre utdanningsinstitusjoner.
- Nordreisa kommune skal gjennom å støtte kommunens bedrifter sørge for tettere nettverk innen bransjene og legge til rette slik at flere kan vinne anbud utenfor kommunens grenser.

Transportnæringen

- Nordreisa kommune skal sørge for at kommunen har kompetent arbeidskraft til å ivareta fremtidens logistikk utfordringer gjennom økt kompetanseheving, og tilrettelegging for rett utdanning i regionen.
- Nordreisa kommune skal gjennom de riktige kanalene sørge for at firmaer innen transport har solide samarbeidsorganer, der man kan inngå avtaler og vinne anbud også utenfor kommunens grenser.

Naturopplevelser og reiselivsnæringen

- Nasjonalparklandsby/kommune satsingen skal være grunnlag for å bygge en solid bærekraftig destinasjon. Jfr bærekraftprinsipper.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for at reiselivsnæringen jobber tettere

sammen og sammen lager gode produkter med god kvalitet. Det skal tilrettelegges for at selv små bedrifter/produkter skal få arena for salg og markedsføring. Nordreisa kommune skal jobbe helhjertet for å bedre kommunens vertskaps og informasjonsarbeid gjennom Nasjonalparklandsbysatsingen.

- Nordreisa kommune skal jobbe for å satse hardere og legge til rette for bedre vinterturisme gjennom gode løyper og merking. Standarder for god tilrettelegging skal søkes gjennom eksisterende nettverk; NPLB.

Forvaltningspunkt – naturforvaltning som næring

- Nordreisa kommune bli er kunnskapsenter for vern- og forvaltning av natur med kompetanse på internasjonalt nivå

Helsenæringer

- Nordreisa kommune skal samordne arbeidet med utvikling av helsenæringer gjennom klargjøring av konseptet "helsehuset". Et helhetlig konsept for helse, aktivitet, skole og næring med svømmehall, treningsfasiliteter, behandlingsrom mv.

Mineralnæring. Sand og pukk, skifer og malmforekomster.

- Utrede kommunens potensial for verdiskalning når det gjelder sand, pukk og skifer.

- Nordreisa kommune vil legge til rette for verdiskaping av mineralressurser som ikke står i motsetning til naturmangfold og Nordreisa sin status som nasjonalparkkommune.

Petroleum- og mineralsektoren

- Nordreisa kommune som en del av Nord-Tromsregionen ta på seg rollen som støttebase / sekundærbase for utvikling, drift og oljevern tilnyttet olje- og gassressursene i havområdene utenfor Nord-Troms og Finnmark.

KIFT-næringer. Kompetanseintensive forretningsmessig tjenesteyting.

- Nordreisa skal innen 2023 ha økt antall arbeidsplasser hvor kunnskap og kompetanse er innsatsfaktor og produkt.
- Nordreisa skal legge til rette for etablering av stedsuavhengige teknologibedrifter og andre kunnskapsintensive private og offentlige virksomheter.
- Kommunens næringsarbeid skal øke sin innsats i forhold til kunnskaps- og kompetansebasert næringsutvikling
- Bidra til større effekt av distrikts- og telemedisinsatsingen.

Fritidsbolig

- Overordnet utbyggingsstrategi skal gjennomføres i henhold til Fjellplan og Kystsoneplan for Nord-Troms.

- Nordreisas kommune har skal legge til rette for at de som ønsker det skal få tilgang til bygging av fritidsbolig, innenfor og med hensyn til våre naturverdier, landbruk, reindrift og en bærekraftig utvikling.

8.2.2 Naturressurs-, miljø- og energipolitikk

Nordreisa som resten av verden er påvirket av global oppvarming som følge av klimagassutslipp. Vi ser at klimaforhold endres. Havnivået stiger og endrede livsbetingelser for arter og mennesker er effekter som vi ikke enda ser de langsiktige konsekvensene av.

Blant de virkemidlene kommunene har i forhold til reduksjon av klimautslipp, er klimatilpasset planlegging blant de viktigste. Mer kompakt utbygging som reduserer bilavhengighet og stimulerer kollektivtransport er derfor viktig. Gangavstand mellom bolig og nærbutikk, skole og fritidsaktiviteter stimulerer samtidig den sosiale infrastrukturen og er i seg selv helsefremmende.

Tilrettelegging og etablering av fjernvarme i forbindelse med varme fra biobrensel, vil i tillegg kunne bidra til å redusere klimautslippene.

Kommunen har en ferdig og vedtatt energi- og klimaplan for perioden 2010 - 2014.

Kommunen har over lengre tid arbeidet målrettet for å redusere energiforbruket i kommunale bygg, og har oppnådd svært gode resultater ved dette.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en naturressurs- og miljøpolitikk som er bærekraftig og sikrer natur og miljø for framtidige generasjoner

- Stabilisere de totale klimagassutslippene innen 2014.
- Redusere de totale klimagassutslippene med 20 prosent sett i forhold til 1991-nivå innen 2020.
- Jobbe for økt bruk av fornybar energi i regionen.
- Redusere energiforbruket i den kommunale bygningsmassen med 10 prosent innen 2014 sett i forhold til 2008 samt 20 prosent i 2020.
- Øke andelen av stasjonært energibruk som dekkes av fornybar energi fra 11 prosent i 2005 til 15 prosent i 2014 samt 20 prosent i 2020.
- Kommunene skal jobbe for at kommunens innbyggere, ansatte, barn og næringsliv skal få større forståelse for hvilken betydning lokalt klimaarbeid har på den globale utviklingen, og dette arbeidet skal

8.2.2.1 Samferdsel

En helhetlig samferdselspolitikk.

Samferdsel er et virkemiddel for å oppnå samfunns mål. Samferdsel binder sammen regioner og bo- og arbeidsmarkedsområder og er en forutsetning for et konkurransedyktig

næringsliv , trygghet og opprettholdelse av bo- og sysselsetning.

Med Nordreisas geografiske plassering blir samferdselspolitikken en fundamental forutsetning for vår evne til å gjøre vårt samfunnsoppdrag og for vår utvikling. En helhetlig samferdselspolitikk er med på øke vår styrke og kraft til gjennomføre samfunnsoppdraget.

En helhetlig samferdselspolitikk består av flere samferdselsområder som flysamband, sjøsamferdsel og havner, vegsamband, kollektivtrafikk og rasjonelle, effektive og attraktive samferdselsknutepunkt og en optimal samhandling.

Et helhetlig og attraktivt samferdselstilbud omfatter service og terminaltilbud ved sentrale byer som Troms og Oslo og Alta til "under-reisen-opplevelser" på fly, ferger , hurtigbåter og busser. Lokale terminalforhold for fly- og busstrafikk og deres kvalitet og service er viktige faktorer i vårt omdømmearbeide; hvordan tar vi imot folk og hvordan ønsker vi dem "god reise".

Fylkeskommunen har ansvaret for fylkevegnettet og kollektivtransporttilbudet mens kommunen har ansvar for det kommunal vegnettet, gang- og sykkelveger og lokal tilrettelegging for kollektivtransport.

Nordreisa kommune er pålagt en rolle og et oppdrag for storsamfunnet med å ivareta nasjonale naturvern hensyn og naturforvaltningsoppgaver ved sin tilstedeværelse i Nord-Troms regionen. I tillegg kommer regionale oppgaver som kommune har fått som regionsenter. For å fylle rollen og utføre oppdraget trengs folk, verktøy (infrastruktur) og samhandling (samferdsel) .

Utfordringene ligger i et rikvegnett som har begrenset regularitet, samordning mellom rutetilbudene og omfang på rutetilbudene

Hovedmål

Nordreisa skal ha en helhetlig samferdselspolitikk som legger til rette for økt samhandling mellom distrikt og sentrum

- Hovedmål. Nordreisa skal være et kommunikasjonsknutepunkt for samferdsel i Nord-Troms med høgt nivå på tjenester og service som etterspørres av trafikk operatørene og befolkningen.
- Det skal oppnås økt regularitet og framkommelighet for samferdselen gjennom innspill og regional samhandling rettet mot NTP – Nasjonal transportplan, gjennom regional transportplan og gjennom helhetlig planlegging i kommunens arealplan
- Nordreisa kommune vil unngå å bygge inn flyplassen og ønsker å prioriterer fremtidig utviklingsbehov i arealsaker i nærområdet til flyplassen.

8.2.3 Nord-Troms region

Nordreisa og Storslett/Sørkjosen er i fylkesplanen for Troms utnevnt som regionsenteret i Nord-Troms. Nord-Troms Regionråd er det politisk samarbeidsorgan som arbeider med saker av felles interesse mellom kommunene og som fremmer

regionens interesser i fylkes- og rikssammenheng. I tillegg samarbeider det om felles prosjekter.

Nord-Troms regionråd er et felles samarbeidsorgan for Kvæningen-, Skjervøy-, Nordreisa-, Kåfjord-, Storfjord- og Lyngen kommune, for ca. 16200 innbyggere. Ordførerne utgjør styret i regionrådet med varaordførerne som vararepresentanter.

Opprettholde service- og velferdstilbud.

Befolkningsutsiktene for Nord-Troms som helhet tyder på at Nordreisa holder et stabilt folketall mot 2025, mens flere av de andre kommunene stagnerer eller går tilbake. Samlet sett ser folketallet ut til å reduseres betydelig i denne planperioden. Dette vil også kunne påvirke Nordreisa negativt bla. gjennom at de nærmeste kommunene utgjør et viktig omland for næringslivet. Særlig handelsnæringen ser ut til å dra god nytte av kunder fra nabokommunene. Flyttereignskapet for Nordreisa viser også at innflyttingen i stor grad kommer fra Nordtroms – særlig Kåfjord. Tilbakegangen i folketallet truer også skole- og velferdstilbud i alle kommunene.

Nord-Tromskomunene har en felles historie og kultur og tilnærmet de samme utfordringer med å skape godt omdømme og en klar identitet. Pågående Omdømmeprojekt sammen med kulturfestivaler som Verddeturneringen i Kvæningen, Riddu-Riddu i Kåfjord og Paaskiviikko i Nordreisa er identitetskapende prosesser som har positiv virkning for hele regionen.

Det legges også vekt på økt interkommunalt samarbeid og samarbeid om regionale planer

Aktuelle planer er

- Regional næringsplan for Nord-Troms ved Troms Fylkekommune
- Regional transportplan

- Regionalt plankontor
- Regional fjellplan

Hovedmål : Nordreisa skal være et utviklingsorientert regionsenter basert på godt naboskap og samarbeid.

- Nordreisa skal være en pådriver for å styrke bosetting i nabokommunene gjennom aktiv bruk av regionrådet, gjennom interkommunalt samarbeid og gjennom bedre kommunikasjon og samferdsel.

8.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Overordnet risiko og sårbarhetsanalyse

Det overordnede formålet med alt arbeid knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap er at tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier kan unngås og/-eller bli så små som mulig. I denne sammenheng er kartlegging av risiko og sårbarhet viktig.

Risiko- og sårbarhetsanalyse er en systematisk fremgangsmåte for å beskrive og/eller beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av uønskede hendelser og årsaken til og konsekvenser av disse. Hensikten bak kartlegging av risiko og sårbarhet er både å kunne forebygge uønskede hendelser og å forberede hvordan man skal håndtere uønskede når de inntreffer. Kommunens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyse er et beslutningsgrunnlag på overordnet nivå, som

sier noe om helhetsbildet og ikke om konkrete objekter.

Det er et overordnet nasjonalt mål at sikkerhets- og beredskapsarbeidet skal inn som en sentral del av samfunnsplanleggingen i kommunen.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret (Sivilforsvarsloven) medfører kommunal beredskapsplikt. Dette innebærer blant annet at kommunen skal se hele kommunens beredskapsarbeid i sammenheng, og gjennomføre overgripende risiko- og sårbarhetsanalyser.

ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Hovedmål : Nordreisa skal ha en risiko- og sikkerhetspolitikk som gir oversikt over risiko og farer og tiltak som forebygger uønskede hendelser

- Nordreisa kommune skal gjennom risiko- og sikkerhets vurderinger på alle plannivå, opprettholde tilfredsstillende sikkerhet og beredskap.
- Nordreisa kommune skal ha økt fokus på helse, miljø og sikkerhet for ansatte i egen organisasjon og for arbeidslivet generelt.

8.4 Organisasjon – mennesker og ressurser

Nordreisa kommune sin fremste og viktigste oppgave er å produsere velferdstjenester til befolkningen med god kvalitet og effektivitet.

Nordreisa kommune skal ha fokus på tjenestekvalitet.

Omdømmeforvaltning og rekruttering.

Det er sterk sammenheng mellom tjenesteutvikling, tjenestekvalitet og personalpolitikk og resultater. Nordreisa kommune står foran store utfordringer med å rekruttere fagfolk til alle sektorer. Undersøkelser viser stor gjennomtrekk av fagfolk og at unge fagfolk ikke rekrutteres fra kommunens egne utdannede ungdommer . Nordreisa kommune har også hatt stort sykefravær. Gjennomtrekk og økte kostnader til rekruttering og opplæring og til mindre effektivitet i tjenesteproduksjonen gir mindre effektivitet i tj

Personalpolitikk er virkemidler, praksis, holdninger og verdier for rekruttering og utvikling av medarbeidere, oppnåelse av virksomhetens prioriterte oppgaver og utøvelse av ledelse

Personalpolitikk er et samlebegrep for tilsetningspolitikk , lønnspolitikk , opplæringspolitikk , likestillingspolitikk, seniorpolitikk , IA-avtalen , karriereplanlegging etc.

Ansvar for utformingen av personalpolitikken ligger hos arbeidsgiver, i samarbeid med de tillitsvalgte organisasjoner.

Personalpolitikken i Nordreisa kommune skal bidra til en god og effektiv tjenesteyting i kommunen, stimulere og motivere til arbeidsinnsats og engasjement, ta vare på og utvikle de ressurser medarbeiderne representerer bidra til samarbeid og utvikling av en positiv bedriftskultur .

Dette får vil til gjennom ledelsesutvikling , rekruttering , bevaring av kompetanse,

inkluderende arbeidsliv, kompetanseutvikling og dømmebygging.

Nordreisa står foran store utfordringer for å rekruttere arbeidskraft . I løpet av en 10-års periode vil anslagsvis 50% av kommunens vel 450 årsverk erstattes av ny arbeidskraft. Rekrutteringspolitikk, personalpolitikk og omdømmepolitikk er nært knyttet til hverandre. Utøvelse av politikken skjer innen en ramme av omdømme og på en nasjonal og internasjonal arena. Kommunens personalpolitikk vil være et av fundamentene i utviklingen av framtiden kommuneorganisasjon.

Det jobbes aktivt med integrering og inkludering av innvandrere i Norge og det er kommet ulike handlingsplaner med mål og tiltak fra departementene. Like rettigheter og muligheter, deltakelse på ulike arenaer innen arbeid, utdanning og kulturliv er viktige mål for arbeidet.

Ut fra det arbeidskraftbehovet som er påvist for kommende 10-15år kan ikke Nordreisa-samfunnet dekke behovet i det lokale eller regionale arbeidsmarkedet. En rekrutteringspolitikk som også retter seg mot det internasjonale markedet er nødvendig for å kunne dekke behovet.

- Lokal rekruttering og "talentspeiding" ("headhunting")
- Kontakt med og konkret informasjon til utflyttere og ungdom under utdanning
- Videreutdanning av egne ansatte
- Stimuleringsiltak for voksne potensielle studenter
- Målrettede stimuleringsiltak mot "seniorer"

- Økt satsing på lærlingeplasser
- Samarbeid med nabokommuner på "spesialtjenester"
- Økt fokus på gode fagmiljø
- Økt fokus på arbeidsmiljø, ledelse
- Lønn og sosiale goder

Hovedmål

Nordreisa skal ha en tjenesteutvikling og personalpolitikk som bidrar til godt arbeidsmiljø , effektiv tjenesteyting og rekruttering av riktig fagfolk og kompetanse

- Kommunen skal organiseres og drives ut fra helhetstenkning og løsninger som gir pluseffekter for kommunen som helhet.
- Kommunen skal ha en effektiv, utviklingsorientert og tilpasningsdyktig organisasjon.
- Nordreisa kommune ser på de ansatte som sin viktigste ressurs for å nå kommunens målsetninger. Nordreisa kommune vil derfor gjennom aktive personalpolitiske tiltak sørge for å ta vare på og utvikle denne på en god måte.
- Nordreisa skal ha et omdømme som gjør oss attraktiv og bidrar til arbeidet med rekruttering til kommunen samlede organisasjon.

8.4.1 Kommunalt eierskap

Eierskapspolitikken skal beskrive eiernes forventninger og forventede virksomhet i sitt selskap eller bedrift. Nordreisa kommune har eierandeler i en rekke foretak og er deltaker i flere interkommunale organisasjoner for å få utført samfunnsoppgaver som tilligger kommunen.

Ved utforming av eierskapspolitikk skal det vurderes hvilke samfunnsoppgaver det er rasjonelt og få utført i selskaper utenfor kommuneorganisasjonen og hvilke selskapsstruktur er nødvendig å ha for å få utført oppgavene og hvilken fleksibilitet selskapene bør ha.

Nordreisa kommune står foran en stor boligpolitisk utfordring i et marked med høye boligpriser og behovet for attraktivt bo- og boligtilbud i konkurranse om arbeidskraft

Innen attføringsarbeidet har verna-bedriften Nordtro AS vært svært viktig i arbeidet med å gi arbeidstrening for mennesker i en vanskelig livssituasjon.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en eierskapspolitikk som legger til rette for eierskapsforhold som er tilpasset og til nytte for samfunnet og for kommunens drift og utvikling.

- Nordreisa kommune vil gjennom sin eierskapspolitikk få gjennomført politiske mål og tiltak som er valgt i kommuneplan og sektorplanene. Utøvelse av eierskapet skal være en

supplerende del til kommunens normale tjenesteyting.

- Nordreisa kommunes samfunnsoppgaver skal løses og utføres gjennom en samhandling mellom kommunens egen organisasjon og en struktur av selskaper som utfører hele eller deler av disse oppgavene . Kommunen skal ha en egen eierskapspolitikk.
- Nordreisa kommune skal gjennomføre sin eierskapspolitikk basert på aktivt eierskap og årlige eierskapsmeldinger.

8.4.2 Kommunale bygg og anlegg

Kommunens samlede verdi på fast eiendom og anlegg var pr. 2010 vel 400 mill. kroner. Kommunens plan for forvaltning, drift og vedlikehold for sine bygg og anlegg består i å opprettholde verdien på kommunale bygg og anlegg og til en hver tid å ha tilgjengelig riktig mengde, rasjonelle, moderne og effektive bygg og anlegg for å utføre de tjeneseter kommunen ønsker å gi.

Strategi for å oppnå målene er etablering av et helhetlig system for forvaltning, drift og vedlikehold og økt og høyere kompetanse innen fagfeltet.

Vann og avløp

Utbygging av kommunale vann- og avløpsanlegg i forbindelse med utvikling av

nye bolig- og næringseiendommer utredes årlig gjennom rullering av kommunedelplan for vann og avløp. Kommunen vil fortsatt tilstrebe et høyt saneringstempo med hensyn på separering av avløpssystemer og fornyelse av transportnett for drikkevann. Utbygging av transportnett for drikkevann må fortsette med målsetting om at alle kommunens innbyggere på sikt skal kunne tilbys sikker og hygienisk trygg vannforsyning. Beredskapen innenfor vannforsyningen må styrkes både i forhold til private husholdninger og næringseiendommer.

Kommunale bygg

Nordreisa kommune eier og drifter i dag om lag 34 000 m² bygningsmasse. Kommunestyret er byggeier, mens rådmannen er byggforvalter. Kommunale bygg som skoler, barnehager, sykehjem skal dekke kommune behov for lokaler for å utøve sine tjenester for kommunens beboer.

Bygningsmessig status på kommunens bygninger:

Sanering / nybygg anbefalt:

2 bygg, 2374 m² 8 % av total bygningsmasse

Store investeringer

7 bygg, 13470m² 46 % av total bygningsmasse

Mindre investeringer

12 bygg, 9530m² 32 % av total bygningsmasse

Ingen vesentlige behov

4 bygg, 4045 m² 14 % av total bygningsmasse

Hovedmål

Nordreisa skal ha en forvaltning, drifts- og vedlikeholdspolitikk som ivaretar kommunens verdier, tilpasset

kommunens organisasjon og tjenestenivå.

- Forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnadene for kommunale bygg og infrastruktur skal være så lave som mulig , men uten at dette går på bekostning av et godt, preventivt vedlikehold.
- Forvaltning av kommunens eiendommer skal skje til beste for fellesskapet.

9. Vedlegg

9.1 Vedlegg nr. 1: Kommuneplan – Detaljert planprosess .

Kommuneplan – Detaljert planprosess

Dato: 13.07.2012

Fase		Aktivitet / vedtak	Tid	Merknad
Forfase	2008	Verksted / arbeidsmøte Visjon og mål for Nordreisa kommune	22.02.2008	Med kommunestyrerep. og administrasjon
		Vedtak Komm.styret Visjon for utvikling av Nordreisa mot 2020; "Sammen for trygghet og trivsel".	19.06.2008	Saksnr. 0046/08
		Vedtak Komm.styret Prosessplan for kommuneplanens strategidel.	23.10.2008	Saksnr. 0089/08
		Ny plan- og bygningslov vedtas.	27.06.2008	Loven kunngjøres
Milepæl	2009	Ny plan- og bygningslov trer i kraft.	01.07.2009	Nye krav til planstrategi, planprosess og planverk .
Oppstart	2010	Planlegging av prosess, kompetanseutvikling, utarbeidelse av planprogram.	09.-10.2010	Ansettelse av planlegger, oppstart av prosessen
Planfase Kunnskapsgrunnlaget		Møte i Formannskapet; presentasjon av planprosess i forhold til ny pbl	04.11.2010	
		Møte i Driftutvalget; presentasjon av planprosess i forhold til ny pbl.	09.11.2010	
		Møte i Barn- og unges komm.styre; presentasjon av planprosess i forhold til ny pbl.	24.11.2010	
	2011	Dialog møte med rektorkollegiet ; om status i Nordreisa-samfunnet , i skolen og kunnskapsgrunnlaget for	11.01.2011	

		kommuneplanen.		
		Møte Rådmannens strategigruppe. Fylkesmannens januar-møte. Samiske forhold i kommuneplanen. Kommunal planstrategi. Kunnskapsgrunnlaget. Status. Prosess. Mål.	14.01.2011	
		Ideedugnad. Skole . Barnehage og foreldreutvalg .	14.01.2011	I Ungd. hus
		Workshop. Utvikling av Nasjonalparklandsbyen og næringsplan for Nordreisa kommune.	19.01.2011	Arr.: Nordreisa Næringforening Nordreisa kommune
		Møte Rådmannens strategigruppe. Kommuneplanen. Prosess. Organisering. Kunnskapsgrunnlaget. Framdrift .	21.01.2011	
		Dialogmøte Straumfjordnes skole.	25.01.2011	
		Dialogmøte Reisa Montessorriskole.	27.01.2011	
		Temadag . "Helsedag" og Målstyring og planverk.	17.02.2011	
		Dialogmøte Nordreisa videreg. skole. Rektor og lærere.	24.02.2011	
		Møte Formannskapet. Planprogram vedtas lagt ut til høring.	03.03.2011	Saknr. PS 7/11 Frist for innspill 20.05.2011
		Dialogmøte enhetsledere Helse og omsorg. Planbehov. Planprosess. Kunnskapsgrunnlag. Status.	09.03.2012	På Sonjatun

	Dialogmøte Idrettsrådet . Idrett og frivillighetsarbeid. Strategi for utbygging av idrettsanlegg.	15.03.2011	I Idrettshallen
	Dialogmøte Menighetsrådet . Om kommuneplanen og kirka i kommuneplanen.	16.03.2011	
	Møte Nordreisa næringsforening. Om næringsplanen i kommuneplanverket.	17.03.2011	Møte med leder G.Sagelv.
	Dialogmøte Adm; Utviklingsavd.	23.03.2011	
	Dialogmøte Næringsutvalget.	28.03.2011	
	Dialogmøte/verksted Idrett og friluftsliv.	29.03.2011	I idrettshallen, kantina
	Dialogmøte Næringslivet ; regi Nordreisa næringsforening.	14.04.2011	I Banken
	Dialogmøte om Skolen. Statusbeskrivelse og mål. Problemstillinger.	28.04.2011	På Ungdommens hus. Rektorer og FAU.
	Møte Rådmannens strategigruppe. Status kommuneplanarbeidet. Regional planstrategi. E6-tunell og samferdsel i kommuneplanen.	29.04.2011	
	Dialogmøte Helse og omsorg.	02.05.2011	
	Dialogmøte Grendelag.	09.05.2011	Idrettshallen
	Dialogmøte Kirken i kommuneplanen. Frivillighetsarbeidet. Kristen barnehage. Menighetshus	10.05.2011	Prestekontoret.
	Dialogmøte Barnehagene.	11.05.2011	
	Dialogmøte Fylkesmannen i Troms. Om utfordringer i	13.05.2011	

		Nordreisa- samfunnet.		
		Møte Rådmannens strategigruppe. Status-/grunnlagsdokumentet. Temavis gjennomgang	20.05.2011	
		Møte Rådmannens strategigruppe. Plan for Verksted utfordringer ,mål og strategier arrangert i Sappen.	09.06.2011	
		Verksted. Utfordringer, mål og strategier i kommuneplanen.	27-28.06.2011	Sappen
		Møte Rådmannens strategigruppe. Kommuneplanprosessen. Næringslivsundersøkelsen. Arealplanen i kommuneplanen	09.09.2011	
	Milepæl	Kommunevalg . Nytt kommunestyre for 2011-2015	11.09.2011	
	Planfase	Rundebordskonferanse Næringsutvikling i Nord-Troms. Forskningsdagene.	29.09.2011	Sørkjosen Hotell
	Grunnlagsdokumentet. Behandling i utvalg og administrasjon, råd- og utvalg, lag og foreninger	Møte Nordreisa SV. Om kommuneplanarbeidet. Prosess og innspill til kommuneplanen.	07.11.2011	
		Kunnskapsgrunnlaget, statistikk, skriftlige kilder, arealanalyser.	09.2011-11.2011	
		Dialogmøte Idrettsrådet; strategi for anleggsutbygging.	13.12.2011	Idrettshallen
		Møte Driftsutvalget. Presentasjon av forslag på Grunnlagsdokumentet for kommuneplanens samfunnsdel.	20.12.2011	
	2012	Dialogmøte Helse- og	16.01.2012	

	omsorgssektoren.		
	Dialogmøte Adm; teknisk sektor.	24.01.2012	
	Dialogmøte Adm; landbruk- og skogbruksavd.	26.01.2012	
	Dialogmøte Adm; næringsavd.	27.01.2012	
	Dialogmøte Barnehagene. Om barnehagenes og oppvekstsektorens rolle i kommuneplanens strategi for økt attraktivitet, bedre folkehelse og bedre økonomi i Nordreisa kommune .	31.01.2012	
	Dialogmøte Adm; kultur. Om kulturens rolle i kommuneplanen strategi for økt attraktivitet, bedre folkehelse og bedre økonomi i Nordreisa kommune .	02.02.2012	Bibliotek, kino, kulturskolen
	Møte Helse- og sosialutvalget. Om Folkehelse i kommuneplanen.	09.02.2012	
	Folkemøte om kommuneplanen. " Reisa til månen".	27.02.2012	Kinosalen.
	Dialogmøte Adm; Kultursektoren/ Kulturskolen. Informasjon og forankring av kommuneplanarbeidet. Kulturskolens rolle i Nordreisasamfunnet.	28.02.2012	
	Planforum/ dialogmøte Troms Fylkeskommune. Regional planstrategi. Status i kommunenes kommuneplanarbeid.	29.02.2012	Sørkjosen hotell
	Møte Formannskapet . Presentasjon /orientering om status i planarbeidet med kommuneplanen.	08.03.2012	

		Møte Helse- og omsorgsutvalget. Presentasjon Grunnlagsdokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	09.03.2012	
		Dialogmøte AVINOR Sørkjosen flyplass. Utvikling av flyplassen i Sørkjosen og samferdsel i Nord- Troms.	12.03.2012	Møte med flyplassleder Tor Rasmussen.
		Møte Driftsutvalget. Presentasjon Grunnlagsdokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	20.03.2012	
		Møte Nærings- og kulturutvalget. Presentasjon Grunnlagsdokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	22.03.2012	Frokostmøte på Halti.
		Møte Oppvekstutvalget. Presentasjon Grunnlagsdokumentet for kommuneplanen samfunnsdel. Drøfting mål og strategier.	23.03.2012	
		Arbeidsmøte Nærings- og kulturutvalget. Fokus på tema næringsutvikling; mål og strategier.	26.03.2012	
		Møte med Husbanken om boligpolitikk i kommuneplanen , om sosial boligpolitikk og virkemidler.	26.03.2012	
		Arbeidsmøte Formannskapet. Presentasjon Grunnlagsdokumentet for kommuneplanen samfunnsdel. Drøfting av mål og strategier og langsiktig arealbruk.	30.03.2012	
		Folkemøte Oksfjord utviklingslag. Om Oksfjord og Straumfjord i	19.04.2012	

		kommuneplanen.		
		Møte Moan skole og FAU. Om skole og oppvekstforhold i kommuneplan.	23.04.2012	
		Arbeidsmøte Driftsutvalget. Grunnlagsdokumentet for arealdelen. Tema langsiktig arealbruk- strategi.	24.04.2012	Dokumentet tilgjengelig på nett "kommuneplanprosjektet"
		Møte Rådmannens strategigruppe. Gjennomgang forslag på Plandokument Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2024.	11.05.2012	
		Møte Nærings- og kulturutvalget. Presentasjon Grunnlagsdokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	23.05.2012	
Milepæl		Møte Formannskapet. Forslag på kommuneplanens samfunnsdel "Mot et åpent kunnskapssamfunn" med handlingsdel vedtas lagt ut til høring og offentlig ettersyn. Forslag på Kommunal planstrategi vedtas lagt ut til høring og offentlig ettersyn på samme møte og med samme frist for innsendelse av merknader .	26.06.012	Saksnr. PS 25/12 Samfunnsdel. Saksnr. PS26/12 Kommunal planstrategi. Frist for merknader 20.september 2011.
Høring og offentlig ettersyn.		Forslag med mindre justering legges ut til høring og offentlig ettersyn. Annonsering og brev til berørte parter.	Juli 2012 – 20.09.2012	
Merknads- behandlig.		Bearbeiding av merknader i eget dokument. Evt. endring av planforslaget.	Oktober - november	Ansvar Formannskapet
Milepæl		Møte Kommunestyre. Vedtak. Kommuneplan samfunnsdel og handlingsdel samt kommunal	November/desember	

		planstrategi.		
--	--	---------------	--	--

Kommuneplanens handlingsdel 2012 - 2025

Nordreisa kommune

Versjon 1 - 19.06.2012 Høringsforslag

Innhold

1	Kommuneplanens handlingsdel og forholdet til økonomiplan etter kommuneloven.....	3
2	Om handlingsdelen 2012 – 2025.....	3
3	Langsiktige prioriteringer for Nordreisa kommune mot 2025	4
4	Tiltaksplan 2012 – 2015.....	5
4.1	Prioriterte tiltak	5
4.2	Ikke prioriterte tiltak 2012-2030	6

1 Kommuneplanens handlingsdel og forholdet til økonomiplan etter kommuneloven

Kommuneplanens handlingsdel inngår i den helhetlige kommuneplanen sammen med samfunnsdelen og arealdelen.

Kommuneplanen skal som en del av samfunnsdelen ha en handlingsdel. Handlingsdelen skal inneholde et handlingsprogram for å gjennomføre kommuneplanens samfunnsdel for de fire påfølgende budsjettår eller mer.

Handlingsdelen gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. Kommuneplanens handlingsdel skal konkretisere tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Kommuneplanens handlingsdel skal oppdateres årlig. Dette er i samsvar med plikten etter kommuneloven til å utarbeide økonomiplan, som kan inngå i handlingsdelen. Kommuneloven pålegger kommuner å utarbeide økonomiplan. Kommuneloven § 5 stiller krav om at kommuneplanleggingen skal ses i sammenheng med tilgjengelige økonomiske ressurser og økonomiplanen. Kommuneloven § 44 stiller krav om at kommuner skal utarbeide en fireårig plan for sin egen økonomi, med oversikt over forventede inntekter, bruken av midlene og prioriterte oppgaver. Økonomiplanen skal rulleres årlig og er et sentralt verktøy for å samordne de politiske målsettingene med de økonomiske rammene, jf. også ny § 3–1 nr. 3.

Kommuneloven § 44 nr. 6 fastslår at kommunestyret vedtar økonomiplanen etter innstilling fra formannskapet. Etter nr. 7 skal innstillingen til økonomiplan legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før behandling i kommunestyret. Dersom økonomiplanen samordnes med kommuneplanens handlingsdel, vil det være bestemmelsen i plan- og bygningsloven § 11–4 om minst 30 dagers periode for offentlig ettersyn som vil gjelde. Bestemmelsen i kommuneloven om at formannskapet skal innstille til vedtak om økonomiplan vil gjelde også når økonomiplanen er samordnet med kommuneplanens handlingsdel. For å oppnå en best mulig samordning av prosess og innhold, legger departementet derfor til grunn at det er formannskapet som innstiller til det samlede planvedtaket når kommuneplanens handlingsdel omfatter økonomiplanen

Handlingsdelen er konkret på kommunens prioriteringer i et langsiktig perspektiv (minst 12 år) og på tiltak. Plandelen er "bindeleddet" mellom de langsiktige mål og strategier i samfunnsdel og arealdel og prioriteringer som gjøres i økonomiplan (kommunelova § 44) og årsbudsjett.

2 Om handlingsdelen 2012 – 2025

Kommuneplanens handlingsdel for Nordreisa kommune 2012 – 2025 består av to hoveddeler;

1. Langsiktige prioriteringer for Nordreisa kommune. Perspektiv 12 år
2. Handlingsprogram for inneværende kommunestyreperiode (2012-2015), samt uprioriterte tiltak.

Handlingsdelen skal på en klar og entydig måte angi hvordan Nordreisa kommune skal imøtekomme og gjennomføre de intensjonene som samfunnsdelen og arealdelen legger opp til.

3 Langsiktige prioriteringer for Nordreisa kommune mot 2025

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver mål for kommunesamfunnet og organisasjonen. I den planen legges det ikke opp til spesifikke prioriteringer mellom gode tiltak og prosesser. Dette gjøres i handlingsdelen.

I handlingsdelen 2012 – 2025 legges det opp til følgende langsiktige prioritering ut fra det vi vet i dag;

For perioden 2012 – 2019:

Skole og oppvekstforhold for barn og unge

- fordi en god oppvekst og sunne barn og unge vil kreve mindre behov for behandling og ekstra tiltak i voksen alder og i alderdom.
- fordi tidlig innsats tidlig i utdanningsløpet gir grunnlaget for gjennomføring av det helhetlige utdanningsløpet.

Perioden 2019 – 2025:

Helse, pleie og omsorg

- fordi behovet for helse- og omsorgstjenester øker vesentlig

4 Tiltaksplan 2012 – 2015

Tiltaksplanen innarbeides som del av økonomiplanen og revideres årlig. Kommunestyret kan endre status på tiltak fra ”prioritert” til ”ikke-prioritert” eller omvendt, i den årlige prioriteringen (økonomiplan) eller ved behandling av handlingsdelen.

4.1 Prioriterte tiltak

Tiltak navn	Beskrivelse	Kostnads-kalkyle (ikke kval. sikret)	Finansiering			Budsjett år
			Kommune	Andre lokale	Andre offentlige	
Planlegging / prosjektering Halti 2	Planlegging og prosjektering av Halti 2	5,5 mill				2012
Utbygging Halti 2	Utbygging av Halti 2 jmf prosjekteringsgrunnlaget.	53,5 mill eks. proj.adm og prosjektering				2013
Planlegging og utbygging Høgegga barnehage	Planlegging, prosjektering og utbygging av 2 avdelinger i tilknytning til Høgegga barnehage.	8-12 mill,- (Kr 220' pr plass – 36 plasser)				2014-15
Planlegging kirkegård Storslett	Reguleringsplan og prosjektering av utbygging.	600 000,-				2014-15
Utbygging kirkegård Storslett	Utbygging av kirkegård Storslett (inkl grunnkjøp og prosjektledelse)	3 mill				2015
Planlegging Lunde/Moan oppvekstsenter	Planlegging og prosjektering av 4 avd barnehage, lek- og idrettsanlegg, gymsal og ny adkomst.	2 mill				2013
Utbygging. Lunde/Moan oppvekstsenter	Utbygging av 4 avd barnehage inkl adkomstvei og uteområde.	25 mill (4 avd.) + Kr xx mill (annet)				2014
Planlegging Rotsund oppvekstsenter	Planlegging og prosjektering for samlokalisering av x avd barnehage og barneskole.	1 mill				2014
Planlegging Oksfjord oppvekstsenter	Planlegging og prosjektering for samlokalisering av x avd barnehage og barneskole.	1,5 mill				2015

4.2 Ikke prioriterte tiltak 2012-2030

Tiltak navn	Beskrivelse	Kostnads- kalkyle	Finansiering			Budsjett år
			Kommune	Andre lokale	Andre offentlige	
Tiltak fra Stedutviklingsprogrammet 2010-2017						
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 1 Havnepromenade, trekai langs kommunal vei	Riving av eksisterende mur/forebygning ca 130 meter Fjerning av fyllmasser ca 1300 m ³ Muring av tørrmur/trapper totalt ca 115 meter Endring / flytting av innfesting for båthavna Elektrisk arbeid Kunst (4 kultursymboler)	4,6 mill				
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 2 Havnepromenade v/ eksisterende forbygning/mur	Endring av E6. Økt svingradius. Bygge nytt kryssområde mellom E6 og kommunal vei. Ny gang- og sykkelvei ved gammelgården ca 70 m Etablere parkerings/parkering nord for hotell sør for kommunal vei til havna ca 1500 m ² Forareal hotell inkl busslomme ca 400 m ²	3,4 mill				
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 3 Omlegging av E6. Nytt kryssområde mot kommunal vei. Gang og sykkelvei ved gammelgården. Park og parkering nord for hotellet. Opprusting området ved Reisafjord hotell.	Endring av E6. Økt svingradius. Bygge nytt kryssområde mellom E6 og kommunal vei. Ny gang- og sykkelvei ved gammelgården ca 70 m Etablere parkerings/parkering nord for hotell sør for kommunal vei til havna ca 1500 m ² Forareal hotell inkl busslomme ca 400 m ²	1,6 mill				
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 4 Omlegging av Ringveien	Veilengde ca 80 meter Total veibredde 6 meter. Kjørefelt 4 meter.	0,4 mill				
Stedsutvikling.	Etablere av ny	1,2 mill				

Sørkjosen tiltak 5 Opprusting ved Gammalgården. Parkering, torg, hageanlegg	parkeringsplass ca 350 m2 Etablere nytt torg ca 320 m2 Hageanlegg 420 m2					
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 1 Handlegate Storslett	Etablere av ny parkeringsplass ca 350 m2 Etablere nytt torg ca 320 m2 Hageanlegg 420 m2	4,2 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 2 Nytt kryss E6 og Dalaveien	Ny avkjøring fra E6. Ny vei ca 120 meter Avgrensninger veikanter Avkjøringer til Bios Nye gang- og sykkelveier langs ny vei Beplantning	4,5 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 3 Festivalplass Storslett v/ kommunehuset	Opparbeide ny plass Opparbeide nye gangveier Parkering/torg ved Haganbygget Kunst (2 innstallasjoner og 4 kultursymbol)	6,5 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 4 Ny vei og parkering bak kommunehuset	Ny vei fra Kirkeveien via bakområdet kommunehuset og til Mounioveien Parkeringsplass	1,5 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 5 Parkering/torg ved Imo/Bios	Opprusting torg/plass ca 1300 m2	1,7 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 6 Siktlinje/plass Prix – Kirkeveien	Opprydding, oppstramming av plass Forskjøning Kollektivtiltak Trafikksikkerhet	0,6 mill				
Idrett og fritidsanlegg						
Idrettsanlegg. Travbane Gorosmoen. Planlegging						
Idrettsanlegg. Travbane Gorosmoen. Utbygging						
Idrettsanlegg. Fotballhall. Planlegging						
Idrettsanlegg.						

Fotballhall. Utbygging						
Idrettsanlegg. Skianlegg Saga. Planlegging						
Idrettsanlegg. Skianlegg Saga. Planlegging						
Idrettsanlegg/næring. Helsehuset. Mulighetsstudie/forpr osjekt.						
Infrastruktur						
Infrastruktur. Gang- sykkelvei Tømmernes						
Infrastruktur. Gang- sykkelvei Snemyr						
Infrastruktur. Gang- sykkelvei Tretten						
Infrastruktur. Avlastingsvei Mounioveien – E6						
Infrastruktur/næring. Havn og industriområde Hjellnes. Plan						
Infrastruktur/næring. Havn og industriområde Hjellnes. Utbygging						
Friluftsliv						
Friluftsliv/næring. Allaktivitetssløypa. Planlegging						
Friluftsliv/næring. Allaktivitetssløypa. Utbygging						
Friluftsliv/næring. Investerings tiltak x						
Oppvekst, helse og næring						
Oppvekst. Styrking og omorganisering av oppvekstledelsen.	Ansettelse og samlokalisering av skolesjef, barnehagesjef, kulturskolerektor og idretts- og friluftsskole leder.					
Plantiltak. Helhetlig oppvekstplan.	Planlegging for sammenhengende utdanningsløp og kvalitet i utdanning og oppvekst. Inkluderer kultur, idrett og friluftsliv.					
Plantiltak. Helhetlig næringsplan.	Planlegging for sammenhengende næringsutvikling. Inkluderer helse, idrett, friluftsliv og kultur.					

Plantiltak. Fjellplan	Helhetlig regional plan for bruk og vern av fjellområder i regionen. Inkluderer reindrift, mineralnæring, energi, turisme mv						
Plantiltak. Overordnet ROS og beredskapsplan.							
Plantiltak. Helhetlig helse- og omsorgsplan	Planlegging for sammenhengende helse- og osorgstjenester.						
Plantiltak. Boligpolitisk handlingsplan							
Interkommunale tiltak							
Interkommunalt. Etablering av interkommunalt næringskontor							
Interkommunalt. Etablering av interkommunalt landbrukskontor							
Kommuneorganisasjon							
Personal forhold	Styrking av personal administrasjon. Tiltak for økning av arbeidsnærvær i organisasjonen.						
Personal forhold	Styrking av kompetanseutvikling i organisasjonen.						
Personal forhold	Rekrutteringspolitikk. Større fokus på systematiske tiltak for rekruttering til kommunal sektor.						

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
17/12	Nordreisa administrasjonsutvalg	20.09.2012
	Nordreisa barn og unges kommunestyre	
33/12	Nordreisa driftsutvalg	18.09.2012
5/12	Nordreisa eldreråd	31.08.2012
16/12	Nordreisa helse- og omsorgsutvalg	07.09.2012
23/12	Nordreisa nærings- og kulturutvalg	30.08.2012
12/12	Nordreisa oppvekstutvalg	18.09.2012
	Nordreisa rådet for funksjonshemmede	
26/12	Nordreisa nærings- og kulturutvalg	17.09.2012

Innspill til kommunal planstrategi 2012-2015

Henvising til lovverk:

Vedlegg

1 Forslag til kommunal planstrategi 2012-2015

Saksprotokoll i Nordreisa nærings- og kulturutvalg - 30.08.2012

Behandling:

Halvar Wahlgren (H), fremmet følgende forslag:

Saken utsettes til eget arbeidsmøte 17.9.12.

Forslaget fra Halvar Wahlgren (H) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes til eget arbeidsmøte 17.9.12.

Saksprotokoll i Nordreisa helse- og omsorgsutvalg - 07.09.2012

Behandling:**Vedtak:****Saksprotokoll i Nordreisa eldreråd - 31.08.2012****Behandling:**

Ingen anmerkninger, tas til orientering.
Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Ingen anmerkninger, tas til orientering.

Rådmannens innstilling

Saken legges frem uten innstilling. Formannskapet ber om innspill til planstrategien fra utvalget.

Saksopplysninger

Formannskapet i Nordreisa har i sak 26/12 i møte den 26.06.2012 vedtatt at forslag til kommunal planstrategi skal legges ut for innspill.

Planstrategi er del av det kommunale plansystemet, men er ikke en plantype. Planstrategien er et verktøy for kommunestyret for å gjøre prioriteringer om planarbeid i den inneværende kommunestyreperioden. Plan og bygningsloven pålegger kommunene å vedta kommunal planstrategi senest innen ett år etter at kommunestyret er blitt konstituert.

Prioriteringen av planoppgavene bygger på de utviklingstrekk og utfordringer som kommunen har, samt en særskilt vurdering av planstatus for kommunen. Det er også nødvendig å vurdere tilgjengelige fagressurser til å gjennomføre planer – og det er nødvendig å følge opp evt. nye planoppgaver gjennom handlingsdelen til kommuneplanen og i årsbudsjett for de år tiltakene skal gjennomføres.

Forslag til planstrategi har vært utarbeidet i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel. Se for øvrig saksframlegg til saken om høring av disse for mer informasjon om plansystemet og strategien plass/rolle i det systemet. Mer informasjon finnes også i statens veileder for planstrategi på <http://www.regjeringen.no/pages/17299458/T-1494.pdf>

Forslag til planstrategi er vedlagt saken. I korte trekk beskriver den de viktigste rammene/føringene for kommunal planlegging (lovverk samt andre regionale og nasjonale føringene). Det gis en beskrivelse av utviklingstrekkene for Nordreisa kommune og utfordringer som kommunen står ovenfor. Det gjøres også en vurdering av gjeldende kommuneplan (som er under behandling). Til slutt gjøres en vurdering av det faktiske planbehovet for Nordreisa kommune og et forslag til prioritering av planoppgaver.

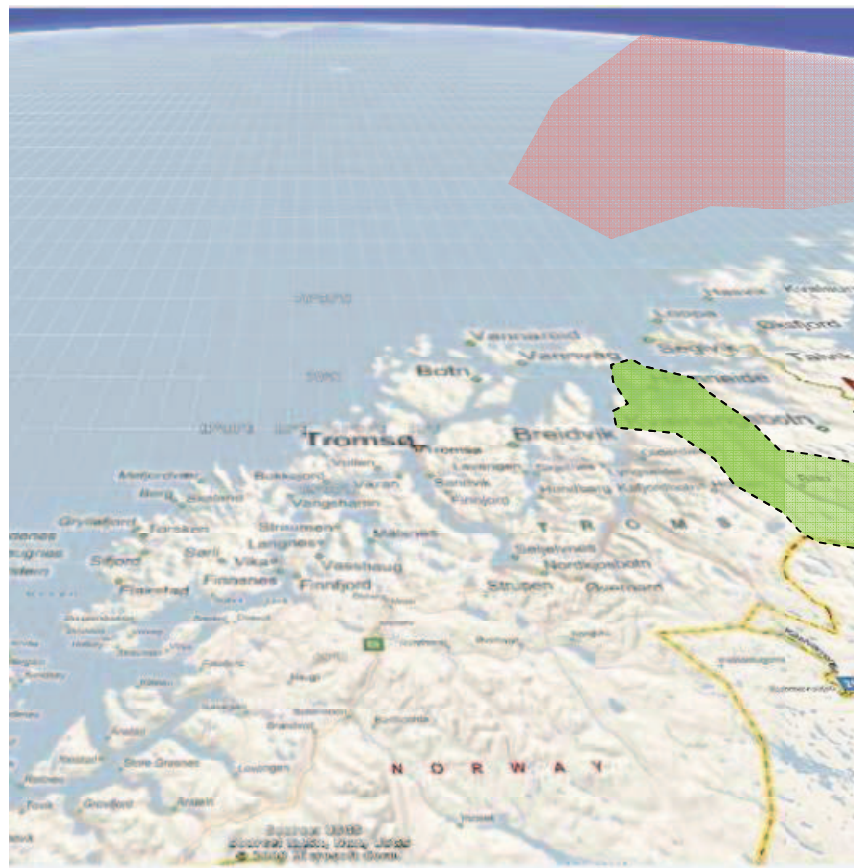
Vurdering

Utvalgene bes gi en vurdering av konkret planbehov knyttet til den enkelte sektor/virksomhet. Det må også gis en tydelig prioritering av de enkelte planoppgavene.

I sammenheng med behandling av kommuneplanens handlingsdel (egen sak) – må det også gjøres vurderinger knyttet til planressurser og evt forslag til praktiske løsninger for gjennomføring av de enkelte planer.

KOMMUNAL PLANSTRATEGI FOR NORDREISA KOMMUNE 2012 – 2015

Forslag pr. 19.juni 2012

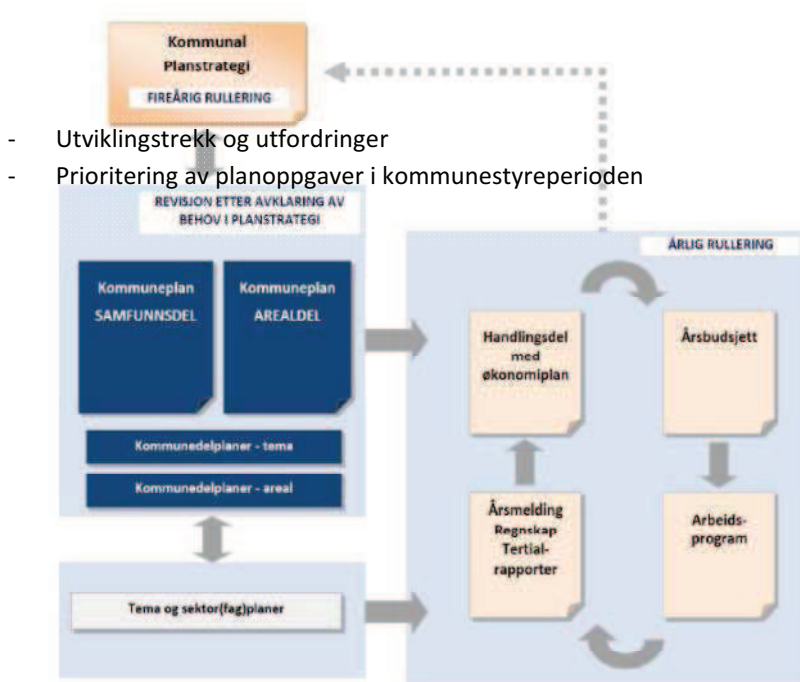
Innhold

1	INNLEDING.....	3
1.1	Kommunal planstrategi og det øvrige kommunale plansystemet	3
1.2	Hva kommunal planstrategi er	3
1.3	Kommunal planstrategi som styringsverktøy.....	4
2	OVERORDNEDE FØRINGER.....	4
2.1	Nasjonale føringer	5
2.2	Regional planstrategi for Troms – kunnskapsgrunnlaget.....	6
3	UTVIKLINGSTREKK I NORDREISA KOMMUNE.....	7
3.1	Utviklingstrekk – befolkningsutvikling og – sammensetning	8
3.1.1	Befolkningsutviklingen i Nordreisa.....	8
3.1.2	Kommunens handlingsrom.....	9
3.2	Utfordringer for Nordreisa-samfunnets mot 2030	9
3.3	Andre utviklingstrekk	11
4	GJELDENDE KOMMUNEPLAN	14
4.1	Evaluering av gjeldende kommuneplan	14
4.1.1	Evaluering av kommuneplanens strategiske og politisk oppfølging av planen.....	14
4.1.2	Evaluering av kommunen som organisasjon.....	14
4.1.3	Evaluering av kommuneplanens arealdel	15
5	VURDERING AV PLANBEHOV.....	15
5.1	Vurdering av helt, delvis eller ingen endringer av kommuneplanen.	15
5.2	Vurdering av øvrige planbehov	15
6	FORSLAG - PRIORITERING AV PLANOPPGAVER FOR KOMMUNESTYREPERIODEN 2012 - 2015 ...	15
6.1	Forslag til plan for revisjon av kommunens overordnede plantyper.	15
6.2	Foreløpig forslag til sektorplaner/virksomhetsplaner.....	16
6.3	Foreløpig forslag til regionale planer og reguleringsplaner	16
	Vedlegg.....	17

1 INNLEDING

Kommunal planstrategi er et nytt verktøy i det kommunale plansystemet. Dokumentet gir en kort beskrivelse av overordnede føringer (frastat og fylke) og utviklingstrekk/utfordringer for Nordreisa kommune. På denne bakgrunn gis det forslag til plantyper som skal utarbeides i planperioden.

1.1 Kommunal planstrategi og det øvrige kommunale plansystemet

Illustrasjonen viser "kommunal planstrategi" i det kommunale plansystemet. Venstre felt illustrerer langsiktighet, mens høyre felt omfatter "operative" planer med årlig rullering.

1.2 Hva kommunal planstrategi er.

Det er plan og bygningslovens § 10-1 som danner lovgrunnlaget for utarbeidelse av kommunal planstrategi. Kommunal planstrategi er ikke en tradisjonell plan for å vedta mål og virkemidler, men et dokument som belyser utviklingstrekk og kommunens hovedutfordringer.

Med dette som bakgrunn skal kommunestyret avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden.

I planstrategien skal det tas stilling til om kommuneplanen (arealdel og samfunnsdel) skal videreføres som de er - eller om de skal revideres, helt eller delvis. Planstrategien er også en viktig arena for å drøfte og avklare behov for interkommunal planlegging. Dette gjelder både for arealplanlegging og tjenesteyting. I planstrategien kan man videre definere kommunens øvrige planbehov knyttet til mer detaljerte planer (for eksempel).

1.3 Kommunal planstrategi som styringsverktøy

I plan og bygningsloven stilles det krav om at kommunal planstrategi skal utarbeides minst én gang hver valgperiode og vedtas senest innen 1 år etter konstituering av kommunestyret. Dette innebærer større forpliktelse: - det første året klargjør kommunestyret hva som skal prioriteres, de tre neste årene viser de hvordan jobben utføres i den retningen de har prioritert. Det tas sikte på at kommunal planstrategi kan vedtas i første møte etter sommerferien 2012.

Kommunal planstrategi er først og fremst et godt styringsverktøy når den ses i sammenheng med kommuneplanen (samfunnsdelen og arealdelen) og handlingsplan/økonomiplanen.

Nordreisa har sist revidert sin strategiske plan i 1988. Forslag på kommunal planstrategi baseres på prosess og beskrivelse i forslag på ny samfunnsdel forutsatt vedtatt høsten 2012. Til kommuneplanens samfunnsdel er tilhører forslag på handlingsdel som skaper en sterkere kopling mellom langsiktige strategiske valg i samfunnsdelen og handlingsdel/ økonomiplan.

Plantype	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunal planstrategi	Valg	■ X			Valg	X		
Kommunal – samfunnsdel		■ X				X		
Kommuneplan - arealdel		■ X				X		
Handlingsdel/økonomiplan	X	■ X	■ X	■ X	■ X	■ X	X	X

Illustrasjon av hvordan overordnede planer henger sammen og kopling mot ressurser for gjennomføring (handlingsplan/økonomiplan).

2 OVERORDNEDE FØRINGER

Etter endringen av plan og bygningsloven med blant annet krav om kommunal planstrategi, har regjeringen utarbeidet dokumentet "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" (juni 2011). De nasjonale forventningene peker på oppgaver og temaer som regjeringen mener er viktig for å bidra til gjennomføring av nasjonal politikk og legger derfor føringer på både regional og kommunal planlegging. Dokumentet er imidlertid retningsgivende, ikke bestemmende.

Regional planstrategi for Troms er følgelig under utarbeidelse. Dokumentet "Kunnskapsgrunnlaget for Troms" er ferdig og danner grunnlag for utarbeidelse av den regionale planstrategien. Dokumentet har liknende tematisk oppbygging som "nasjonale forventninger", men har i tillegg 3 tilleggskapitler for Troms.

Nasjonale forventninger retter seg mot alle fylker og kommuner i landet og *Regional planstrategi* retter seg mot alle kommuner i Troms. Temaene og innhold har ulik betydning for ulike kommuner og det er av den grunn gjort et sammendrag av forhold som har størst aktualitet for Nordreisa kommune.

2.1 Nasjonale føringer

Temaene i nasjonale forventninger er: Befolkningsutvikling - Klima og energi - By og tettstedsutvikling - Samferdsel og infrastruktur - Verdiskaping og næringsutvikling - Natur, kulturmiljø og landskap - Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen er først og fremst en viktig premisse for samfunnsplanlegging. I Norge forventes folketallet å øke i alle landets fylker, men mest i Oslo-området og Rogaland. Nesten 80 prosent av landets innbyggere bor i tettsteder og det forventes en stadig mer sentralisert bosettingsstruktur i framtida. Denne tendensen er også tydelig i Troms fylke. De fleste distriktskommuner har problemer med å opprettholde folketallet. Nordreisa kommune forventes folketallet være svakt stigende mot 2020 for så for så å falle noen mot 2030.

Klima og energi

Den globale lufttemperaturen økte med 0,74 °C fra år 1900 til år 2000, og ventes å stige betydelig mer i dette århundret. Reduksjon av klimagassutslipp er både et nasjonalt og internasjonalt mål. Nordreisa kommune har sammen med de andre Nord-Troms kommunene, utarbeidet felles energi- og klimaplan for Nord-Troms (2010-2014). De siste års hendelser med snøras, leirras, springflo og risiko for fjellskred (Nordnesfjellet), har tydeliggjort hensikten med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyser og vurdering av konsekvensene.

By og tettstedsutvikling

Mange utfordringer er knyttet til biltrafikk i byene med utslipp, støy og støvplager og er av den grunn en begrenset utfordring i Nordreisa kommune. Men flere andre tilrådninger er nyttige i planlegging av tettsteder: hensyn til tradisjonell bruk, kulturmiljø og estetikk, sammenhengende forbindelser for gående/syklende mellom sentrum, boligområder og skoler/barnehager, tilrettelegging for aktiv, universell utforming med mer.

Samferdsel og infrastruktur

På dette området stilles det stor krav til samordning mellom ulike myndighetsnivåer. For Nordreisa kommune vil særlig kontakten både mot Troms fylkeskommune være viktig, da det er disse som har ansvaret for fylkesvegnett, ferge, buss, hurtigbåt, elektronisk kommunikasjon med mer. Noen deler av fylkesvegnettet er av svært dårlig standard og er et direkte problem for næringsutvikling i Nord-Troms regionen. Fiskerihavnene og havner er avgjørende for fiskerinæringen og sjømatnæringen og må vedlikeholdes og utbedres. For Nordreisa et utbygging av moderne havn viktig for å kunne ta del i utbygging av gass- og olje i havområdene utenfor Nord-Norge, utbygging av ny infrastruktur som kraftlinjer og mineralutvinning. Utvikling Sørkjosen flyplass vil sette viktige premisser for Nord-Troms rolle i regional og nasjonal utvikling. E6-tunell gjennom Sørkjosfjellet og bedre regularitet over Kvænangsfjellet er avgjørende for vår samhandling med Tromsø og Alta som hovedsentra i Troms og Finnmark og regionen forøvrig. Bredbandutbygging og elektronisk kommunikasjon må ytterligere utbyggs for å ta hele distriktet i bruk.

Verdiskaping og næringsutvikling

Det skal tas hensyn til bedrifters og næringers behov for beliggenhet og egnede arealer og næringer som er basert på lokale natur- og kulturressurser skal vektlegges. Dette omfatter både videreutvikling av landbruket/ landbruksbasert foredling og fiskeri- og havbruk. Arealbehovet for havbruksnæringen må vurderes sammen med andre interesser i kystsonen og langs vassdrag. Andre forhold som belyses er reindriftsinteresser, mineralressurser og reiseliv. I forslag på ny kommuneplan er gode oppvekstvilkår for barn og unge og næringsutvikling sett på som en av de viktigste faktorene for å hindre ytterlig befolkningsreduksjon.

Natur, kulturmiljø og landskap

Omdisponering av verdifulle jordressursene og oppsplitting av viktige arealer skal reduseres. Landskaphensyn må ivaretas i planleggingen og strandsonen/vassdrag må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv og det skal tas hensyn til andre allmenne interesser. Kommunene skal legge til rette for en mer miljøbasert utbygging av fritidshus, der hensynet til bl.a. landskap, energibehov og estetikk blir vektlagt. Andre forhold som belyses er motorisert ferdsel, kulturminner og kulturmiljøer. I arealplanen som under revidering inntas kartlegging av landskapet som en del av kunnskapsgrunnlaget for planlegging. Her beskrives landskapet karakter og verdi. Nordreisa kommune deltar sammen med Lyngen kommune og som de eneste kommunen i landet, i et pilotprosjekt når det gjelder karakterisering og verdisetting av landskap.

Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunene skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de faktorer som kan virke inn på denne. Det skal tas hensyn til endringer i alderssammensetning og helsetilstand. Kommunene skal legge til rette for fysisk aktivitet for hele befolkningen i samspill med grunneierorganisasjoner, idretts- og friluftslivsorganisasjoner. Kommunene skal ta hensyn til barn og unges oppvekstmiljø i planleggingen og sørger for involvering i planprosessene. I forslag på kommuneplan inngår folkehelse som ett av fire satsingsområder i kommunen.

2.2 Regional planstrategi for Troms – kunnskapsgrunnlaget

Dokumentet *Kunnskapsgrunnlaget for Troms -2011* har liknende tematisk oppbygging som *nasjonale forventninger*. I tillegg er det skrevet egne kapitler om nordområdesatsing, kultur og utdanning. Vi gir en nærmere beskrivelse av disse.

Nordområdesatsing

Nordområdesatsing er definert av regjeringen uten stor lokalpolitisk medvirkning så langt. Nordreisa kommune forutsetter i sin kommuneplan å ta del nordområdesatsing gjennom økt fokus bl.a på helhetlig samferdselsutvikling og stor attraktivitet som boplass. . Troms fylke og Nordreisa ligger strategisk plassert med fylkesgrenser mot Finnmark og Nordland, og nærhet til Finland, Sverige og Norvest-Russland. Utviklingsmulighetene innen petroleum, mineralutvinning, klima- og

miljøforskning, turisme med mer, vil påvirke både samferdsel, næringsutvikling og internasjonal samarbeid. Nordreisa kommune ligger strategisk til i forhold til sentrale reisemål i Nord-Norge (Lofoten, Tromsø, Nordkapp og Svalbard). E6-tunelle gjennom Sørkjosfjellet, større regularitet over Kvænangsfjelleo og utbygging av Ullsfjordforbindelsen vil gi kortere kjøretid mellom Tromsø og Nord-Troms, Alta og Hammerfest. Utvikling av Sørkjosen flyplass og Sørkjosen havn sammen med de øvrige servcie- og tjenestetilbud i regionen vil åpne for at Nord-Troms i større grad kan ta del i nordområdetsatsningen

Kultur

Kulturlivet i Troms inndeles i 2 hovedgrupperinger: Den profesjonelle kunsten og frivillig arbeid som drives i ulike organisasjoner. Idrett er den største kulturelle aktiviteten (32 %), deretter følger musikk, (15 %), billedkunst/kunsthåndverk (11 %) og organisert dans (4 %). Nordreisa kommune har ca. 90 lag og foreninger som til sammen gir et rikt og variert foreningsliv innen idrett, musikk, revy og teater, båtforeninger, skytterlag, jakt og fiske, friluftsliv med mer. Nord-Troms har lite antall personer som anser seg som profesjonelle kultur- og kunstutøvere. Basert på en utvidet forståelse av hva som er vår kultur og identitet er kultur-næringer et område som forventes å ha stort potensial for bedriftsetablering og produktutvikling. Kulturinstitusjoner som Nord-Troms museum, Nordreisa bibliotek og kulturskolen forventes også i større grad å bli involvert i utformingen av en ny oppvekstplan for Nordreisa.

Utdanning

Kunnskap er en avgjørende ressurs for å møte framtidens utfordringer og Troms ønsker å satse på en høyt utdannet befolkning og dyktige fagarbeidere. Det er store regionale forskjeller i utdanningsnivået i fylket og Nordreisa kommune har generelt et lavt utdanningsnivå. Nordreisa kommune foreslår i sin kommuneplan å møte utfordringer knyttet til utdanning med et helhetlig utdanningsløp hvor natur- og kulturforståelse, fokus på læring og fysisk aktivitet.

3 UTVIKLINGSTREKK I NORDREISA KOMMUNE

I dette kapitlet beskrives faktatall og målbare parametre på ulike samfunnsområder.

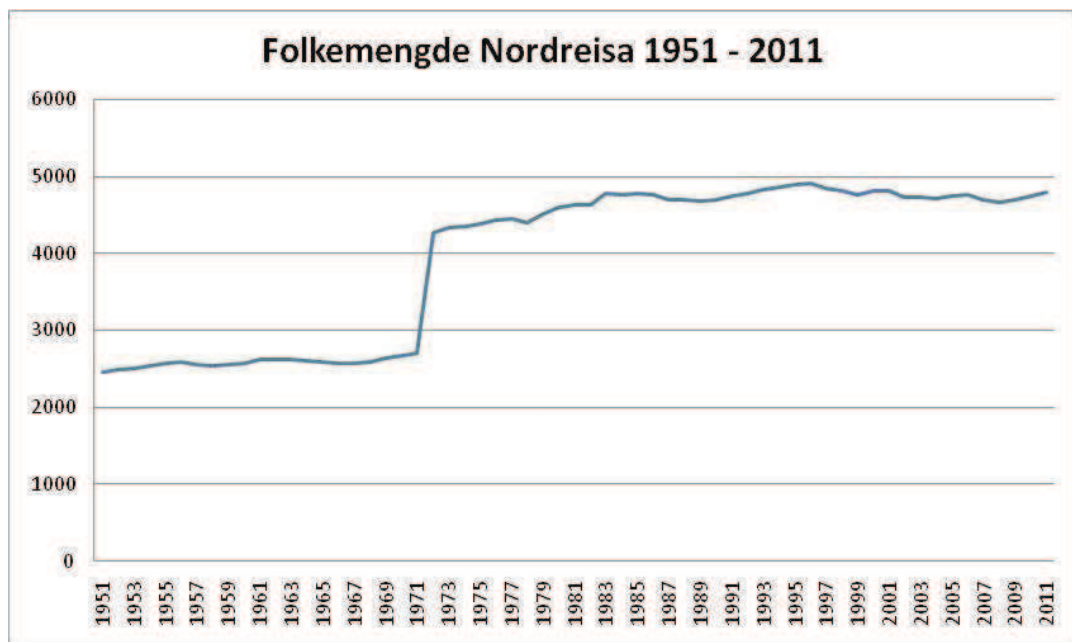
Kunnskapsgrunnlaget er samme som for kommuneplanen samfunnsdel som er under revidering.

Datagrunnlaget er hentet fra KOSTRA-tall og SSB- Statistisk sentralbyrå. Folketallsutviklingen for Nordreisa og Nord-Troms er spesielt vurdert i forhold til NIBRs rapport Befolkningsutsikter for Nordreisa kommune. Kjetil Sørli NIBR. Mars 2011 som tar hensyn til en ikke jevn fordeling av innvandring mellom sentra og distriktene.

3.1 Utviklingstrekk – befolkningsutvikling og – sammensetning

3.1.1 Befolkningsutviklingen i Nordreisa

De siste 50 år har det vært en betydelig folketilvekst i Nordreisa. Foreløpig folketallstopp kom i 1996 (4919 innbyggere). Etter utvidelsen av kommunen i 1972 og 1982 er det stor netto innflytting og fødselsoverskudd som er grunnlaget for at Nordreisa ser ut som i dag.

Befolkningsutvikling Nordreisa 1951-2011.

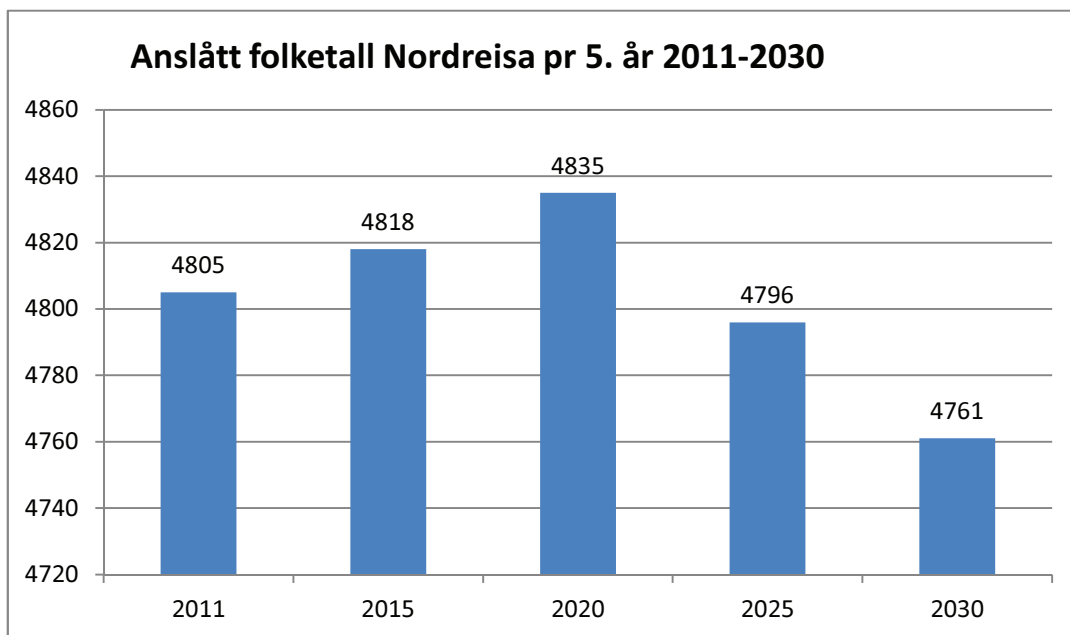
Det har vært fødselsoverskudd i Nordreisa gjennomsnittlig både på 70-tallet, 80-tallet og 90-tallet. De første 10 årene av 2000-tallet har det, gjennomsnittlig sett, vært et lite fødselsunderskudd i Nordreisa.

Folketall og demografi i Nordreisa preges mye av stor inn og utflytting. Som distriktskommuner flest flytter om lag 50 % av hvert kull ut av kommunen, en del returnerer til hjemkommunen slik at det varige flyttetapet av hvert kull i Nordreisa ligger på ca 20% for kvinner og 30 % for menn. Nordreisa kommune har størst netto flyttetap til by-regionene sørpå og til Tromsø. Netto innflytting har primært kommet fra kommunene i Nord-Troms, særlig Kåfjord. Det varige flyttetapet kompenseres delvis av innflytting. I Nordreisa anslås det at mellom 40 og 50 % av voksenbefolkningen til en hver tid er tilflyttere. Det viser seg imidlertid også at en stor andel av tilflytterne flytter ut av kommunen igjen og blir "gjennomflyttere".

Folketallsutviklingen mot 2015 i Nord-Troms har et noe annet mønster enn for Nordreisa kommune. I fremskrivingene mot 2024 forventes det større eller mindre nedgang i folketall i alle kommunene. Samlet sett en økning av pensjonister og eldre (alder 67+) fra 16 % av totalt folketall i 2011 til ca 25 % i 2030. Samtidig anslås en reduksjon av andelen arbeidstakere (alder 16-66 år) fra 65 % i 2011 til 57 % i 2030. I rene tall ca 1200 flere alderspensjonister og 1300 færre arbeidstakere.

Hvis disse fremskrivingene blir virkelige vil en stadig større andel av befolkningen i Nord-Troms bo i Nordreisa (29 % i 2011 – 32 % i 2030).

Folketallutviklingen i Nordreisa mot 2030 anslås i Nordreisa vil være økende med vel 30 personer mot 2020 for deretter å synke med ca. 44 noe mot 2030. Denne nedgangen kommer ikke fram i Statistisk sentralbyrås fremskriving for Nordreisa og Nord-Troms . I henhold til rapport fra NIBR-Norsk institutt for by- og regionalforskning antas det at Nord-Troms vil preges av mindre innvandring enn forventningene for landet som helhet, og at dette vil påvirke folketallsutviklingen. For kommunen er det endringer i *befolkningssammensetningen*, dvs fordeling mellom aldersgrupper, som betyr mest. Hvis det ikke skjer vesentlige endringer mht. flytting, fruktbarhet, dødlighet de neste 10-15 årene – så vil befolkningssammensetningen i Nordreisa være betydelig annerledes i 2030 enn i 2012.

Viser registrert folketall for 2011 og anslått folketall ved inngangen til 2030

3.1.2 Kommunens handlingsrom

Kommunens handlingsrom er begrenset av vår økonomiske situasjon og vår status som ROBEK-kommune. En bærekraftig økonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i kommunen. Den viktigste indikatoren som benyttes til å måle styrken i kommunenes økonomi, er netto driftsresultat. Kommunens netto driftsresultat over tid bør være positivt og over 3 % av brutto driftsinntekter for at økonomien skal være bærekraftig for gi oss handlingsrom til selv å velge vår utviklingsretning

3.2 utfordringer for Nordreisa-samfunnets mot 2030

Formålet med kommuneplanprosessen er bla. å *avdekke utfordringer som vi står ovenfor eller har og beskrive en politikk for hvordan disse skal håndteres*. Kunnskap om de ulike problemstillinger ligger i bl.a. statistikk, hos fagpersoner, politikere eller andre innbyggere . Til sammen utgjør dette et kunnskapsgrunnlag som er fundamentet for kommuneplanen og den kommunale planstrategien.

Med dette som utgangspunkt trekkes følgende hovedutfordringer frem:

Endringer i aldersgrupper og konsekvenser av dette

Statistisk materiale og utsiktsanalyser anslår at befolkningssammensetningen i Nordreisa vil endre seg betydelig frem mot 2030. Størst endring ser vi for aldersgruppene 35-49 (nedgang på ca 300 personer) og betydelig økning for aldersgruppene over 67 år. Disse endringene vil dra med seg noen viktige utfordringer;

Tjenestebehovet øker.

Vi legger til grunn at behovet for tjenesteyting innenfor barnehage og skole øker mot 2020. Det er et økende behov for tjenester innenfor helse , pleie og omsorg ,og fra år 2020 vil behovet for tjenester forsterkes. Dette sett ut fra dagens situasjon. Dette får økonomiske effekter og sterkt økt rekrutteringsbehov innenfor offentlig sektor.

Rekruttering.

Stor andel av dagens arbeidstakere går ut av arbeidslivet pga alderspensjon. Det er ikke mange nok i ungdomsgruppene til å erstatte disse. Det blir sannsynligvis arbeidskraftsmangel i Nordreisa som forsterkes utover i perioden. Kommunen merker allerede i dag konkurransen om arbeidstakere og kompetanse.

Økonomisk balanse.

Kommunens inntekter har sterke sammenhenger med folketall og befolkningssammensetningen (rammeoverføringer) samt skatteinntekter. Det er sannsynlig at rammeoverføringene øker mindre enn de faktiske utgiftene til tjenesteproduksjonen. Det er også sannsynlig at skatteinngangen vil gå ned ved at flere personer er pensjonert og færre er i ordinært arbeid (sett ut fra 2011). Det vil trolig kreve svært strenge prioriteringer mellom ulike tjenesteområder for å oppnå en balanse mellom utgifter og inntekter.

Mange ute av arbeid.

Nordreisa har relativt sett større andel uføre og sykemeldte enn gjennomsnitt i fylket og landet. Mange av disse har en viss arbeidsevne som de ikke får brukt. Tilrettelegging og tilpasning samt forebygging vil være viktige innsatsområder.

Høye forventninger til kommunen.

Nordreisa kommune har på svært mange felt en meget god tjenesteleveranse. På andre områder er det forbedringspotensial. I ytterligere andre tilfeller er forventningene til kommunens tjenesteyting større enn hva kommunen faktisk kan levere. Dette gapet vokser etter hvert som kommunene får stadig vanskeligere økonomi.

Overordnede utfordringer som vi må lykkes med.

Endringer i befolkningens alderssammensetning og konsekvensene av dette er det som gir Nordreisa de største utfordringer i planperioden.

Kommuneplanen legger til grunn 4 *hovedinnsatsområder* som vi må lykkes med for at Nordreisa skal klare å møte fremtiden og nå vår visjon.

1. **Den store attraktivitetskonkurransen.** Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning / oppvekst og markedsføring / omdømme.
2. **Inkluderende lokalsamfunn** – det åpne sted. Innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedidentitet og ta i bruk innflytternes kompetanse.
3. **Folkehelse – påvirkning foran behandling.** Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdanning, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseadferd.
4. **Økonomisk handlefrihet.** Tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærvær.

3.3 Andre utviklingstrekk

Temaene som beskrives er: næringsliv, yrkesdeltaking, utdanning, sosioøkonomiske forhold og kommunal økonomi.

Næring og sysselsetning

NHO gjennomfører årlig en rangering av kommuner, distrikter og fylker i Norge i et såkalt "Nærings NM", hvor næringslivet vurderes ut fra 4 kriterier:

- **Lønnsomhet – antall foretak med positivt resultat**
Nordreisa 313 av 430
- **Antall nyetableringer**
Nordreisa 267 av 430
- **Næringslivets relative størrelse - antall arbeidsplasser i næringslivet i fht totalt folketall**
Nordreisa 247 av 430
- **Vekst – antall foretak med omsetningsvekst over konsumprisindeksen**
Nordreisa 24 av 430

For 2010 havner Nordreisa samlet sett på plass 320 av 430.

I Nordreisa er det om lag 150 bedrifter. Den overveiende største delen består av små bedrifter med 1-4 ansatte. Handel, service og transport er næringer med flest sysselsatte.

En SWOT-analys av vår styrke , svakheter , muligheter og trusler viser:

<p><u>Styrker</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lave tomtekostnader enn bystrøk • Flyplass • Virkemiddelsonen • Variert næringsliv • Handelssentrum for Nord-Troms • Verneområder i nasjonal fokus • Levende landbruksnæring • Vilje til satsing på reiseliv • Reisaelva som produkt og som begrep • Store opplevelsesressurser • God geografisk beliggenhet mellom Tromsø og Alta 	<p><u>Svakheter</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrensede arealer tilrettelagt – få klynger • For lang vei til større markeder • Svak kommuneøkonomi og for svak satsing på tilretteleggerrollen • Strukturendring i landbruket • Ingen/liten foredling av opplevelsesressursene • Asasd • For lang avstand til Tromsø
<p><u>Muligheter</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utnytte flyplassens potensial som porten til Nord-Troms (særlig turisme) • Utvikling av samferdsel inn/ut av regionen • Evne og vilje til å omsette ressurser til produkter og videre til opplevelser 	<p><u>Trusler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Større konkurranse om arbeidstakere • Svakt næringsliv (små bedrifter, dårlig lønnsomhet) • Sterk handelskonkurranse fra Tromsø og Alta • Manglende politisk vilje / evne til handling

Privat sektor og offentlige foretak sysselsetter om lag dobbelt så mange arbeidstakere som kommunal sektor i Nordreisa (61 % mot 29 % av arbeidstakerne i 2010). Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Arbeidsledigheten i Nordreisa har i 2011 ligget under 3 %. Stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet.

Sysselsatte fordelt på næring

Geografisk område	Type næring		2008	2009	2010
Nordreisa	Sysselsatte i næring Jordbruk, skogbruk og fiske		194	182	169
	Sysselsatte i næring Bergverksdrift og utvinning		23	27	28
	Sysselsatte i næring Industri		55	57	52
	Sysselsatte i næring Elektrisitet, vann og renovasjon		69	69	73
	Sysselsatte i næring Bygge- og anleggsvirksomhet		227	214	190

Sysseksatte i næring Varehandel, motorvognreparasjoner	328	303	312
Sysseksatte i næring Transport og lagring	196	194	193
Sysseksatte i næring Overnattings- og serveringsvirksomhet	86	68	63
Sysseksatte i næring Informasjon og kommunikasjon	12	15	13
Sysseksatte i næring Finansiering og forsikring	20	19	20
Sysseksatte i næring Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	78	73	75
Sysseksatte i næring Forretningsmessig tjenesteyting	56	65	42
Sysseksatte i næring Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	155	170	166
Sysseksatte i næring Undervisning	273	266	258
Sysseksatte i næring Helse- og sosialtjenester	567	586	620
Sysseksatte i næring Personlig tjenesteyting	53	51	52
Sysseksatte i næring Uoppgitt	4	5	13

Yrkesdeltaking

Sykefravær er produktivitetstap. Det vil være av største betydning, både for den enkelte, men også for organisasjonen å øke arbeidsnærværet betydelig. Landsgjennomsnittet ligger på om lag 94%. Nordreisa kommune har gjennomsnittlig over tid hatt et nærvær på under 90 %.

Utdanning.

Andel av befolkningen med høyere utdanning ligger over gjennomsnitt for Troms men under landsgjennomsnittet. Utviklingen er positiv. Alle kommuner i Troms har lavere andel sysselsatte med høyere utdanning i privat sektor i forhold til offentlig sektor. Andel av befolkningen med fullført videregående skole har inntil 2009 vært på nivå med gjennomsnitt for Troms men har en liten tilbakegang mot 2010. Å redusere frafall fra videregående utdanning er en stor utfordring. I frafallet på oppmot 30% er egentlig en stor arbeidskraft- resurs som Nordreisa vil ha stort behov for spesielt etter 2020 når eldrebølgen kommer. Andel barn i skolen med behov for spesialundervisning er høgt i Nordreisa.

Sosioøkonomiske forhold

Analysen av sosioøkonomiske forhold omfatter bruttoinntektsnivå kvinner/menn (2007-2010) og antall sosialhjelpsmottakere (2008-2010). Gjennomsnittlig bruttoinntekt for kvinner og menn i kommune ligger på gjennomsnittet for Troms, men under gjennomsnittet for landet, mest for menn. Antall innbyggere som mottar sosialhjelp i Nordreisa kommune ligger over både gjennomsnitt

for Troms og landet for øvrig. Flertallet av kommunene (15 av 25) har hatt nedgang i andel sosialhjelpsmottakere, mens Nordreisa kommune har hatt en markant økning fra 2009 til 2010.

Kommunal økonomi

Nordreisa kommune har store utfordringer knyttet til økonomisk handlefrihet. Nordreisa er en ROBEK-kommune som bl.a medfører at alle større låneopptak og økonomiske tiltak som innføring av eiendomsskatt må bli godkjent og vurdert av fylkesmannen. Underskudd i økonomien er resultat av flere års overforbruk. Viktige tiltak for å rette opp økonomien har vært innføring av eiendomsskatt, endring av skolestruktur og innføring av to-nivå –struktur i kommunens administrasjon. Økte resurser i økonomiavdelingen og nytt regnskapssystem har bidratt sterkt til bedre oversikt, kontroll og styring. De siste kvartalsrapporter i 2012 viser en økonomi under kontroll.

Valg av faktorer som gir suksess.

I rapporten "Suksessrike distriktskommuner – 2012" fra Telemarksforskningen som er en studie på hvilke faktorer som skaper bosetting og næringsutvikling, rangerer Nordreisa på 16 plass blant landets 430 kommuner målt på attraktivitet som bosted. Her vises det at lokal utvikling er sterkt tilknyttet roller og ildesjeler og hvilken kultur som finnes for å ta vare på ideer og føre dem fram til beslutninger. Kort vei mellom idee og beslutning skaper og aktiv nærings- og boligpolitikk skaper utvikling.

4 GJELDENE KOMMUNEPLAN

Nordreisa kommune har godkjent kommuneplan fra 1987. Samfunnsdelen/ strategidel ble vedtatt i 1988 og arealdelen ble vedtatt i 2001. Arealdelen er nå under revidering.

4.1 Evaluering av gjeldende kommuneplan

4.1.1 Evaluering av kommuneplanens strategiske og politisk oppfølging av planen

Kommuneplan for Nordreisa perioden 1987 – 1997 har i liten grad vært anvendt som styringsverktøy. Planen har heller ikke vært revidert. Planen påpekte klare utfordringer og mål for Nordreisa-samfunnet hvor da som nå befolkningsutvikling og rekruttering av riktig kompetanse var noen av hovedutfordringer. Hovedårsak til at planen ikke er anvendt til daglig styring er liten eller ingen kopling opptil et vedtatt handlingsprogram / langtidsbudsjett.

4.1.2 Evaluering av kommunen som organisasjon

Det er kommunens organisasjonsapparat (politisk og administrativt) som er "hovedredskapen" for prioritering og yting av tjenester. Under forrige kommunestyre ble den administrative organiseringen endret fra 3-nivå-modell til 2-nivå-modell. Fravær av oppdatert kommuneplan som styringsverktøy, stort antall enheter og et foreldet regnskapssystem og har gjort det krevende å

styre. KomRev Nord er igang med evaluering av to-nivå modellen. Rapport forventes ferdig høsten 2012.

4.1.3 Evaluering av kommuneplanens arealdel

Gjeldene arealplan er fra 2001. Den er overmoden for revisjon, pga av alder, ny plan og bygningslov, nye sentrale- og regionale retningslinjer og nye utbyggningsplaner i kommunen. Arbeidet med ny arealdel er i slutfasen og forslag til ny plan vil være ferdig høsten 2012.

5 VURDERING AV PLANBEHOV

En overordnet utfordring for Nordreisa kommune dreier seg om hvordan skape vekst og hindre befolkningsreduksjon. Dette bør være førende for hvilke plantyper som utarbeides.

5.1 Vurdering av helt, delvis eller ingen endringer av kommuneplanen.

Under forutsetning av at både kommuneplanens samfunnsdel og arealplan vedtas i løpet av høsten 2012 forutsettes det og ikke være behov for revidering av disse planene i kommunestyreperioden. Resurser og fokus kan dermed anvendes på sektorplaner innen oppvekst, helse og omsorg og næringsutvikling- og regionale planer.

5.2 Vurdering av øvrige planbehov

Vurdering av øvrige planbehov gjøres på grunnlag vedtatt samfunnsdel og arealdel. Ut fra forliggende forslag på samfunnsdel og arealdel fremmes følgende forløpige

- forslag til regionale planer og reguleringsplaner
- forslag til sektorplaner/virksomhetsplaner

i videre beskrivelse.

6 FORSLAG - PRIORITERING AV PLANOPPGAVER FOR KOMMUNESTYREPERIODEN 2012 - 2015

6.1 Forslag til plan for revisjon av kommunens overordnede plantyper.

Kommunens overordnede plantyper:					
Type planer	Revisjonsgrad	2012	2013	2014	2015
Kommuneplanens samfunnsdel	Revideres	X			X
Kommuneplanen areal	Revideres	X			X
Handlingsdel /økonomidel	Revideres	X			X
Årsmelding	Revideres	X	X	X	X

6.2 Foreløpig forslag til sektorplaner/virksomhetsplaner

Sektorplaner/virksomhets planer		2012	2013	2014	2015
Oppvekstplan	Ny plan	X	X		
Strategisk næringsplan	Ny plan	X	X		
Helse og omsorgsplan	Revideres		X	X	
Plan for friluftsliv, idrett og kultur	Revideres		X		
Boligpolitisk plan	Ny Plan		X		
Helhetlig beredskapsplan	Revideres	X	X		

6.3 Foreløpig forslag til regionale planer og reguleringsplaner

Regionale planer	2012	2013	2014	2015
Fjellplan; reindrift, friluftsliv , fritidsboliger		X	X	
Kystsoneplan Nordreisa, Skjervøy og Kvæningen	X	X	X	
Arealplaner	2012	2013	2014	2015
Reguleringsplan for Moan oppvekstsenter		X	X	
Reguleringsplan for ny kirkegård			X	
Reguleringsplan for ny gang- og sykkelveg til Tretten		X	X	
Reguleringsplan for ny gang- og sykkelveg til Tømmernes		X	X	
Reguleringsplan for ny gang- og sykkelveg til Snemyr		X	X	
Reguleringsplan for ny barnehage på Høgegga			X	

Vedlegg

Datagrunnlag og tabeller

Klima og energi

Geografisk område	Datagrunnlag	2006	2007	2008	2009
Nordreisa	Energibruk elektrisitet, KWh/innb	14 459,35	14 577,57	15 198,29	15 551,77
	Energibruk fossil energi til transport, KWh/innb	13 767,81	15 556,5	14 769,56	12 718,36
	Energibruk fossil energi til annet enn transport, KWh/innb	1 068,73	2 298,36	1 414,79	1 384,75
	Energibruk av biobrensel, KWh/innb	2 640,4	2 447,33	2 508,04	2 087,77
	Energibruk fra avfall, KWh/innb	0	0	0	0

Geografisk område	Datagrunnlag	2006	2007	2008	2009
Nordreisa	Klimagasser, stasjonær forbrenning, kg/innb	-	2	2	1,4
	Klimagasser, prosessutslipp, kg/innb	-	3	13,3	12,2
	Klimagasser, mobil forbrenning, kg/innb	-	10	18	7,3

Befolkning og demografi

Geografisk område	Datagrunnlag	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Nordreisa	Framskrevet folkemengde totalt	4 805	4 811	4 855	4 894	4 923	4 957	4 976	5 005	5 028	5 055	5 079	5 093	5 127	5 151	5 171	5 189	5 205	5 225	5 244	5 254

Merknad: Analysen tar ikke hensyn til at antatt innvandring i stor grad medfører økt bosetting i sentrale områder av Norge.

Sosioøkonomiske forhold - Nordreisa i forhold til Troms og Norge.

Geografisk område	Datagrunnlag	2006	2007	2008	2009	2010
Nordreisa	Fødselsoverskudd	-14	12	-3	-2	13
	Netto innflytting	-59	-46	25	65	35
	Folketilvekst	-73	-34	29	63	48
	Folkemengde barn og unge, 0-19 år	1 238	1 209	1 198	1 203	1 186
	Folkemengde eldre, 67 år og eldre	686	683	682	701	718
	Folkemengde totalt	4 772	4 699	4 665	4 694	4 757
	Andel med spesialundervisning	10,3	11,9	14,8	17,4	15,9
	Netto innpendling	-199	-196	-248	-231	-481
	Uførepensjonister, ant pr 1000 innb	103,1	109,38	96,68	0	0
	Legeårsverk	10,6	10,7	10,7	10,5	-
	Innbyggere over 80 år på institusjon	16	18	18	18	18
	Husholdningsavfall, tonn totalt	1 297	1 407	1 090	1 086	1 057

Geografisk område	Datagrunnlag	2006	2007	2008	2009	2010
Norge	Fullført vgs, andel elever	45,42	45,37	45,82	45,5	-
	Høyere utdanning, andel innb	19,44	19,83	20,49	20,93	-
	Barnehagedekning 1-2 år	63	69,5	74,9	76,9	78,5
	Barnehagedekning 3-5 år	93,6	95,4	96,2	96,6	96,6
	Andel sysselsatte menn	73,4	74,8	74,6	72,5	-
	Andel sysselsatte kvinner	66,4	68,2	68,1	66,7	-
	Bruttoinntekt menn	327 895	360 708	384 122	382 388	-
	Bruttoinntekt kvinner	209 502	229 080	248 706	256 175	-
	Energibruk, kWh/innb	46 435,75	48 243,75	47 358,75	45 243,7	0,21
	Klimagasser, kg/innb	0	18 654	36 659,7	25 644,6	0
	Fattigdom, andel under fattigdomsgrensen	-	15	14	6	-
	Sosialhjelp, ant pr 100 innb	2,83	2,5	2,46	2,61	2,59
	Attføring, ant	10,17	19,19	4 737,17	4 799,25	4 858,2
	Arbeidsledige, antall 25-66 år pr 1000 innb	465,16	377,61	447,57	673,7	654,67
	Barn med barnevernstiltak	4,1	4,3	4,5	4,8	5,2
	Innbyggere over 80 år med hjemmehjelp	0	80,4	83,3	83,8	81
	Troms	Husholdningsavfall, kg/innb	387	404	415	406
Fullført vgs, andel elever		41,25	41,32	42,12	41,79	-
Høyere utdanning, andel innb		16,48	16,86	17,51	17,85	-
Barnehagedekning 1-2 år		67,8	75,6	80	79,5	80,1
Barnehagedekning 3-5 år		91,1	94	95,1	97,9	98,1
Andel sysselsatte menn		68,5	70,3	69,9	67,8	-
Andel sysselsatte kvinner		63,4	65,1	65,1	64,3	-

	Bruttoinntekt menn	287 328	314 240	334 824	335 992	-
	Bruttoinntekt kvinner	203 464	220 520	240 312	250 484	-
	Energibruk, kWh/innb	31 201,61	34 807,57	36 667,27	33 573,12	0
	Klimagasser, kg/innb	-	314	888,6	539,3	-
	Fattigdom, andel under fattigdomsgrensen	-	14	13	7	-
	Sosialhjelp, ant pr 100 innb	2,58	2,28	2,24	2,37	2,32
	Attføring, ant	18,11	23,97	0	0	0
	Arbeidsledige, antall 25-66 år pr 1000 innb	55,6	44,04	54,96	62,4	55,96
	Barn med barnevernstiltak	5	4,8	5,4	6	6,8
	Innbyggere over 80 år med hjemmehjelp	0	165,9	170,9	173,9	171
	Husholdningsavfall, kg/innb	312	317	274	306	347
Nordreisa	Fullført vgs, andel elever	41	41,5	42	41,1	-
	Høyere utdanning, andel innb	18	18,1	18,9	19,7	-
	Barnehagedekning 1-2 år	58,8	67,8	65,3	75	81,7
	Barnehagedekning 3-5 år	87,1	89,5	91,9	95,1	93,5
	Andel sysselsatte menn	69,5	71,3	71,5	69,1	-
	Andel sysselsatte kvinner	67,8	68,6	68,6	66,2	-
	Bruttoinntekt menn	282 500	310 700	334 500	333 500	-
	Bruttoinntekt kvinner	207 200	224 200	246 100	256 500	-
	Energibruk, kWh/innb	33 675,61	33 560,33	33 826,37	31 742,65	0
	Klimagasser, kg/innb	-	15	33,3	20,9	-
	Fattigdom, andel under fattigdomsgrensen	-	16	13	5	-
	Sosialhjelp, ant pr 100 innb	2,91	2,66	2,47	2,66	3,13
	Attføring, ant	0	17,66	0	0	0
	Arbeidsledige, antall 25-66 år pr 1000 innb	69	49	42	56	46

Barn med barnevernstiltak	2,6	4,2	4	6,4	7,1
Innbyggere over 80 år med hjemmehjelp	0	178,9	181,6	184,8	185,6
Husholdningsavfall, kg/innb	270	295	227	224	215